

TÜRKİYE'NİN İLK VE TEK ÖZEL EĞİTİM KONULU E-DERGİSİ

ÖCED
E-DERGİ

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

TEMMUZ-AĞUSTOS 2018 | SAYI 9 | WWW.OCED.ORG.TR

BEKİR ÜNLÜATAER

sorularımızı yanıtladı

RÖPORTAJ

- Nükte Altıkulaç
- Berti Erbeş
- Mehmet Hilmi Eren
- Burak Acerakis
- Nusret Soylu
- Pinar Gogulan

**1. ULUSLARARASI
UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ
KONFERANSI TÜRKİYE**
www.abakonferans.org

Zihin Engelliler
Öğretmenliği yaparken
oğlu otizm tanısı alan
BİR ANNENİN DENEYİMLERİ...

TAKINTILAR, TİKLER ÖFKE NÖBETLERİ, MUTİZM...
OTİZM VE EŞLİK EDEN TANILAR

(Applied Behavior Analysis)
**ABA TERAPİSİ
EĞİTİM SERİSİ**
(UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ (UDA))

**7.
DÖNEM**

Nicky Nükte ALTIKULAÇ
MS, BCBA, EI (ABA Uzmanı)

EĞİTİM TARİHLERİ:

AMAÇ:

- 1. MODÜL : 11 MART 2018**
- 2. MODÜL : 03 HAZİRAN 2018**
- 3. MODÜL : 16 EYLÜL 2018**
- 4. MODÜL : 09 ARALIK 2018**
- 5. MODÜL : 10 MART 2019**

ABA alanında çalışan/çalışmayı hedefleyen profesyonelleri, ABA yaklaşımı konusunda bilgilendirmek, bu konuda Amerika'da kullanılan son teknikleri tanıtır, nasıl uygulayacakları konusunda eğitmektir. Eğitim serisini tamamlayan katılımcılar, kendi başlarına bir ABA programı hazırlayıp, en etkili teknikleri kullanarak bu programı uygulayacak seviyede bir bilgi ve pratiğe sahip olacaklardır.

Ücret: 700 TL+KDV PAKET 3.500 TL+KDV

AYRINTILI BİLGİ VE KAYIT: EMİNE EŞKİ ARASLI | 0507 923 78 59 | emineeski@algiozelegitim.com

**Algı ABA Terapi Merkezi
All Kids First, LLC.
İşbirliği ile**

Özel Çocuklar
Eğitim ve
Dayanışma Derneği
www.oced.org.tr

Algı Özel Eğitim Kurumları
www.algiozelegitim.com.tr
www.algiaba.com.tr

All Kids First, LLC.
www.akfconnectingdots.com

**ALGI
AKADEMİ**

İÇİNDEKİLER

TEMMUZ - AĞUSTOS 2018

“Birbirimizden öğrenecek çok şeyimiz var”

Yaşam sayfamızın konuğu Seda Çelik Zihin Engelliler Öğretmenliği yaparken kendi oğlu da otizm tanısı alan bir anne...

8

OTİZM VE EŞLİK EDEN TANILAR

Acıbadem Maslak Hastanesi Çocuk Psikiyatristi Yrd. Doç. Arzu Önal Sönmez otizme eşlik eden takıntılar, tikler öfke nöbetleri, mutizm konusundaki sorularımızı yanıtladı.

10

Seans Gözlem Formu

Nedir, ne için kullanılır?

13

Donanımlı olmak şart!

Nicky Nükte Altıkulaç'ın yazısı...

14

SAĞLIK

Gebelik vücudu nasıl etkiler?

16

Yaz dönemi önerileri

Anne gözünden...

Parin Yakupyan yazdı.

18

“Sahnede kendimi çok özgür hissediyorum”

Türk Sanat Müziği'nin sevilen ismi

Bekir Ünlüataer ile söyleşi...

20

Kalp gözü

Prof. Dr. Hayriyem Zeynep Altan'dan film çözümlemesi.

24

İÇİNDEKİLER

TEMMUZ - AĞUSTOS 2018

HABERLER

Mayıs - Haziran çalışmalarımız...

28

Yaşamın gerçeklerinin farkında olmak önemli

Sedat Erdoğan ile iş hayatı ve gönüllülük üzerine bir söyleşi...

31

EĞİTİM

Gerçekleşen aile eğitim seminerlerimiz...

32

Uzman görüşü

Fzt. Hülya Karakaş'tan Duyu Bütünleme konusunda bir yazı.

34

HUKUK

Disleksiye ilişkin yasal haklar neler? Kendisi de disleksik çocuk babası olan Avukat İbrahim Azcan yazdı...

36

“Katılımcılara ABA’yı çok yönlü dinleme imkanı sunmak istedik”

MS, BCBA Nicky Nükte Altıkulaç ile 1. Uluslararası Uygulamalı Davranış Analizi Konferansı Türkiye’yi konuştuk.

38

“Hayat Sürprizlerle Dolu”

Down Sendromlular için ön eğitim girişimi UpSendrom’un kurucusu Burak Acerakis ile projesini ve baba olmayı konuştuk.

40

Bahçelievler RAM Müdürü Hilmi Eren
Çalışmaları ve bakış açısıyla ilham veren bir isim...

42

İÇİNDEKİLER

TEMMUZ - AĞUSTOS 2018

**“Yaşam köyü bizim hayalimiz,
idealimiz”**

İZEV Vakfı’nın Mütevelli Heyet Başkanı
Berti Erbeş ile “Yaşam Hakkı-Duvar”ı ve
daha fazlasını konuştuk.

46

**“Her çocuğun özelinde bir anahtar
bulmanız gerekiyor”**

Fizyolight kurucularından çalışmalarını
hakkında bilgi aldık.

50

**CV hazırlarken ve iş görüşmesi
sırasında dikkat edilmesi gerekenler**
Selim Parlak yazdı...

53

ETKİNLİK

Mayıs - Haziran etkinliklerimiz...

54

**“Kabullenme süreci ne kadar kısalsın
ailede yaşanan çatışmalar o kadar
azalıyor”**

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakülte-
si Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalık-
ları Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Nusret
Soylu, üç çocuk babası. Sekiz buçuk
yaşındaki ikizlerinden biri atipik otizm
tanısıyla takip ediliyor...

56

KÜLTÜR SANAT

“Çukur” otizmin farkında...

59

**“Değişim mi istiyorsunuz? Önce
kendinizden başlayın”**

Pınar Gogulan sorularımızı yanıtladı...

60

KÜNYE

İMTİYAZ SAHİBİ

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

Yayın Direktörü:

Selim PARLAK
selim@oced.org.tr

Genel Yayın Yönetmeni:

Parin YAKUPYAN
parin@oced.org.tr

(Gönüllü) Yazı İşleri Müdürü:

Burçin ÖZTINAZ
burcin@oced.org.tr

(Gönüllü) Görsel Yönetmen:

Mevlüt DÜLGER
mevlut@oced.org.tr

Halkla İlişkiler:

Emine Eşki ARASLI
emineeski@oced.org.tr

Dernek Bağı:

bilgi@oced.org.tr

Abonelik:

bilgi@oced.org.tr

Yayın Tarihi:

TEMMUZ - AĞUSTOS 2018

Yönetim Yeri:

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

E-Posta:

bilgi@oced.org.tr

* Kapak Görseli pixabay.com adresinden alınmıştır.

* Bu yayının tamamı ya da bir bölümü yayıncısının yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Bu sayının destekçileri:

All Kids First

Nicky Nükte ALTİKULAÇ

www.oced.org.tr

/ocedorgtr

Burçin ÖZTINAZ

Yazı İşleri Müdürü

burcin@oced.org.tr

Merhaba,

Hayat sürprizlerle dolu! 40. sayfada okuyabileceğiniz Down Sendromlular için ön eğitim girişimi UpSendrom'un kurucusu Burak Acerakis ile röportajımızın başlığı aslında ne kadar çok şeyi özetliyor!

Kendisi ile hem projesini hem de baba olmayı konuştuk, keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

Sürprizlerle değişen hayatlarla ilgili bir diğer yazımız ise yaşam sayfamızda. Yaşam sayfamızın konuğu Seda Çelik, Zihin Engelliler Öğretmenliği yaparken kendi oğlu da otizm tanısı alan bir anne... Hislerini, deneyimlerini yazdı edergimiz için.

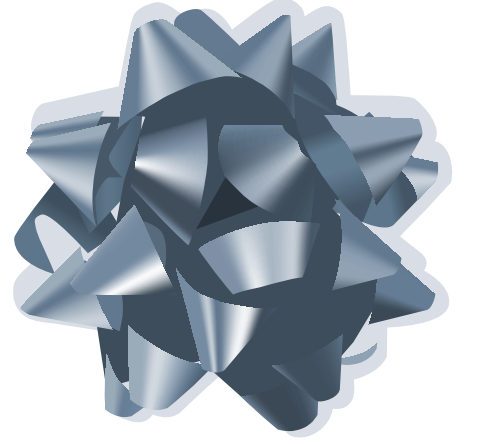
Bu sayıda ayrıca Yaşam Hakkı Duvar'ın hikayesini İzev Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı Berti Erbeş'ten dinledik. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Nusret Soylu ile hem uzman hem de baba olmayı, aile içindeki süreçleri konuştuk.

Hepimiz biliyoruz ki, umudumuzu kaybettiğimiz anda gökkuşağı yüzünü gösterebilir ya da "benim başıma asla gelmez" dediğimiz bir şey her an bizi bulabilir. Umudunuzu kaybetmediğiniz ve "Asla" demediğiniz bir yaz olsun.

Keyifli okumalar...

*"Uzak ve imkansız gözükken bir şey,
bir anda yakın ve mümkün olabilir."*

Tolstoy

Her ay kendi kendine **yenilenen hediye!**

Müşterilerinize her ay masasına gidip sizi sürekli hatırlatan dergi aboneliği hediye edin. Sürekli yeni bir içerikle hep ellerinde olun.

 BRANDMAP
MARKA YÖNETİMİ DERGİSİ

BrandMap aboneliği için: abone@brandmap.com.tr 0212 973 73 75
Sektördeki diğer dergiler için: google.com

Yaşam sayfamızın konuğu Seda Çelik (@gunesin_otizm_bahcesi), Özel Eğitim Öğretmenliği yaparken kendi oğlu da otizm tanısı alan bir anne...

“BİRBİRİMİZDEN ÖĞRENECEK ÇOK ŞEYİMİZ VAR”

“Alan mezunu olsanız da kabul sürecinin her bir basamağını zıplayamadan, ızdırabınızla birlikte tek tek çıkıyorsunuz. Öğretmenken velilerinize söylediklerinizi duymaya, tekrar tekrar ayağa kalkmaya, belki de bildiklerinizden ötürü daha çok ihtiyaç duyuyorsunuz” diyen Seda Çelik, deneyimlerini e-dergimiz için yazdı...

“Herkes merhabalar,

Oğlum Güneş ile hikayemizi daha önce ‘Özel Ailelerden Çok Özel Hikayeler’de de anlatmıştım. Oradan tanıyan, takip edip danışan herkese öncelikle teşekkür etmek isterim. O yazıyı henüz okumamış olanlar <http://www.ocado.org.tr/wp-content/uploads/2018/04/%C3%96zel-Hikayeler.pdf> adresinden ulaşabilirler.

Bu yazıda kısaca da olsa oğluma teşhis konulduğunda hissettiklerimi anlatmak ve oğlum için ayağa kalkma gücünü nasıl bulduğumu paylaşmak istiyorum. Evet, hiçbir kolay değildi ama şunu söylemeliyim ki, bu zorlu yolda yalnız olmadığınızı bilmek iyi geliyor.

2,5 yıl oğlum hiç uygun olmadığı halde tam zamanlı kreşe gitmesiyle ve benim inandıklarımı yapmanın verdiği çırpınıyla geçti. Kabullenme tüm aileler için en zorlu kısım. Üstelik alan mezunu olsanız da bir şey fark etmiyor, hatta biliyor olmak daha da incitirir belki de... Kabullenme sürecinden sonra ise nasıl bir yol çizmeniz gerektiğine daha net karar verebiliyorsunuz. Bizim kararımız doğadan yana oldu. Çıktığımız kısa bir tatil, yaşamımıza yeni bir rota çizmemize vesile oldu. ‘Bize bu iyi geldi, siz de deneyin’ demiyorum kimseye. Altını tekrar çiziyorum: ‘Her çocuk kendine özgüdür. Ben oğlumda şunu yaptım siz de yapın fayda görün’ demeyeceğim, diyemeyeceğim hiçbir konuda. Ama dokuz yıl alanda öğretmenlik yapmış bir eğitimci ve 3,5 yıldır da otizmlili bir çocuk annesi olarak ‘yöntemler konusunda daha bir netim’ diyebilirim.

Bir çocuğun öğrenmesinin en önemli koşulu konunun ya da eğitimi yapılacak şeyin ilgi çekici şekilde sunulmasıdır. Bu kadar kurallı eğitim yaparsak ‘çocuğa göre eğitim-öğretim’ kavramını yitirir ve en önemlisi bireyin ilerlemesini de sağlayamamış oluruz.

Burada hem konunun eğitim yönünden uzmanı hem de bir ebeveyn olarak yazarken belirtmek istediğim en

önemli şey, insanın çok ciddi bir karmaşa yaşadığı... Dört yıllık okul hayatı ve dokuz yıllık öğretmenlik deneyiminiz evladınızla birleştğinde, yaşanan his çok daha farklı... Ben de annelik ve öğretmenlik arasında sıkışıp kaldım uzunca bir süre... Sonra velilerime söylediğim “süreç” kelimesinin anlamını bilmeden velilerime kullandığımı, evladımın da otizmlili olması özel gereksinimli olması- ile anladım. Yaşadığım bu deneyim bana olgunluk kazandırdı, sihirli değneği aramayı bırakıp çocuğuma katabildiğim ne varsa katabilme enerjisine döndü...

Bu sefer velilerime söylediğim önerileri soğukkanlılıkla sürecimize bir anne olarak eklemeye, kazandırmaya başladım. Daha sonra fark ettim ki, özel eğitim öğretmeni olmam büyük bir avantaja dönüşebiliyordu. Çünkü velilerimden beklediğim davranışlar bende artık bir reflekse dönüşmüştü. Bu da anlatılanı anlama, nesne tanıma, kavramları ayırt etme, eşleme becerileri, ergoterapi ve duyubütünsel farkındalıklarının beslenmesini, oyun kurma, otizm özelliklerine göre yapılan stereotipler, ortak dikkat gelişimindeki gerilik, dönen nesnelere karşı duyarlılık, sese tepki vermeme, göz teması sınırlılığı gibi özelliklerin azaldığını gözlemleyebilme şansı verdi.

Ama söz konusu evlat olunca kabullenmenin yas döneminde, konuyu hiç böyle değerlendiremiyordum. Daha çok sistemin eksikliklerini bilmemden dolayı ağır otizm tanılı oğlumun ilerleme kaydedememesinden endişe ediyordum... Ancak ailemin ve çok güzel dostlarımin hem anne hem öğretmen yanımla tatlı bir ayrıma sokmalarıyla dengesini buldu. Şimdi oğlum farkındalıkları yüksek, bazen sohbet de edebildiğim, 6 yaşında, gittiği yoğun eğitim aldığı kurumun da sayesinde renk, şekil ve rakamları ayırt edebilmekte, bilişsel, dil ve psikomotor gelişimi desteklenerek, kaynaştırmayla da ilerlemekte.

Oğlumun şanslı olduğuna inancım sonsuz. Çünkü annesi benim ve çok şükür yanımdayım. Farkındalıklarımızla büyümemiz için çocuklarımızdan ve birbirimizden öğrenecek çok şeyimiz var... Sevgiler”

OTİZM VE EŞLİK EDEN TANILAR

Acıbadem Maslak Hastanesi Çocuk Psikiyatristi Yrd. Doç. Arzu Önal Sönmez, otizme eşlik eden dikkat bozukluğu, takıntılar, tikler, öfke nöbetleri konusundaki sorularımızı yanıtladı.

Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları uzmanıyım. 11 yıldır Acıbadem grubunda çalışıyorum. İstanbul Tıp fakültesi mezunuyum, Cerrahpaşa Tıp fakültesi ihtisaslıyım. İki kere Amerika'da eğitimde bulundum; George Town Üniversitesi Children's National Hospital, Child Psychiatry Clinic'te, daha çok dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ile ilgili ve Harvard Üniversitesi Dana-Farber Kanseri Enstitüsü'nde onkoloji hastası çocuklarla ilgili olarak...

Otizm ile sıkça karşılaşıyor musunuz?

Otizm çok yaygın, sıklığı artan, yelpazesi de genişleyen bir bozukluk olduğu için, tanı kriterleri ve gözlem şeklimiz bir miktar değişti. Çok daha hafif formlarını görmeye başladık. Bu yüzden de otizm artık her çocuk ve ergen psikiyatristinin ilgilendiği ortak bir alan...

Gözlemlerinize ve tecrübelerinize dayanarak otizme en sık eşlik eden tanılar konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Otizimli çocuklarda özellikle dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, davranış bozuklukları, tikler, öğrenme bozuklukları, depresyon, anksiyete çok fazla görülüyor. Fakat otizmli çocuklarda bunları ayırt etmek biraz daha zor ve farklı... Otizmde bunun hangi tanıya, hangi komorbid eş hastalığa girdiğini bulmak daha farklı. Çünkü çocuk kaygının bulgusunu kendine vurarak da gösterebilir, kendine şiddetle de gösterebilir, korkup odadan odaya geçememek şeklinde de gösterebilir. Burada iyi bilgi almak, çocuğun aile yaşamını, rutinini bilmek, tanımak ve gözlemlemek eş tanılar açısından önemli oluyor. Çünkü otizme eşlik eden tanılarda “klasik dikkat eksikliğidir şöyle olur” ya da “depresyondur böyle olur” diyemiyorsunuz.

Ek olarak özellikle ergenlik döneminde cinsel içerikli davranışlarda da artış olabiliyor. Bunun da bazen farklı anlamları olabiliyor. Bu yüzden hem ailelerin hem takip eden doktorların çok özenli ve dikkatli olması gerekiyor.

Takip ettiğiniz otizmli çocuklar için kimlerle iletişim halinde oluyorsunuz?

Birinci düzeyden çocuğa bakım veren herkesle... Bu bakıcı da olabilir, anneanne de olabilir... Çocuğun özel eğitim aldığı merkezle, özel eğitmeniyle rapor olarak haberleşiyoruz. Randevuya gelmeden önce rapor mail ile bana gelmiş oluyor ve o doğrultuda devam ediyoruz. Eğer gölge öğretmeni varsa ya da ona eve destek için gelen farklı bir eğitmeni varsa onlardan da bilgi almaya çalışıyorum. Bu da çocuğun normal rutin hayatının nasıl olduğu ile ilgili fikir veriyor.

Otizme eşlik eden dikkat bozukluğu nasıl tanılanıyor ve sonrasında nasıl bir yol izleniyor?

Hiperaktivite daha dışarıdan görebildiğimiz, ailenin de fark edebildiği bir durum oluyor ama dikkatle ilgili problemler özellikle masa başı aktivitelerinde ortaya çıkıyor. O yüzden çocuğun eğitmeninden ya da gittiği okuldan böyle bir dönüş alıyoruz. Böyle olduğu zaman da diğer kriterleri değerlendiriyoruz. Başka hangi konularda dikkatle ilgili sorun yaşıyor? Bu bir sıkılma mı, dikkat eksikliği mi? Ya da hayatında o döneme özgü başka bir problemi var mı? Gelişimsel sürelerden biri mi, ergenlik mi, anne-baba boşanması mı, çevresel faktör mü? Önce ne olduğunu anlamaya çalışıyoruz. Otizmde eğitmenler genelde teke tek çalışıyorlar ve dikkat eksikliği olan bir çocuk için de teke tek çalışmak en ideal öğretim yöntemi. Buna rağmen çocuk dikkatini sürdürmekte zorluk çekiyorsa, masa başına oturmuyorsa o zaman semptomları hafifletmek ve çocuğun hayat kalitesini yükseltmek amaçlı ilaç tedavisi gündeme gelebiliyor.

Epilepsi nedir ve otizmli çocuklarda epilepsiyle ne kadar sıklıkla karşılaşılıyor?

Epilepsi, en basit tanımıyla beynin korteks yapısındaki nöronların aşırı dışarjı olarak açıklanabilir. Bu nörolojik bir durum olmakla birlikte otizmli çocukların yaklaşık yüzde 35-40 gibi bir kısmında eşlik edebiliyor. Bu, çocukların hem öğrenmesini etkiliyor hem mental kapasitesinde bir takım yıpranmalara sebep olabiliyor. O yüzden otizm tanısı koyduğumuz zaman mutlaka daha önce bir nöbet, bir havale hikayesi olup olmadığını, riskli bir durum olup ol-

madığını değerlendirmek gerekiyor. Şüpheli bir şey görürsek mutlaka çocuk nörologundan konsültasyon istiyoruz.

Tikler otizmde çok sık rastlanan bir durum mu?

Davranış, bozukluğu, hiperaktivite ve depresyon kadar sık olmasa da tikler olabiliyor. Bu tikler stresle, heyecanla, uykusuzlukla ve yorgunlukla artıyor. Çocuğun kaygısını azaltmak, onun yaşadığı ortamla kontrolünü sağlamasına yardımcı olmak onlar için daha destekleyici oluyor. Bunun yanında davranış değiştirme kullanabiliyoruz. Tikler yer değiştirebiliyor ya da dışarıdan garip karşılanan tiklerse onları bazı davranış değişiklikleri ile başka taraflara kaydırabiliyoruz. Fakat çok şiddetli, çocuğun uyumunu bozacak düzeyde, dikkatini dağıtacak düzeyde ya da kuvvetli şekilde yapmaktan çene çıkması, omuz çıkması gibi sağlık sorunlarına neden olması durumlarda ilaç tedavisinden destek alıyoruz.

“Özellikle ifade edici dilin kısıtlı olduğu otizmli çocukların kendilerini ifade edememekten ve hatta kendi duygularını bazen kendilerine ifade edememekten kaynaklanan yüksek stresleri olabiliyor.”

Takıntılar ve korkular konusunda ailelere önerileriniz neler?

Takıntılar çok sık karşımıza çıkıyor. Her şeyde olduğu gibi alta yatan stres takıntıları artırıyor ya da çocuğun mevcut bulunduğu, yaşadığı ortamda kontrol edemediği değişikliklerin olması stresi artırıyor. Bu aslında sadece otizmli değil, bütün çocuklar için böyle. Stresle başa çıkmak için her çocuğun ve yetişkinin farklı bir yöntemi var. Hepimiz bir şekilde stres ile karşılaşırız fakat kimisi obsesif-kompulsif bozukluk gibi

silme, temizleme, düzen, kontrol gibi mekanizmalar ile başa çıkabiliyor, kimisi aynı hareketi tekrar tekrar yaparak başa çıkabiliyor. Özellikle ifade edici dilin kısıtlı olduğu otizimli çocukların kendilerini ifade edememekten ve hatta kendi duygularını bazen kendilerine ifade edememekten kaynaklanan yüksek stresleri olabiliyor. Siz dışarıdan baktığınızda “hayatımızda bir şey değişmedi” diyebilirsiniz ama odasında yeri değişen bir eşya, bir duvar boyasının ya da perdesinin değişmesi ya da bir oyuncağının yerinin değişmesi onun için ciddi bir stres faktörü olabilir. Burada çocuğu iyi tanımak çok önemli. Endişesi arttığı zaman ne tepki veriyor, korktuğu zaman ne tepki veriyor, bunları nasıl dışa vuruyor? Kimisi baş ağrısı ya da karın ağrısı olarak dışa vuruyor, bazı çocuk takıntı olarak ya da çok fazla ve yersiz soru sorarak...

Aileler, takıntının sebebini anlayıp azaltmaya yönelik odaklanmalı. “Üzülmesin” diye düzeni devam ettirmek, her seferinde bir tuğla taşı gibi bir tane daha, bir tane daha eklenerek içinden çıkılmaz bir zorluk haline gelmeye başlıyor. Bu da hem aile için zor hem de çocuklar yeni şeyler öğrenmeye kapılarını kapatmış oluyor.

Mutizm nedir?

Selektif mutizmden çocuğun hiç konuşmadığını ya da seçici ortamlarda konuştuğunu anlıyoruz. Bazen bazı ortamları bazen de bazı kişileri seçip konuşuyorlar ya da konuşmuyorlar. Bu, bir konuşamama ya da iletişimsel eksikliğe bağlı bir durum değil. Daha çok altta tanımlamakta zorlandığımız büyük bir kaygı yatmaktadır ve birey konuşmaktan çekinmektedir.

Bu durumda nasıl bir yol izleniyor?

Bunun tedavisi tamamen psikoterapi. Kaygı çok yüksekse kaygıyı dindirecek bazı medikal tedaviler eklenebilir ama esas tedavisi terapidir.

Öfke nöbetleri aileleri zorlayan bir durum... Özellikle toplum içinde olduğunda...

Öfke nöbetleri otizme sıklıkla eşlik eden bir durum. Bu yüzden ailenin ne yapacağını kabaca da olsa önceden kestirmesi lazım. Mümkünse öfke nöbetleri sırasında kalabalıktan uzaklaştırmak, ayrı bir sessiz alana çekmeye çalışmak çocuğu sakinleştirmek açısından yardımcı olabilir. Bazen sarılmak işe yarayabilir ama bazı çocuklar bundan hiç hoşlanmazlar. Bu herkesin kendi çocuğuna göre bilmesi gereken bir şey. Öfke nöbetlerinin sebebini bulmak önemli. Çünkü bu nöbetlerin bir kısmı kendini ifade edememekten kaynaklanıyor, bir kısmı korkudan kaynaklanıyor. Çocuk bir şeyden korkuyor anlamıyoruz ama bir bakıyoruz kendi elini ısırtıyor, kendine zarar veriyor, kendini yerlere atıyor. Bazen kendisine yardım etmeye çalışan anne babasına şiddet uygulayabiliyor.

Otizmin bilinirliğinde artış var ama toplumsal farkındalık yeterli boyutta değil. Farkındalığı arttırmak için sizce neler yapılabilir?

Farkındalıkla ilgili çok çalışma yapılıyor aslında ama bunu ancak yaşayan veya çevresinde yaşayan birisi olan insanlar daha iyi fark edebiliyor. Billboardlar oluyor, televizyonda

kamu spotları oluyor, otizm farkındalık ayında bir sürü haberler çıkıyor ama ben yine de ateş düştüğü yeri yakar ve en iyi çevresi bilir diye düşünüyorum. Artık aile hekimleri ve çocuk hekimleri daha bilinçli. Bu konuda bir ilerleme sağlandı ve bu farkındalık çok yükseldi. Aile hekimleri, sağlık ocağındaki hemşireler, çocuk doktorları aileleri daha fazla bilgilendiriyorlar, otizm bulgularını söylüyorlar, bir fark görüyorlarsa “mutlaka destek alın” diyorlar.

Farkı fark edip kabullenmek önemli. Örneğin çocuğun sınıfında farklı bir çocuk varsa anne babalar “Zaten onun psikiyatrik sorunları var, doktora gidiyor, normal değil o çocuk” demek yerine, “O biraz farklı ama zaten herkes tek tip olmak zorunda değil, kimisinin saçları farklı, boyu farklı, kimisinin de davranışları farklı” gibi bir yaklaşımla çocuklarında farkındalık yaratabilirler.

Yeni tanı almış çocukların ailelerine önerileriniz neler?

Bize bir şüphayla geliniyor, bu bazen internet araması bazen bir hekim yönlendirmesi, bazen komşunun söylemesiyle olabiliyor. Aileler bize aslında “bir şeyi yok”u duymak için geliyorlar. Spektrum geniş olduğu için daha çok hafif bulgularla gelen çocuklar oluyor. Mesela göz teması kuruyor ama içine dönük, iletişim az... Bu çocuklarda tedavi çok daha başarılı ve hızlı olabiliyor ama ailelerin morali bozuluyor ve birçok aile diyor ki: “Biz özel eğitime gittik ama orada çok ağır çocuklar vardı.” O yüzden ben görüşmelerin sonunda şunu mutlaka söylüyorum: “Gideceğiniz yerde moraliniz bozulabilir çünkü bu ağır çocuklar için uzun süreli bir şey ama sizin gibi yelpazenin hafif tarafında olan çocuklar da bu eğitime gidiyorlar, siz oraya girip belki daha kısa bir süre sonunda eğitiminizi tamamlayacaksınız.” “Özel eğitime gidecek ve bitecek” diyemeyiz otizmde. Bazen hafif şiddetteki bulguların eğitimi çok daha uzun bile sürebiliyor, daha şiddetli bulguları olan çocuklar ise bir buçuk yıl gibi bir zamanda güzel ilerleme gösterebiliyor. Önceden net bir bilgi vermek söz konusu olmuyor. Çok iyimser bir tablo çizmek ailelerde “bir şeyi yokmuş” düşüncesine sebep oluyor. Hafif gibiyse aileler “Bir süre kreşe gitsek olmaz mı?” diyorlar. Okula devam edilmesi gerekli ama tek başına yeterli olmuyor. “İkisinden birini seçeceksek hangisini seçelim, maddi durumumuz ikisini de kaldırmıyor” diye soranlara özel eğitimi öncelikli tercih etmelerini öneriyorum.

SEANS GÖZLEM FORMU NEDİR?

Özge Özgeç GÜREL

Uzman Klinik Psikolog
ABA Program Koordinatörü

ozge@algiozelegitim.com

*Seans gözlem formu nedir,
ne için kullanılır?*

Seans formu, koordinatörün, ekibindeki tüm terapistler için seanslarına girdiğinde doldurdukları notlardan oluşan bir formdur. Terapistlerin seans içerisindeki uygulaması gereken önemli noktalar, doğru şekilde uygulandığında koordinatör çizelgeye işaretlemesini yapar. Terapistin yanlış uyguladığı ya da dikkat etmeyerek gözden kaçırdığı durumlar açıklamalı şekilde formda belirtilir.

Bu uygulama esnasında seans işleyişi bozulmaz. Koordinatör notlarını sessiz şekilde alır çok acil olmadığı durumlarda seans içinde terapistle sözel olarak geri bildirimde bulunmaz. Seans sonrasında; gerekli görülen yerler için terapist ile düzeltme geri bildirim konuşması yapılır. Bu bir sonraki seansların daha doğru bir uygulama ile gerçekleştirilmesini sağlar.

Seans gözleminde ilk olarak dikkat edilmesi durumlar; terapistin seansa zamanında başlamış olması ve öğrencinin kutusunun hazır şekilde bulunmasıdır.

Sonrasında terapistin beceri öğretimine başlamadan öğrencisine kısa bir pekiştireç değerlendirmesi yapıp yapmadığına bakılır. Pekiştirecin doğru seçimi öğrencinin motivasyonunu arttıran en önemli etkidir. Pekiştirecin uygun yer ve zamanda kullanımında ise; öğrenciye öğretilmek istenilen hedef becerinin kısa sürede bağımsızlık kazanması gerçekleşir.

Eğitim içerisinde beceriler ya da davranışlar çocuğa öğretilirken; hedeflenen kazanımın alt aşamalarının sıraya uygun şekilde verilmesi, yönerge vermeden önce göz temasının kurulması, gelişim düzeyine uygun materyal seçimi, doğru ipucunun sunulması ve ipucu silikleştirilmesinin zamanında yapılması, davranışa uygun tepkilerin verilmesi öğrencinin seansa olan katılımını arttıran ve öğrenmeyi hızlandıran unsurlardır.

Eğitim süresi ilerledikçe, çocuğun bağımsızlık kazandığı beceriler oluşmaya başlar. Bağımsızlık kazanılan becerinin yerine bir yeni hedef beceri eklenir ve seans içerisinde bunun öğretimi için çalışılır. Bu çalışma yapılırken, terapistin eski kazanımları karışık şekilde tekrar etmesi gerekmektedir. Kullanılmayan bilgi unutulur ve bu durum çocukların öğrendikleri tüm becerileri yeniden çalışmalarına sebebiyet verebilir.

Öğrencinin çalıştığı tüm beceriler, data formu denilen formda yer almaktadır ve terapist her denemesini forma kayıt etmektedir. Veriler, çocuğun seansa her girdiğinde düzenli olarak toplanır. Seans içerisinde hızlı olmak ve her bir beceri için alınabilen en yüksek deneme sayısını almak öğrenmesinin gerçekleşmesine katkı sağlayan diğer bir faktördür.

Seans içerisinde öğrencide görülen negatif davranışların verisi de; problemleri davranışın tanımına, sıklığına, devam etme süresine ve sayısına uygun şekilde seçilen formlara işlenmelidir. Tüm bunlar kaydedilirken, davranışın öncülü, hangi ortamda gerçekleştiği, davranışın sonucu ve çocuğun tepkisi de gözlemlenerek formlara yazılır. Bunların düzenli olarak toplanmasından sonra davranışa uygun müdahale programı hazırlanır ve istenmeyen davranış ortadan kaldırmak için çalışılmaya başlanır.

Son olarak seansı zamanında ve eğlenceli bir aktivite ile (oyun oynayarak, şarkı söyleyerek vb.) bitirmek çocuğun bir sonraki seansa istekli gelmesine olumlu etki edecektir.

Seans gözlemi içerisinde koordinatör, tüm bunları ve bir önceki seans geri bildirimlerinin terapist tarafından uygulanıp uygulanmadığını gözleterek formu doldurur.

Nicky Nükte ALTİKULAÇ

MS, BCBA, EI (ABA Uzmanı)
Davranış Terapisti Uzmanı

nukte@allkidsfirst.com

DONANIMLI OLMAK ŞART!

Özel eğitim alanında çalışan profesyonellerin asıl branşı ne olursa olsun, alandaki diğer yaklaşımlar hakkında da bilgi sahibi olması gerektiğine inanıyorum.

Tanısı önemli olmaksızın hangi çocukla çalışırsak çalışalım, hemen hemen her çocuğun birden fazla desteğe ihtiyaç duyduğu alan mutlaka var. Biz istediğimiz kadar ABA uzmanı, duyu bütünleme uzmanı, fizyoterapist, konuşma terapisti, özel eğitim öğretmeni olalım, çocuk ile geçirdiğimiz bir seansın içinde çocuğun farklı ihtiyaçlarının farkına varabilecek, ufak uygulamalarla seanstan en fazla verimi alacak kadar diğer yaklaşımlar hakkında fikrimiz olması gerektiğine inanıyorum. Örneğin iki yaşındaki aşırı hareketli, sözel olmayan, el becerileri zayıf bir çocukla çalışırken yapılandırılmış bir seansa geçmeden flo-ortime teknikleriyle başlanıp çocuk yönerge almaya başlarken ABA teknikleri kullanılarak yeni beceriler öğretilir. Yeni becerilerin öğretimi sırasında el becerilerini kuvvetlendirici hedefler seçilebilir. Hareketliliğini azaltıp dikkatini çoğaltmak amaçlı belki biraz duyuusal bütünleme alıştırmaları yapıldıktan sonra masa başı aktivitelerine başlanabilir, vs.

Tabii ki her birimiz belli bir alanda profesyonelleşmek zorundayız ve profesyonelleşmek için seçtiğimiz alan da bize fikir olarak en uygun olan, inandığımız bir alan olacaktır. Ama bu

diğer alanları daha değersiz kılmamalı gözümüzde. Çalıştığımız çocuğun her birimize ihtiyacı var. Kendi alanımızda kendimizi yenilemeye devam ederken aynı zamanda diğer alanlarda da neler yapıldığını takip edeceğiz ki, çocuğumuzun ihtiyaçlarını gözden kaçırmayalım. Diyelim ki ben ABA terapistiyim ve duyu bütünlemesinden haberim yok. Çocuğum seansta hamur verdiğimde kendini yerlere atıyor, ben de bu davranışını düzeltmek adına çeşitli davranış teknikleri uyguluyorum ama bir gelişme kaydedemiyorum. Oysa, benim duyu bütünlemesi hakkında biraz bilgim olsa, çocuğun bu tepkisinin problem davranış değil, dokunsal hassaslığını ifade eden bir tepki olma ihtimalini göz önünde bulundurur, seansımda hamurla ilgili aktivitelerde bazı duyuusal bütünleme stratejileri ekleyip sorunu çözebilirdim.

O yüzden biz profesyonellerin kendimizi diğer alanlarda da bilgilendirmekle birlikte kendi profesyonelleştığımız alan dışında haddimizi diğer profesyonel meslektaşlarımıza karşı aşmamamız gerektiğini düşünüyorum. Böylece sunduğumuz eğitimin/terapinin de kalitesini yüksek tutmuş oluruz.

ALL KIDS FIRST LLC.

**Enhancing Your Child's Potential
All Kids First&connecting Dots**

**NICKY NUKTE
ALTIKULAÇ
MS BCBA EI**

**ÖZEL EĞİTİMDE
ABA YAKLAŞIMI**

**ABA TERAPİ UZMANI
NICKY NUKTE ALTIKULAÇ
ÜÇ AYDA BİR TÜRKİYE'DE
KONSÜLTASYON YAPMAKTADIR.
GELİŞ TARİHLERİ, ABLLS,
TEST DETAYLARI VE RANDEVU İÇİN
ARAYINIZ.**

**www.allkidsfirst.com
nukte@allkidsfirst.com
www.akfconnectingdots.com
0212 211 43 94-95**

GEBELİK VÜCUDU NASIL ETKİLER?

Anne adayları gebelikleri boyunca vücutlarında birçok değişiklik yaşıyor...

Op. Dr. Akben Özel
Kadın Hastalıkları ve Doğum
Uzmanı

Vücudun gebeliğe uyum süreci oldukça geniş bir konudur. Bu uyum tüm gebelik boyunca devam eder. Bazen bu uyum anormal olarak algılanabilir. Örneğin kalp atışındaki artışlar ve buna uyum sağlayan yüksek atımlı durum meydana gelebilir. Aslında bu uyum süreci yanlışlıkla bir hastalık sanılabilir. Bunlar aynı zamanda gizli kalmış bir hastalığı da açığa çıkarabilir veya kötüleştirebilir. Bu nedenle gebelik takibinde sürece bir aile hekimi veya dahile uzmanı da dahil olmalıdır.

Gebeliğe bağlı sıvı tutulumu (hipervolemi) normal bir durumdur. Sıvı artışı nedeni ile sulanan kan gebelerde kansızlık gibi algılanabilir ve yine tıbbi bir danışma gerektirebilir.

Uterus (rahim) gebelik yok iken 70 gram ağırlığındayken ge-

beliğin sonlarında 1100 gram olur ve boyutu karaciğere kadar ulaşır, çevredeki bağlara baskı ve gerilim oluşturur. Gebe bu gerilimi kasık ağrısı olarak algılayabilir. Karın ön duvarı rahimi destekler. Karın ön duvarının güçlü olması rahimin düzgün bir eksende kalmasını sağlar. Bu nedenle gebelerin yürüyüş yaparak karın kaslarını güçlendirmesi önemlidir. Gevşek karın kasları karın ön duvarında yırtıklara ve fıtıklara neden olur. Ayrıca çok daha önemlisi gebe yürüyerek karın içindeki organların yağlanması (visseral yağlanma) önler, insülin direncini kırar ve gereksiz kan şekeri yükselmesini engeller. Böylece doğacak bebeğin hem akciğerini korumuş hem de gereksiz kilo almasını engellenmiş olur. Yaz ayları yürümek için mükemmel zamanlardır.

Kasılmalar

Gebelikte sık sık kasılmalar hissedilebilir. Bunların normal olup olmadığı hekim tarafından değerlendirilir.

Yaz aylarında terleme nedeniyle sıvı kaybı ile beraber elektrolit kaybı kasılmaları arttırabilir. Hekiminizin özellikle magnezyum sitrat tedavisi faydalı olur. Günde 1-2 adet maden suyu da yardımcı olacaktır. Yine de gebelikte kasılmaların nedeni tam olarak belli değildir.

Akıntı

Gebelerde vajinal salgı ve akıntılar belirgin olarak artar. Kalın ve beyaz bir akıntı olur ve pH'ı asidiktir. Kokulu ve kaşıntılı bir akıntı normal değildir.

Cilt

Karın duvarında kırmızı çizgiler (Strialar) meydana gelir. Cilt içinde bir yırtık söz konusu olduğundan cilt üzerine sürülecek olan krem ve jeller işe yaramaz. Yukarıda bahsi geçen karın duvarı aşırı gerilmeye dayanamadığında karın ön duvarında yırtığının ve fitiklara neden olabilir.

Ciltte renklenme

Pigmentasyon (kloazma) veya melezma gravidarum (gebelik maskesi) şeklinde görülür. Östrojen ve progesteron melanosit hormonu uyarıcı etkisi vardır. Yine de pigmentasyonun nedeni aydınlanmış değildir. Güneşe çıkmadan 15 dakika ve çıkmadan hemen önce 30 koruma faktörlü krem kullanmak önerilir.

Damarsal değişiklikler

Gebelerde "Spider Angioma" denilen çok ince, kırmızı kabarıklıklar ve palmar eritem (ellerde kızarıklık) gözlenir. Bu durum doğum sonrası kaybolur. Yine gebelik döneminde diş eti kanamaları da görülebilir.

Meme

Gebelerde memelerde hassasiyet ve sızı artar. Meme uçları genişler ve renkleri koyulaşır. Memeler büyür; ilginç olan süt miktarının memenin büyüklüğü ile bir ilgisi olmadığıdır.

Kilo alımı

Gebelikte kilo alımı ortalama 12,5 kilodur.

Fetüs: 3,5 kg

Plasenta ve suyu: 1,5 kg

Rahim: 1,5 kg

Sıvı artışı: 1,5 kg

Meme: 400 gr

Annenin yağ artışı: 3 kg

Bir gebe toplamda 6,5 litre sıvı tutar ve gün sonunda görülen bilek ve ayaklardaki ödem, rahim altı seviyesindeki dolaşımın yavaşlamasına bağlıdır. Son çalışmalar anne vücut suyunun bebek doğum ağırlığına etki ettiği düşündürmektedir. Bu önemli bir ayrıntıdır ve şu anlama gelir: Annenin yağlı ve şekerli besinler olarak kilo alması bebeğini büyütmemektedir. Bunun yerine gebenin vücut suyunu oluşturan protein ve mineral dengesi ön plana çıkmaktadır. Et, tavuk, balık, sebze (meyve az), kuruyemiş (kuru meyve değil), baklagiller, peynir, yoğurt önerilmektedir. Yeterli miktarda protein tüketilmediğinde annede yıkım (katabolizma) olmaktadır.

Şeker düzeyi

Gebelerde açlık kan şekeri düşük, yemek sonrasında ise normalden yüksek olur. İnsülin artar. Burada amaç fetüsa enerji sağlamaktır. Plasenta insülin direncini arttırır. Diyabete benzer bir durum vardır. Gebelerdeki kan şekeri yemekten sonra normalden fazla yükselir ancak hızlı düşer. Bu nedenle gebe yemek sonrası açlığına girmemeli, kaliteli bir beslenme ile az ve sık gıda almalıdır. Bebeğin en önemli öğünü sabah öğünüdür. Anne adayları kahvaltıyı asla es geçmemelidir.

Yağ metabolizması

Gebelikte kan yağlarının hepsi artar. Emzirme döneminde kan yağları giderek azmaya başlar. Vücutta yağlanma en çok gebeliğin orta döneminde meydana gelir ve vücuttaki yine orta bölgesi olan karın ve bel çevresinde olur. Sonlara doğru yağlanma azalır.

Mineraller

Gebelerde demir ihtiyacı belirgin olarak artar. Bu nedenle hekimin önerdiği demir takviyeleri kesinlikle kullanılmalıdır. Son yıllarda üretilen demir ilaçları eski bilginin aksine artık aç değil, tok karınla alınmaktadır. Bu nedenle mide ve bağırsak yan etkileri gözlenmemektedir. Bu konuda özellikle eczanelerin bilgilendirilmesinde hassasiyet bekliyorum. Gebelikte kalsiyum ve magnezyum seviyeleri düşer. Gebelik bir magnezyum kaybı durumudur ve alınması gerekmektedir. Gebeliğin son döneminde kalsiyum artar, fofat değişmez. Gebelik ve emzirme döneminde annede kemik hem yıkımı hem de yapımı hızı artmıştır. Ek olarak kalsiyum alımı gerekmez; ancak yukarıdaki bahsi geçen kaliteli beslenme tabiki önerilmektedir.

YAZ DÖNEMİ ÖNERİLERİ

Parin YAKUPYAN
ÖCED Yönetim Kurulu Başkanı
Otizmli Genç Annesi
parin@oced.org.tr

Yaz tatilleri, okul dönemlerine göre birçok özel çocuğumuz için daha durgun geçebilmekte maalesef. Okulun kapanmasıyla doğan boşluktan dolayı çocuklarımızın durumunda durağanlıklar, komut almada zorluklar gibi aile ve eğitimcileri tedirgin edebilecek durumlar gözlenebilmekte...

Bir eğitim dönemini daha geride bırakıp yaz tatili dönemi ni karşıladığımız bu günlerde; imkanı olanlar tatile çıkacak, memleketlerine dönecekler, imkanı olmayan ailelerimiz ise yine evlerinde kalma düşüncesi ile baş başa kalacaklar. Yoğun bir eğitim döneminin ardından özel çocuklarımızın da dinlenmeye hakkı olduğu kaçınılmaz bir gerçek olsa da yaz tatili gibi uzun bir süreyi planlamadan geçirmek çocuklarımıza faydadan çok zarar getirir.

Belirli bir tempoya alışmış olan çocuklarımızın bu tempoyu yaz süresi boyunca kısmen devam ettirmeleri gerektiği düşüncesindeyim.

Anne-babalar olarak yaz tatilini avantaja dönüştürmenin bizim elimizde olduğunu unutmamamız gerekiyor. Belirli bir program içerisinde ilerleyen çocuğumuzun programını fazla boz-

mamaya dikkat etmeliyiz. Okul döneminde sabah saat 8.00'de kalkan bir çocuğun yaz tatilinde geç saatlere kadar uyumasına izin vermek düzenini bozacaktır. Yatış ve kalkış saatlerine, öğün aralarına, ders tekrarı ve ödev yaptığınız zaman dilimlerine riayet etmek çocuğunuz açısından faydalı olacaktır.

Düzende yaptığınız aşırı esnetmelerin etkisi domino taşı etkisi misali olacaktır. Eğitim döneminde bir tempoda devam eden hayat, belirli bir enerji tüketmesine sebep olur. Tatil süresince çocuğunuz evde geçirdiği sürede bu enerjiyi yakma ihtiyacı hissedecektir. Bu sebeple onu yürüyüş, yüzme, koşu gibi fiziksel aktivitelere yönlendirebilirsiniz. Bu, çocuğunuzdaki enerji birikiminin önüne geçecektir. Böylece fazla enerjiden doğan davranış problemlerinin önüne de bir nebze geçmiş olursunuz.

PLANLI HAREKET ETMEK ÖNEMLİ

Çocuğunuzun durumuna göre çizelgeler hazırlayarak, oluşturduğunuz programa göre günlerinizin takibini belirli bir disiplinle sağlayabilirsiniz. Böylece günün, haftanın planlanmasına çocuğunuzu da dahil etmiş olursunuz.

Ayrıca tatil dönemine ait çalışma çizelgeleri hazırlarken çocuğunuza ait süresi çok uzun olmayan serbest etkinlik zamanları bırakabilirsiniz. Öğrendiklerini pekiştirmek ve unutmamak adına ders ve ödev etkinliklerini çizelgelerinize dahil etmeyi unutmayın.

YAŞ GRUBUYLA ETKİLEŞİM

Sosyal gelişiminin devam etmesi için aynı yaş grubunda bulunan çocuklarla vakit geçirmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için:

- Akriba ziyaretleri yapabilir,
- Bir oyun grubuna yazdırabilir,
- Çocuğunuzun düzeyine göre sosyal kulüplere üye olabilirsiniz.

Akranlarının olduğu ortamlarda bulunmasını sağlamanız sosyal-duygusal ve dil gelişimine katkı sağlayacaktır. Eğitim döneminde aile bireyleri ile fazla vakit geçiremediğinden tatil süresince az etkileşimde bulunduğu aile içindeki bireylerle vakit geçirmesi sağlanabilir.

GÜNLÜK YAŞAM ÖNERİLERİ

Günlük yaşam becerilerine yönelik etkinlikler yaz döneminde daha rahat yapılabilir. Örneğin beraber sandviç hazırlayabilir, makarna gibi basit yemekler yapabilirsiniz. Toplumsal yaşam becerilerine katkı sağlaması için birlikte alışveriş listeleri hazırlayabilir ve bunu gerçekleştirebilirsiniz. Toplu taşıma araçları ile şehir içinde gezintiler yapabilirsiniz. Yaz tatillerinde şehirler daha sakin olacağı için sinema ya da tiyatro gibi etkinliklere katılabilirsiniz. Çocuğunuz bunları yapmaya hazır değilse de mutlaka bu programlara başlamalısınız. Sonu hüsrarla da bitse daha sonraki dönemlerde başarmanın ön şartıdır bu denemeler.

YOLCULUKTA

- Eğer yaz döneminde uçak, otomobil, otobüs ile uzun bir yolculuk yapacaksanız, seyahat öncesi çocuğunuzun düzeyine göre çıkacağınız seyahat ile ilgili bilgi verin. Böylece oluşabilecek davranış problemlerinin önüne geçebilirsiniz.
- Yanınıza çocuğunuzun yanına sevdiği oyuncak ya da eşyaları almasına izin vermeniz yolculuk stresini azaltacaktır.

TATİL ÖNERİLERİ

Tatil döneminde gittiğiniz yerler için de kendiniz birkaç düzenleme yapabilirsiniz. Memleketlerine giden ailelerimiz gittikleri yerlerin özelliğine göre; bağ bahçe işleri gibi etkinliklerde çocuklarına görevler verebilirler. Hayvanlarla vakit geçirmelerini sağlayabilirler. Doğa ile vakit geçirerek enerjilerini atmalarını sağlayabilirler.

Tatilde oteli tercih eden ailelerimiz kalabalık mekanlardan çok

sakin yerleri tercih edebilirler. Gittikleri yerlerde çocuklarını olumsuz bakışlardan korumak adına bilgilendirme yapmak sizler ve çocuklarınız açısından faydalı olacaktır. Yüzme etkinliklerine çocuklarınızı dahil edebilir, kumsalda oyunlar oynayabilirsiniz. Uygun zaman diliminde çocuklarınızın durumlarına göre öğrenilen davranışların pekişmesi için çalışmalar yapabilirsiniz. Bu konuda kendimden bir örnek verecek olursam; Garen'e tanı aldığımız ilk günden itibaren kendi sosyal yaşamımda hiç değişiklik yapmadım. Yine tatillere gittim, yine alışveriş merkezlerine gittim, yine restoranlara gittim. Başlangıçta hepsi birer eziyetti benim için. Başlarda çıktığımız her tatil sonrasında "bir daha tatile çıkmam" diyerek dönerdim eve...

Kaç tatil ayağımı havuza, denize sokmadığımı bilirim. Gittiğimiz restoranlarda arkasında koştuktan yemek yiyemez, gittiğimiz alışveriş merkezlerinde öfke boşaltımlarında çaresiz kalırdım. Hiç vazgeçmedim hep gittim. Zor muydu? Çok zordu! Ama sonrasında bugüne baktığımızda onunlayken yapmadığım hiçbir şey yok. 24 saat süren tren yolculuğu bile yaptık. Bir şeyleri başarmak için önceleri zorlanmak gerekiyor. Görüşmeye gelen ailelerde çocuğuyla toplu taşımacılık kullanmadığını söyleyen anneler var. Onlara da söylüyorum buradan da yazayım, "Çocuğunuz her şeye küçük yaşta alıştırmamız mümkün. Doğru pekiştirmelerle başlangıçta zor da olsa zafer sizin olacaktır."

ŞEHİRDE...

Tatile çıkamayan ailelerimiz, şehirlerinde belediyelerin sağladığı imkanlar doğrultusunda spor aktivitelerine başvurabilirler. Küçük şehir içi gezintiler yapabilirler. Park ve spor alanlarında günlerinin belli zamanlarını geçirebilirler. Belirli belediyelerin sağladığı haftalık tatillerden faydalanabilirler.

Özel gereksinimli çocuklarımız için zamanın önemli olduğunu unutmamalıyız. Tatili fırsat eğitimine dönüştürerek çocuklarımızın öğrendikleri davranışlarını pekiştirebilir, yeni davranışlar kazanmaları için çalışmalar yapabiliriz.

Yeni eğitim döneminde dinlenmiş bir şekilde girmelerinin çocuklarımızın iyi bir başlangıç yapmaları için önemli olduğunu unutmamalıyız.

Planlı, güzelliklerle dolu, yeni davranışların öğrenildiği, öğrenilmiş davranışların pekiştiği, akranları ile hoşça vakitlerin geçirildiği bir yaz tatiliniz olsun...

“SAHNEDE KENDİMİ ÇOK ÖZGÜR HİSSEDİYORUM”

Türk Sanat Müziği'nin sevilen ismi Bekir Ünlüataer, “Başka bir mesleği asla düşünmedim. ‘Bu işte en iyisi olacağım’ diyerek yola çıktım” diyor..

Son dönem çalışmalarından biraz bahsedebilir misiniz?

Geçtiğimiz ay “İhtimal” adında bir single çalışmam oldu. Çok kıymetli dostum Onur Cumaoglu’nun bestesi... Sözleri de Cemil Alpay Sünnetçi’ye ait. Şarkıyı ilk duyduğumda çok etkilendim. Çok samimi ve özgün bir şarkı. Klibimizi de ajans 23:51 ile Trilye’de çektik. Varolan sanata katkı sunmaktan çok, biraz da farklı yollar denemek gerek. Bence “İhtimal” bu yıl düşün dansı olmaya aday. Sevginin anlatımı zaman içinde değişiyor. Kalamış’ta, Küçük-suda artık eski aşklar yaşanmıyor. Bundan 70-80 sene önce; “Müptelay-ı aşkile âfetzede biçâreyim” diyen bir eş de vardı, Şimdi de; “Sana müptelayım sevgilim, yok ki senden başka ihtimalim” diyen bir eş de var. Sevgi aynı sevgidir. Biraz anlatım değişmiştir. Biraz laflar değişmiştir. Biraz da bakış açısı değişmiştir.

Hem klasik şarkıları hem de yeni şarkıları seslendirmek ve yeni kuşaklara sunmak çok değerli benim için. Yaptığım çalışmalarında tüm bunları gözetererek ilerlemeye gayret ediyorum.

“Doğa İçin Çal” projesine dahil olmanız nasıl oldu?

Projenin sahibi Fırat Çavaş askerden arkadaşım. Hem sosyal sorumluluk konusunda duyarlı hem de müzisyenliğiyle çok önemli bir insan. Projede bana da “olmak ister misin?” deyince hiç düşünmeden kabul ettim. Çünkü doğa bizim için çok değerli. O bizim hayatımız. Nefes alıyoruz. Doğa sayesinde büyütürüz. O bizim sağlığımız; bu nedenle projede olmak çok önemli. Çok kısa zamanda ciddi bir farkındalık yarattı ve seriler çekildi. Birçok sanatçıya ve amatör müzisyene de ilham oldu. Trabzon’dan Washington’a herkesin bu projeye destek olması çok güzel.

Müzik eğitimi almaya ne zaman, nasıl karar verdiniz?

90’lı yıllarda ve öncesinde şarkı söyleyen, güzel sesi olan, kullaktan dolma saz çalan, o zamanın popüler şarkılarını okuyan biriydim. Kategori olarak hangi alanda ilerleme kaydetmem gerektiği konusunda beni yönlendiren çok kimse yoktu. Ortaokul yıllarında kafam daha karıştı. Daha çok halk müziği söylüyordum, Türk müziği ile çok geç tanıştım. 17 yaşında Üsküdar Musiki Cemiyeti’ne girdim ama klasik müzikte bu kadar önemli bir yere geleceğimi o zaman hayal edemiyordum. Sanat müziğinden bildiğim bir iki parça vardı. Okuduğumda insanlar “Sanat müziğine sesin ne kadar yatkın” diyorlardı ama ben çok anlamıyordum, sanat müziği ile kendimi konumlandıramıyordum.

Çocukluğunuzda evde ne tür müzikler dinlenirdi?

Dedem, TRT radyolarında birçok radyo programını dinlerdi. Herhalde oradan da bir kulak aşinalığı var. Aslında coğrafyadan kaynaklı hepimizin kulağında makam çok var; ezanla, ninnilerde de kulağımıza giriyor makamlar... Babamın Erzincan Kemaliyeli diğer ismiyle Eğinli olmasının da etkisi var kesinlikle. Coğrafyamızda çok büyük bir müzik kültürü var ve o muhtemelen DNA’da tecelli bulmuş ki bende de ortaya çıktı.

Üsküdar Musiki Cemiyeti hayatınızda neleri değiştirdi?

Üsküdar Musiki Cemiyeti’ne girdiğimde bambaşka bir dünya ile karşılaştım. Açıkçası büyülendim. Çok sürpriz oldu ve hiç beklemediğim bir ortamla karşılaştım. Orada makamlar, usüller, repertuarlar, şarkılar bitmiyor. O kadar geniş bir alan ki, “Ben hiçbir şey bilmiyorum!” dedim kendi kendime. Önce kendimi bir boşlukta hissettim sonra bunun uzun bir maraton

olduğunu anladım. Herkes radyoya girmek gibi hedefler koyuyordu ama benim hedefim “ben bu işi nasıl layıkıyla yaparım, bu eserleri nasıl düzgün tavırla yaparım” oldu... Çünkü Türk müziğinin bir tavrı var, kendine ait bir okuma üslubu var ve bu okuma üslubuyla iyi bir hocadan meşk üslûbıyla öğrenmek gerekiyordu. O dönem öyle bir meşk zincirinin son halkasıyla zaten Üsküdar Musiki Cemiyeti. Orada nota olmaz, notayla eser geçilmiyordu, hoca okuyordu, bizler usülle beraber eseri meşk ediyorduk. Çok farklı bir dünyaydı.

Başka bir meslek hayaliniz var mıydı?

90’lı yıllarda insanlar sanata, müziğe “meslek olmaz hobi olur” gözüyle bakıyordu ama ben müziği seviyordum ve kalbimin sesini dinledim. “Bu işe gönül vereceğim, bu işte en iyisi olacağım” dedim ve sonuçta istediğim yere de geldim. Daha da ilerliyoruz...

Sonrasında konservatuar eğitimi aldınız değil mi?

Orada birkaç yıllık bir gecikme oldu, çünkü birinci basamak sınavını aşamıyordum. Bir şeye çok odaklanınca eğitim sisteminin çok düşünmüyorsun, benim de eğitim hayatım çok başarılı değildi; matematik, fizik, kimya ile işim yoktu. Çok iyi resim yapardım, müzik dersim çok iyiydi, okulun müzik faaliyetlerinde hep ben vardım. O zamandan meşhurdum! Her ortamda “Bekir Ünlütaer şarkı söyleyin” denirdi. O kadar büyük bir tutkuydu ki, algım sürekli müzik yapmaktı. Başka iş düşünmüyordum. İki yıl ÖSS birinci basamak sınavını tembellikten ve odaklanamadığım için kazanamadım sonra kazandım ve 97’de İTÜ Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü’ne birincilikle girdim. Aynı derece ve başarıyla da devam etti, bitirdim. Bu arada konservatuar yıllarımda TRT’nin açmış olduğu amatör beste yarışmasında da birinci oldum. Radyoda da artık yavaş yavaş korolara, kayıtlara, canlı yayınlara katılmaya başlayınca orada yıldızım parladı.

Teknoloji ve sosyal medya müzisyenleri nasıl etkiliyor?

Artık bambaşka bir dünya var. Herkes, her şeye telefonla ulaşıyor ve sosyal medyanın bize getirdiği avantajlar da dezavantajlar da var. İnsanların konserde direkt bulunup o duygu alışverişini yaşaması gerekiyor. Biraz duyguyla ilgili sorun yaşıyoruz galiba. Çünkü insanların dikkati ve odağı artık çok kısa. Düşünsenize ben bir saat on beş dakikalık konser veriyorum. Şu dönemde o seyirciyi elinde tutmak çok güç bir şey. Zaman zaman çoğu insan o anı paylaşmak istiyor. Mesaj yazıyor, canlı yayın yapıyor... Ben seyircilere “Niye anın tadını çıkartmıyorsunuz, siz bunu kaçıyorsunuz” diyorum. Bence toplumun en büyük sorunu anda kalamamak ve sürekli bir şeylerle meşgul

olmak. Zihin sürekli bir şeylerle meşgul olmanı istiyor. Çok uyarıcı var. Bütün algı ve dikkat telefonlarda. Youtube gibi büyük bir veri tabanı olan mecra da insanlar her şeye ulaşabiliyorlar. Böyle de bir avantajı var. Ben mesela birçok eski taş plaklara buradan ulaşabiliyorum. Avantajları ve dezavantajları var ama duyguyu biraz yok ediyor gibi geliyor bana.

Müzikle ilgilenen gençlere bir öneriniz olur mu?

Genç ve yetenekli arkadaşlarımız var ama bu iş çok emek isteyen bir iş. Küçük bir video yapıp eline bir gitar alıp milyonlar tıklanmak isteyen gençler var. Bir an evvel kitleye ulaşayım, daha çok tıklanayım telaşındalar. Onlara köklü bir alt yapı oluşturmalarını öneririm.

Sesinizi ve formunuzu korumak için nelere dikkat ediyorsunuz?

Düzenli uykuya çok önem veriyorum. Uykuya her insanın önem vermesi gerekiyor. Erken yatmaya, erken kalkmaya gayret ediyorum ve düzenli egzersiz yapıyorum. Esneklik ve vücuttaki oksijen kapasitesini arttırmanız da önemli. Ve sakın olmaya çalışıyorum. Bunun için doğaya çıkıyorum. Doğayı çok seviyorum. Validebağ Korusu, bizim için çok büyük bir fırsat. Serbest dalış ile uğraşıyorum, o da zihnimi boşaltmamı sağlıyor, suyun altı bambaşka bir dünya. Çok okuyorum, okudukça insan kendini daha iyi hissediyor, daha iyi ifade ediyor. Bu icraya da yansıyor, sizin icranızı da şekillendiriyor.

Sizin için sahnede olmanın en heyecan verici yanı nedir?

Sahnede olmanın en heyecanlı yanı gerçek duygu alışverişini görmek. Sizi dinlemek için yüzlerce, binlerce insan geliyor. Harbiye Açık Hava konserinde Sezen Aksu'yla sahneye çıktığımda da acayip büyülenmişim. Çıt yok, o insanlar sizi dinliyor ve büyük bir enerji üstünüze doğru geliyor. Bambaşka bir atmosfer orası... Benim için 10 ya da 10.000 kişi hiç önemli değil. Çok az seyircinin bulunduğu ortamlarda da benzer duyguları yaşıyorum çünkü işimi çok seviyorum ve eserin içine giriyorum. Onu ben yaşadığım zaman karşı taraf da yaşıyor. Ben esere karşı samimi olmazsam, o eseri içselleştiremezsem o karşı tarafa geçmez. Ve sahnede kendimi çok özgür hissediyorum. Sahne dışındaki hallerim de devreye giriyor. Daha sakın, çekingen, ürkek bir tavırm vardır normalde ama sahnede daha rahatım ve bu da beni özgür kılıyor. Sahne benim için çok önemli ve seyirci ile olan o duygu alışverişi çok kutsal...

“Bence toplumun en büyük sorunu anda kalamamak ve sürekli bir şeylerle meşgul olmak.”

Hayatınızda iz bırakan, büyük etkiler yaratan kişiler var mı?

Açıkçası çok etkileyen biri yok ama bana yol gösteren ve beni yüreklendiren hocam Ayhan Aksal çok önemlidir benim için. Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne girdiğim ilk yıllarda tabii şaşkınlık da yaşadım. Müziğin ağırlığı vardı. Düşünsenize 17 yaşındasınız ve yaşça çok büyük insanların yaptığı bir müzik bu. Ayhan Aksal ilk cemiyete girdiğim yıllarda her eser sonunda elini kaldıran birine eseri baştan sona okuturdu ama ben çok çekingendim. O zaman walkman almıştım, eserleri kayıt ediyordum ve eve gelince tekrar tekrar üstünden geçiyordum. Her yer kaset doluydu, yetmiyordu; repertuarı çekmek için kıyamadığım kasetleri bile siliyordum. Bir tanesine öyle bir hazırlanmalıyım ki, hoca "bu eseri kim okuyacak?" dediğinde elimi kaldırmalıyım ve eseri tam bir hakimiyetle okumalıyım, o eseri en iyi şekilde icra etmeliyim... Hayal kurmak ne kadar önemli. O hayal bir şekilde gerçekleşiyor ama kuru kuru hayal kurmakla da olmuyor. Çalışyorsun evde, ayna karşısında elinde tarakla seyirci varmış gibi hayal ediyorsun ve çalışyorsun. Ve öyle oldu hoca kürdili hicazkar bir şarkı vardır: Mahmur bakışın aşık bin lutfu bedeldir, Vallahi güzel gözlerin billahi güzeldir... Kolay da bir eser değildir ama öyle bir hazırlandım ki... Eseri ikinci ders bitirdi hoca, "kim okuyacak?" dedi, "ben okuyacağım" dedim. Çıktım okudum ondan sonra hoca benimle ilgili çok iltifatlarla bulundu, "sen bu işi bırakma" dedi. Ondan sonra ben artık boş lakırtı yapmıyordum, eve geliyor eserleri çalışıyordum.

Arkadaşlarınızdan o dönemde nasıl geri dönüşler almıştınız?

O dönem etrafımdaki arkadaşlarım yavaş yavaş gittiler. Çünkü artık kuru lakırtılar beni mutlu etmiyordu, bakış açım inanılmaz değişmişti. Arkadaşlarım arıyor "Hadi sahile gidelim, çay içelim" diyordu ama bunlar bana biraz boş gelmeye başlamıştı. "Yok kardeşim ben repertuar geçiyorum" diyordum, "Boş ver" diyorlardı. Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin bende geçici bir heves olduğunu düşünen arkadaşlarım çoktu. Ailemde bile vardı. Bu benim kendi içimde verdiğim bir karardı.

" 'Tamam ben oldum' demem asla. Bu işte olmak yok. 'Oldum' dediğin anda geri sarmaya başlıyorsun. "

Bir gününüz nasıl geçiyor?

Eğer yakın zamanda bir konser varsa ben onu bir ay öncesinden yaşamaya başlıyorum. "İhtimal" şarkısını örneğin üç ay boyunca "burada ne yapsam, şurada nasıl bir nağme yapsam, alt yapısı nasıl olsa" diyerek içselleştirdim. Konserlerde de bir ay öncesinden başlıyor benim çalışmalarım. Şarkıları tekrar tekrar başa alıp dinliyorum, iyi kayıtlara bakıyorum, eskiden kim okumuş, okumamışsa ben ona nasıl bir yorum katabilirim tüm bunlara bakıyorum. Bu konuda biraz çalışkanım "tamam ben oldum" demem asla. Bu işte olmak yok. Oldum dediğin anda geri sarmaya başlıyorsun. Şarkıları bestekarlarına kadar, hikayelerine, o döneme ait bilgilere kadar öğrenmeye çalışırım. Murat Bardakçı'nın kitabı Safiye Ayla çok etkiliyor beni.

Muhteşem bir kitap hem o dönemin Türkiye'sini anlatıyor hem tarihsel olarak birbiriyle bağ kurmayı sağlıyor. Ufuk Tarkan 3 T'de diyor ya: Tedarik, teknoloji, tasarım. Bunların hepsi çok önemli. Önce hazırlanmanız, o konuyla ilgili araştırma yapmanız gerekiyor. Sonrasında onu sadece kopyalamak değil, onu bugünün ruhuyla bugünün gençliğine iyi bir şekilde ifade edebilmek gerekli. O yüzden hepsini içine koymaya çalışıyorum. "Bir çalışma gününüz nasıl geçiyor" sorusuna cevap oldu sanırım.

Çocuklarla iletişiminiz nasıl?

Şimdiki çocuklar çok çabuk gelişiyorlar ve bilgiye çok çabuk ulaşıyorlar. Eşimin arkadaşının çocuğu Uzay var. Onunla çok güzel iletişim kuruyorum, geçen gün ona "Öp bakalım" dedim. "Öpmem" dedi, sakallarımı gösterdi. Babası "sakallara alışamadı" deyince "gel bakalım Uzay" dedim, birlikte banyoya gittik, tıraş oldum.. O kadar şaşırdı ki, dikkatle beni izledi. Tıraş oldum, yıkadım, "hadi öp şimdi" dedim. Öptü. O kadar ilgiyle izledi ki ve bu hareketi hiç unutmayacak bence. Çocuklar önemsenmek istiyor. Çocuklarla ciddi vakit harcamak gerekiyor. Çocuğun eline tableti vermek çözüm değil. Şimdiki ailelerde ben onu görüyorum. Çocuklar yalnız. Bir şeyi ona vermek değil, bir şeyi onunla paylaşmak, yaşamak önemli. Gözlemlediğim kadarıyla beslenme konusunda da ciddi sıkıntılar var. Şeker, gazlı içecek görüyorum ellerinde tam gelişme çağlarında yanlış beslenme, yanlış eğitimle başka türlü sıkıntılar başlıyor.

Otizmle ilgili neler biliyorsunuz?

Az önce gelirken bir arkadaşımın çocuğuna böyle bir tanı konduğunu duydum. Ailenin büyük bir farkındalıkla çocuğunu çok iyi görebilmesi ve bunu erken fark edebilmesi önemli.

Engelli bireylerin karşılaştıkları zorluklar sizce neler?

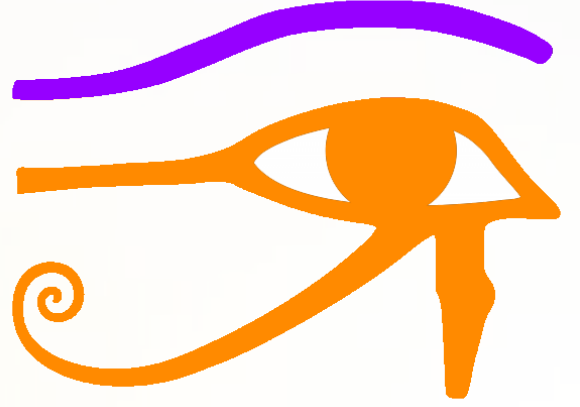
Bir kere bizim en büyük sorunumuz empati yapmamamız. Empati yapmayı öğrendiğimizde onların yaşadığı zorlukları daha iyi kavrayabiliriz diye düşünüyorum. Onların yaşamlarını daha iyi tahlil edebilmemiz gerekiyor. Çünkü bizim için önemsiz gibi görünen şeyler onlar için hayati önem taşıyor. Onlarla aynı hayatı paylaştığımız için onları görmezden gelemeyeceğimizi düşünüyorum. Sosyal sorumluluk projelerini de bu konuda çok destekliyorum. Özellikle doğru içerikle yapılırsa amacına ulaşıyor. Engelli kardeşlerimizi cesaretlendirmek, eğitimleri ve istihdamları için yönlendirmek için yapılan çok güzel projeler var. Yakın bir zamanda eşimin yaptığı bir proje de var. Turcell Engel Tanımayanlar projesinde görme ve işitme engelli kardeşlerimizin tango yapmalarına vesile oldular. Bu, beni çok duygulandırdı. Böyle projelerle ilham vermek ve cesaret vermek önemli ama yapılanlar burada kalmamalı. Hepimizin bir gün kapısını çalabilir. O kadar hayratça yaşıyoruz ki "bana bir şey olmaz ben iyiyim" demek olmaz diye düşünüyorum.

"Farklılıklarımızla özeli" diyen Bekir Ünlütaer'in videosunu QR kodu okutarak veya linki tıklayarak izleyebilirsiniz.

https://youtu.be/GT_IzYfPv6U

“BEN TEMPLE GRANDIN”

Otizmle ilgilenen hemen herkes Temple Grandin’ın hikâyesini bilir. Temple, otizm spektrumunda yer alan ve “sosyal etkileşim bozukluğu” altında toplanan birçok tanı almış birey, onların aileleri ve hepimiz için bir kahramandır yani otizmin tüm dünyada sesi olmuş öz savunucularından biridir. Elbette onun gibi olağanüstü bir yaşam süren ve yaratıcılığıyla hepimize ilham kaynağı olan daha niceleri var: Donna Williams, Jim Sinclair, Stephen Shore, Ari Ne’man, Daniel Tammet ve diğerleri. Bu köşe, bu özel insanların; nöro-çeşitliliğe sahip, yaratıcı, iyi bireylerin yaşam hikâyelerini, özel bir dönem olan çocukluğa dair öyküleri sizle paylaşmak için kuruldu ve ilk dosyamızı Mick Jackson’un yönetmenliğini yaptığı, 2010 yapımı “Temple Grandin” adlı filmle açıyoruz.

Film şu cümleyle başlar: “Ben başkaları gibi değilim”. Henüz filmi izlemediyseniz, bu cümle size pek bir şey ifade etmeyebilir. Ancak film bittiğinde; başkalarından farklı olmanın, otizmin tarihselliğine önemli bir atıf olduğunu anlarsınız. Çünkü farklı bir zihne sahip olmak başlangıçta bir eksiklik olarak görülüyordu. Bu nedenle Temple’ın öyküsü farklılıklara bir övgüdür aynı zamanda. Filmin başlangıç yazıları yazarken yani film henüz tam da başlamamışken; Temple’ın zihinsel süreçlerine imgesel olarak dahil edilirsiniz. Belki ilk izleyişte bunun farkında olmayabilirsiniz. Dahası şöyle söylemeliyim: Öykü başlamadan önce; jenerikte size sunulan görsel malzemenin hiçbir parçası öylesine değildir. Film izledikten sonra yeniden başa dönerseniz, bu imgelerin hikâyeyi önceleyen ipuçları olduğunu görürsünüz. Matematiksel bir düzen içinde hareket eden inekler, Temple’ın bir bilim insanı olarak yapacağı sıra dışı kariyerin başlıca nesnesidir. Hemen ardından, Temple’ın hayatında bir dönüm noktası teşkil edecek olan teyzesinin çiftliğinin giriş kapısı gözlerinizin önüne gelir. İnsan gibi gülümseyen ineklerin yüz ifadesi geçer ekrandan. Ve sonra bir mekânın matematiksel betimi içinde; boynundaki eşarbyla, Temple’ı görürsünüz. Kapıyı açar ve film başlar: Arizona, 1966.

Rus Biçimbilimci Vladimir Propp’un “Masalın Biçimbilimi” adlı eserinde belirttiği gibi; bir “yolculuk” imgesiyle başlar masallar ve burada da öyledir: Temple yaz tatilini geçirmek için teyzesine gitmek üzere uçağa binmiştir. Teyzesi onu karşılamaya gelir. Temple uçağın merdivenlerinden inerken sanki tüm dünyanın gürültüsüne karşı yürüyordur. Uçağın dönen pervanesinin sesi, yüzüne çarpan ani ve yoğun sıcaklık; o an, orada, hayatın içinde olan her şeyin ürettikleri, bir “kaos” olarak Temple’ı istila eder. “Sıcaklığı görebiliyorum!” der bağırarak, hayret içinde ve onun imgeleminde hemen bir yangın yarattığını görürsünüz. Çünkü daha sonra öğreneceğiniz üzere, Temple resimlerle düşünüyordur. Uçaktan inmeyi başarır ve

Prof. Dr. Hayriyem Zeynep Altan
hayriyemzeynep.altan@nisantasi.edu.tr

teyzesiyle birlikte çiftliğe doğru yola koyulurlar. Yolda Temple, teyzesine “Uncle” dizisinden söz eder. “Kapıyı açmamı ister misin?” Bu cümleyi tekrar tekrar söyleyerek çok güler. Teyzesi onu neşelendiren şeyi anlayamaz. Ama ileride göreceğiniz gibi, “kapılar” Temple için kozmik bir başarı imgesine dönüşecektir. Temple’ın tüm dikkati ağılda toplanır. Özellikle inekleri aşlamak için kullanılan demir aletin ne işe yaradığını çok merak eder. Temple’ın ilk işi, çiftliğin kapısının kendi kendine açılmasını sağlayacak bir mekanizma kurmak olur. Burada yine onun zihinsel faaliyetlerine tanık olursunuz. Sayılar, açılar ve hesaplar. Temple’ın özel dünyasına girerken, önemle üzerinde duracağım sahnelerden biri de “Temple’ın Odası” ile ilgili olanlardır. Kendisine gösterilen odaya dair ilk algısı tekinsizliktir. Onun zihninin farklı işleyişini siyah-beyaz renklerle verir yönetmen. Temple teyzesine döner ve şöyle der: “Benim odam olduğunu ne biliyoruz?” Teyze Ann kapıya “Temple’ın Odası” yazısını yapıştırır ve Temple eşikten içeri girer. (6.16) Filmin 7. dakikasına girerken; onun güvenlik duygusunun gereksinimlerini anlamaya başlarsınız. Başlangıçtaki tanımsız oda artık ona ait bir dünyanın parçası olmuştur. Temple kısa zamanda çiftlik hayatına alışır. Zamanının çoğunu ineklerle geçirir.

Otizmli çocukların birçok şeyi farklı yaptıklarını bilirsiniz. Bazı şeyleri yapamadıklarını da. Ya da kimi şeyleri yapmaları için çok çaba gerektiğini. Bunlardan biri de “mecazlar”dır. Filmde buna harika bir örnek var: Teyze “biz burada horozla birlikte kalkarız” dediğinde; Temple’ın zihninde hemen bir sahne canlanır. Bu resimde amcası, teyzesi ve horoz aynı duva-

rın üzerine tünemiş biçimde ve pijamaları içinde, günü öterek selamlarlar. Onun yapamadığı şeylerden biri de sarılmaktır. Temple hiç kimsenin kendisine sarılmasına izin vermez. Ona bir iyi geceler öpücüğü veremezsiniz. Annesi de onu hiçbir zaman öpememiştir. Filmde anneye ilgili sahneler geldiğinde; Temple'ı daha iyi tanımaya başlarsınız. Anne teyzeyle telefonda konuşurken; "Bazı şeyler onu tetikliyor" der. Bu, önemli bir noktadır. Zira farklı zihinsel süreçlere ve duygusal hassasiyetlere sahip bu çocukları nelerin tetiklediğini bilmek için ciddi çaba gerekir. Bu fedakar kişi annedir. Temple'ın bugünkü başarısında annesinin yeri, en az onunki kadar olağanüstüdür. Buna ileride değineceğim.

Film boyunca Temple'ın özel görme biçimlerine şahit olursunuz. Bunlardan bazıları hayvanların hisleriyle ve yetileriyle ilgilidir. Bu görmenin alt yapısında onun zihninin farklılıkları yatar. Hem sıra dışı biçimde kayıt yapan bir hafızaya sahiptir hem de yoğun bir sezgisel derinliğe. Aklımda çok canlı biçimde duran bir sahne var: Temple elini ineğin böğründe, kahverengi parlak tüylerinin üzerinde hazla gezdirir. Bunu yaparken gülmektedir ve yüzü mutlulukla parlar. Kendisine dokunulmasına dayanamayan Temple'ın dokunmaktan aldığı hazı bulursunuz burada. Bu sahnede aynı zamanda "merak" duygusuna yapılan evrensel yüceltmeyi de bulmak olanaklıdır. Çünkü yaratıcılık mutlaka merakla başlar.

Temple'ı hoşnut eden şeyler az, zorlayan şeyler çoktur elbette. Bunlardan biri de insanların yüz ifadelerini doğru okuyamamasıdır. Kendi yüzünü de okuyamaz. "Ben mutluyum diyorum. Onlar mutlu görünmüyorsun diyorlar. Merak ediyorum, düşüncelerimi nasıl görebiliyorlar?" Temple'ın teyzesine yönelttiği bu sorular üzerine; birlikte yüzlerce farklı Temple fotoğrafı üzerinden yüzleri tanımlama, ifadeleri okuma çalışması yaparlar. Temple artık mutlu bir yüzün nasıl olduğunu bilir. Ancak gün içinde birçok kriz yaşar. Bunlardan biri yine odasıyla ilgilidir. Oda kapısının üzerindeki kağıt, temizlik yapılırken yanlışlıkla yere düşmüştür. Temple yazıyı yerde görür ve odası yeniden tanımsızdır. Yakın çekimde onun korkusunu ve hayal kırıklığını görürsünüz. (15.57) Kapıyı açar ve her şey ona yabancısıdır. Odası yeryüzünden silinmiştir adeta. Bu öfke nöbeti ve korku, Temple'ın "sarılma makinesi"ni keşfetmesiyle son bulur. Sakinleşmek için ineklerin aşılandığı alete girer ve teyzesinden onu sıkıştırmasını ister. (17.00) Bir süre sonra kendini oldukça sakin hissetmektedir. Temple bu keşfini hayatının farklı evrelerinde, hep daha işlevsel bir sarılma makinesi inşa ederek ileriye taşıyacaktır. Ancak bu makinenin toplumsal onay alması hiç de kolay olmayacaktır.

Filmde annenin çiftliğe gelişi öykünün içinde özel bir yere sahiptir. Zira Temple'ı annesinin gözünden ve hafızasından görme şansına sahip olursunuz. Anne "Geçmek için 47 saniye var" yazılı kapıyı görünce gülümser. Temple'ın varlığı kapıda öncelenir. Anne kızının onardığı çiftlik kapısında onun varlığını bulur. (18.15) Teyzesi annesine Temple'ın yaptıklarını anlatır: "Onardığı şeylere inanamazsın. Stıgırlarla da arası çok iyi." Anne-kız ilişkisinin özellikleri gelir ekrana. Kucaklaşmazlar ancak annenin bakışında sevginin güneş gibi ışıldadığını fark edersiniz. Temple'ın gündeminde artık üniversite vardır ancak bu konu onu çok fazla endişelendirir. Bu noktada film sizi bu endişenin kaynağına götürür: Okul arkadaşları. Ve sonra Temple, Franklin Pierce Koleji'ne başlar. Annesi ona ilk gününde eşlik eder. "224. Bu senin odan" der, anne. Temple odayı görür. Oda arka-

daşının olmamasını bahane ederek paniğe kapılır. Annesi sakinleşmesi için onu yalnız bırakır, kapının dışında bekler. Ve bu kareden itibaren geçmişe gidirsiniz. İmgeler siyah-beyaz olur. Bu geçmiş hem Temple'ın geçmişi hem de bir ölçüde otizmin geçmişi. Yıl, 1951 ve Boston'dasınız. Grandin çıkışlıklar atarak salonda yerde dövmektedir. Ardından kendinizi bir psikiyatrin odasında bulursunuz. Anne doktorla görüşmektedir. Bu görüşme sırasında; o yılların "gözetimci kurumsal matriksi"ni temsil eden psikiyatrinin ve o sistemin temsilcisi olan doktorun cinsiyetçi ve ataerkil tavrına tanık olursunuz. Grandin 4 yaşındadır ve henüz konuşmuyordur. Koltukta hareketsiz yatarken, onun duvar kağıtlarındaki desenlerin simetrisini çözümleyen zihinsel faaliyetlerini görürsünüz. Dışarıdan görüldüğü gibi donuk bir zihne sahip değildir. Doktor tanıyı koyar: "Çocuğunuzun otistik olduğuna şüphe yok."

Doktor ve anne arasındaki diyalog şöyle devam eder:

- Bunun anlamı nedir? / - Çocuklara özgü şizofreni. / - Peki, bunu ne zaman atlatacak? / - Genel olarak hastanede tedavi öneriyoruz. / - Ne kadar sürecek? İlk sözlerini kaçırmak istemem. / - Kızınız muhtemelen hiç konuşamayacak ve korkarım bunun bir tedavisi yok. / - Bebekliği gayet normaldi. Ben de nasıl olduğunu bilmek istiyorum. Neden? / - Anladığınızı pek sanmıyorum. Belki kocanızın beni araması daha iyi. / - Kocam çok meşgul bir insan ve ben Harvard mezunuyum. Yani neden beni denemiyorsunuz? (Gözünde yaşla, öfkeyle ve hayal kırıklığıyla) / - Özür dilerim.

Bu konuşma size 1950'li yıllarda, Amerika'da, otizm tanısı almış bir çocuğun kurumlaştırılması dışında başka bir seçeneğin olmadığını gösterir. Günümüzde Ulusal Akıl Sağlığı Enstitüsü

sü'nün son yaptığı tanıma göre; otizm spektrum bozukluğu olan tüm çocuklar sosyal etkileşimde, sözel ve sözel olmayan iletişimde ve yineleyici davranış ve ilgilerde bozulma göstermektedir. Bu oldukça geniş bir tanımlamadır. Bu hat üzerinde konuşamayan, ciddi anlamda yetersiz çocuklar, yarı-dahi ergenler ve bu iki uç arasında kalan; büyük çeşitliliğe sahip, otistik özellikler gösteren bireyler vardır. 1980 öncesinde, bu heterojenlik gözetimci kurumsal matrikse pek de bir şey ifade etmez. Bir çocuğa yaygın gelişimsel bozukluk ya da zeka geriliği tanısının konması, sonucu değiştirmez. Zira tüm bu tanımlar çocuğun kurumlaştırılmasıyla yani muhtemelen tüm hayatını gözetimci bir kurumda, toplumsal etkileşimden tümüyle yalıtılmış biçimde geçirmesiyle sonuçlanır. İşte söz konusu görüşme sahnesi; otizmin hikayesinin de başlangıcıdır. Temple'ın otizmlili bir çocuktan otizmlili bir bireye dönüşmesinin öyküsü aynı zamanda bir hastalığın bir "varolma biçimi"ne dönüşmesinin hikâyesidir. Üstelik çekilen acıların içinde, annelere ait geniş bir alan vardır.

Bugün geldiğimiz nokta, otizm olgusunun toplumsal kökenlerini dikkate almamızı şart koşar. Daha açık biçimde ifade edersem, otizmin tarihselliğini takip ederken; buna evrensel düzeyde eşlik eden bir "ahlaki anlatı"nın varlığıyla karşılaşırız. Örneğin, Amerika'da, 1940'larda çocuk şizofrenisi adı altında sınıflandırılan bu olgu "akıl zayıflığı" ile ilişkilendirilerek tanımlanmıştı. Bu dönemde ve uzunca bir dönem, akıl zayıflığı "sınıfsal ve ırksal" bir olgu olarak görüldü. Yani siyahilere, alt sınıflara ait bir sorun gibi algılandı. Dahası suç ve yozlaşmayla ilişki kurularak; otizme ahlaki bir anlatı çerçevesinde yaklaşıldı. Benzer bir anlayışın uzantılarını birçok ülkede ve günümüzde de görmek mümkündür. Örneğin, 1970'lerde bile; otizmlili çocukların anneleri çocuklarına karşı soğuk ve ilgisiz olmakla suçlanmıştı. Leo Kanner'ın "buzdolabı anne" imgesi uzun süre geçerliliğini korumuştur. Film, söz konusu sahnede bu dönemlere atıfta bulunur.

Doktor, anneye döner ve onu çocuğuna soğuk davranmış olmakla suçlar. Filmin devamında annenin olağanüstü çabasına tanıklık edersiniz: Nesneleri ve hayvanları tanıması için Temple'ı, üzerinde sözcüklerin ve imgelerin olduğu kartlarla çalıştırır. (24.33) Temple'ın odaklanma sorunu vardır. Kendinizi yeniden 224 numaralı kapının önünde bulursunuz. Temple'ın sakinleşmesi için gereken sürede; annenin yıllar süren mücadelesine tanıklık etmişsinizdir. Tam bir adanmışlık ve ömür boyu süren olağanüstü bir emek söz konusudur. Temple üniversiteye almaya başlar. En sevmediği ders Fransızca'dır. Çünkü, en çok bu derste, diğerlerinin onu ötekileştiren bakışlarına maruz kalır. Bu, farklı olana yapılan sosyal baskıdır. Farklı olandan duyulan korkunun yanlış biçimde dışavurumudur. Çünkü bu korku kendisini en sık biçimde "alay etme" davranışıyla temsil eder. (26.48) Ayrıca Temple için kampüsteki her şey çok gürültülü ve eş zamanlıdır. Temple gündelik yaşamın onda yarattığı huzursuzluğu gidermek için sarılma makinesini yeniden inşa eder ve odasına koyar. (28.01) Sonrası büyük mücadeledir. Zira okul yönetimi bu aletin kullanılmasına izin vermez. Bir uzmanın Temple'ı sorguya çekmesine tanık olursunuz:

"Kendine dokunmaktan hoşlanıyor musun?". Uzman mastürbasyon yapmaktan söz etmektedir. Oysa Temple kendi kolunu tutarak yanıt verir: "Kendime dokunmakla sorunum yok."

Uzun lafın kısıması, uzman; sorulara aldığı yanıtlara bakarak, sarılma makinesinin cinsel doyum veren, sakıncalı bir şey olduğuna emin olur. Burada da, gözetimci kurumsal matriksin beden politikasına tanıklık edersiniz. Bu noktada M. Fouca-

ult'nun bedenlerin disipline edilmesi ve tıbbın hegemonyası ile ilgili eleştirel yaklaşımlarını anımsamak faydalı olur. İktidar ve panoptikon kavramları için "Hapishanenin Doğuşu" adlı esere göz atabilirsiniz. Sonuç olarak makine odadan alınır ve çöpe atılır. (29.55) Sonraki karelerde "deliliğe" gönderme yapılır. Bu makine onu diğerlerinin gözünde "deli" gibi göstermektedir. Annesinin endişesi bu yöndedir. Daha ayrıntılı bilgiler almak için M. Foucault'nun "Deliliğin Tarihi" adlı eserine bakabilirsiniz. Zira, otizmin zeka geriliği ve delilikle olan tartışmalı tarihsel bağı toplumsal hafızada halâ mevcuttur. Temple aleti elbette yeniden inşa eder. Teyzesi okul yönetimiyle konuşur ve bu makinenin cinsellikle hiçbir ilişkisi olmadığına onları ikna eder. Üstelik Temple bu makine üzerinden bilimsel deneyler yaparak onu bir proje olarak sunar. Arkadaşlarından oluşturduğu bir kontrol grubuna testler uygular ve bu makinenin insanlar üzerinde rahatlatıcı bir etki yaptığını kanıtlar. Ancak eğitim sisteminin ona onay vermesi bir hayli zaman alır. Daha sonraki karelerde 1962 yılına geri gidirsiniz. Temple'ın yatılı okul zamanlarıdır bunlar.

Burada fen öğretmeni Dr. Carlock'un Temple'ın hayatındaki "bağışçı" rolüne tanık olursunuz. Bu öğretmen ilk defa annenin çabalarını onurlandırır ve Temple'a hayatta kalmayı öğretir. Annesiyle konuşurken öğretmen şöyle der: "Biz onun ne kadar farklı olduğunu biliyoruz." Anne yanıt verir: "Farklı ama eksik değil." (39.29) Anneden ilk ayrılışı 1962'de böyle gerçekleşir. Temple yatılı okulda atlarla tanışır ve sevdiği atın ölmesiyle de ölümle. Dr. Carlock ona bilimsel bilgilerin yolunu açarken, hayatın bilgisini de sunar. Temple optik yanılmalı bir odayı maket olarak inşa eden projesiyle ilk toplumsal onayını da alır. (51.00) Yalnızca öğretmeni değil, okul arkadaşları da onun başarısını kabul eder. Filmin bu aşamasında, ona üniversite hedefini gösteren kişinin Dr. Carlock olduğunu öğrenirsiniz. Temple sorar: "İneklerle ilgili bir üniversite var mı? Yanıt gelir: Buna hayvan besiciliği deniyor. Doktor, Temple'a döner ve şöyle söyler: "Temple, burayı bir 'kapı' olarak düşün. Senin için yepyeni dünyaları açacak bir kapı. Yapman gereken tek şey, eşikten geçmek." Bu esnada Temple'ın zihninde tezahür eden tüm kapı açma deneyimlerini görürsünüz. Ve bu kapıdan 1966'ya geçersiniz. Kapı, Temple'a açılan toplumsal onaydır aynı zamanda. Temple'ın hayatındaki diğer önemli bir figür de, yeni oda arkadaşı olan; kör kızdır. Temple insanların dokunmasına izin vermeyen tutumunu onun için askıya alır. Zira Temple onun gözü olur ve bunun için onun koluna girmesine müsaade eder. (56.07) Bu davranışı onun insanlarla da empati yaptığını gösterir. Temple kör kızla gayet iyi anlaşır. Çünkü bu kız onu diğerleri gibi aşağılamaz. Ne de olsa kör kız engelli biridir. Bu noktada bir "engelli" kategorisinin onları birbirlerine yaklaştırdığını anlarsınız: Film toplumdaki hakim bakış açılarının ve etğin sınırlarını vurgular. Nöro-çeşitlilik gibi bir kavramın toplumda iş görmesine henüz çok zaman vardır. Temple arkadaşına döner ve şöyle der: "Biz aynıyız. Sadece senin seslerin, benim resimlerim var." Çünkü kör kız seslerle görmektedir; Temple da resimlerle görür dünyayı. Yıl nihayet 1970 olur. Temple mezuniyet konuşmasını yapmaktadır. Bugünü sarılma makinesine borçlu olduğunu söyler. (58.48) Ardından bir şarkı söyler: "Fırtınanın içinden geçerken başını dik tut. Karanlıktan korkma. Sen umut dolu kalbinde asla yalnız değilsin." (1.00:26) Alkışlar kopar. Temple sosyal bir cemiyetin tam merkezinde, otizmle ilgili bir söylem ortaya koyuyordur: "Asla yalnız değilsin!" Bu, aynı zamanda toplum tarafından "yalnızlaştırılmama" talebidir. Yani otizmlili bireyle-

rin Amerika'daki "kurumdisiştirma" süreciyle eşzamanlı bir başkaldırıdır. Temple otizmin kamusal temsilinde ve medya-daki olumlu yansımalarla önemli bir öz savunucu konumuna yükselmiştir. Mezuniyet törenindeki coşku ve kabul sahnesi, otizmin yeni, olumlu imgelerle toplumsal yaşamda kendine bir yer edinmeye başladığını da gösterir. 1980'ler ve 90'lar-daki engelli hakları hareketinin izinden giden Temple gibi öz savunucular "Biz Olmadan Bizim İçin Asla" sloganını kullanırlar. Mezuniyet konuşmasından sonraki sahnede, Temple'ı tören yerindeki yüksek bir binaya tırmanırken takip edersiniz ve Temple onu yeni bir dünyaya taşıyacak kapıyı bir kez daha bulur. O kapıdan geçince, onu sığırların koştuğu çok geniş bir tesise yukarıdan bakarken görürsünüz. Temple artık Arizona sınıfı öğrencilerinden biri olmuştur. (1970)

Film buradan sonra Temple'ın hayvan besiciliği alanındaki lisans ve yüksek lisans eğitiminin sahada süren zorlu mücadelesine odaklanır. Hayvan besiciliği, ataerkil toplumsal düzenin epey ataerkil bir alanıdır. Ağıllar, kesimhane, hayvan açık arttırma kurumu, hayvan besiciliği sektör dergisi ve diğer kurumlar... Hepsi erkek işidir. Araziye kadın almıyoruz, derler. Çalışmasına izin vermezler. Arabasının camına çiğ koç yumurtası sıvayıp onunla alay ederler. Temple asla vazgeçmez. Sonunda çabaları meyve verir ve alandaki başarısı duyulur. Yıl, 1975 ve New York'tasınız. (1.19.17) Temple eve dönmüştür. Arizona Çiftçi Besici Dergisi onun iki makalesini yayımlamıştır. Anne evindeki bir parti görüntüsüyle, Temple'ın başarısına ortak olursunuz. Ancak insanlar onu heyecanlandıran konulara karşı çok ilgisizdirler. Bu durum Temple'ı çileden çıkarır. Annesi yatak odasında sızlanan Temple'a döner ve şöyle der: "Bu odadaki tek bilim insanı sensin ve seninle gurur duyuyorum." Temple yeniden ağıllara döner. Sığır ölümlerini önlemek için mükemmel çözüm yöntemleri geliştirir ve bunları görsel bir haritada somutlaştırır. Sonunda saha onun çözümlerine göre yeniden düzenlenir. (1.26.22) Ancak onun olağanüstü algılarla görüp yarattığı çözümlerin kabul edilmesi her zaman ciddi bir mücadeleyi gerektirir. Önce öfke, hayal kırıklığı sonra azimle çalışmak. Onun toplumsal yaşamdaki edimleri bu sırayı izler. Kesilecek sığırlarla yaptığı empati, onun hümanizmasını şu sözlerle ortaya koyar: "Tabiat zalim olabilir ama biz olmak zorunda değiliz." (1.30.55)

Temple hayatın zorluklarıyla yüzleşerek kendi ayakları üzerinde durmanın ne olduğunu öğrenmektedir. Bu sınavlara manevi olanlar da eklenir: Hayatının en büyük destekçisi, sevgili fen öğretmeni Dr. Carlock'un ölüm haberi gelir. Annesi, teyzesi ve Temple cenazeye katılırlar. Temple yakasındaki sığır rozetini çıkartıp Dr. Carlock'un göğsüne ilaştırır ve gider. Annesine gidişini açıklarken şöyle der: "Ben artık gidiyorum. O burada değil. O benim zihnimde." Temple sevilen insanların ölecek kaybolmadıklarını; kendi varlıklarımızda yaşamaya devam ettiklerini Dr. Carlock'tan öğrenmiştir. Cenazeden ayrılırken beklenmedik bir şey olur: Temple annesinin ona hafifçe sarılmasını sağlar. (1.35.28) Film boyunca, Temple'ın hayatındaki dostlukların sürekli olduğunu algılayarsınız. "Normal(?)" olmakla övünen pek çoğumuz için dostlukları sevgiyle sürdürmek bir lüksken, Temple bunu en doğal biçimde başarır. Kör kız arkadaşıyla yeniden bir araya gelirler. Birbirlerini, ne olurlarsa olsunlar, oldukları gibi kabul eden iki insanın dostluğu ne kıymetlidir.

Yıl, 1981 ve Ulusal Otizm Kongresi'ndesiniz. Anne ve Temple ile birlikte. (1.41.24) Temple, etrafında dönen küçük bir kıza bakarken tüm geçmişi gözünün önüne gelir ve insanlara dönüp sarılma duygusundan söz etmeye başlar. Kongredekiler bu mükemmel biçimde konuşan kişinin otizimli olduğunu öğrendiklerinde, onun hikâyesinin tümünü bilmek isterler. Nasıl iyileşmiştir? Temple "Ben iyileşmedim. Hep otistik kalacağım," der. Annesinin ona duyduğu inancı anlatır. Onu kürsüye davet ederler. Temple kürsünün bir kapı olduğunu canlandırır zihninde ve açar onu: "Ben Temple Grandin". (1.45.19) Film burada biter.

Temple Grandin Amerika'da "Colorado State University"de otizm ve hayvan besiciliği üzerine dersler veren bir profesördür. Şimdi kendinize şunu sorabilirsiniz: "Bu hikâye bana ne verdi?" Kanımca bu film ve daha niceleri, otizmin bir kimlik olarak benimsenmesi bağlamında bize bir prototip sunar. Bu, kendi kendine şifa bulmanın çelişkili önkoşulunu oluşturur. Ancak aynı zamanda varoluştaki sürekliliğe de atıfta bulunur. Diğer yandan bu tür filmlerin alımlayıcısı tüm toplumlardır. Filmlerin uyandırdığı yankı ve merak, açılmasına sebep olunan tartışmalar; toplumsal değişimi olumlu yönde etkiler. Nörolojik farklılığın, nihayetinde tüm farklılıkların bir "eksiklik" ya da "yetersizlik" söylemiyle yan yana gelmek zorunda olmadığını öğreniriz. Farklı işleyen zihinlerin farklı dünyalar yaratmasının ve tahayyül etmesinin bir zenginlik olduğunu algılarız. Sinema; gözlemsel öğrenmede, empati yapmada, rol model almada, sosyal değişim yaratmada küresel etkilere sahip çok etkili bir araçtır. Özellikle "sinema kaynaklı hayranlık" bireylerde kendini geliştirmek, başkalarına yardımcı olmak, iyilik yapmak, filmde sergilenen güçlü karakter özelliğiyle bağ kurmak gibi birçok güdülenmeye neden olur. Bugün sahip olduğumuz nöro-çeşitlilik fikrinin benimsenmesinde bu filmlerin katkısı araştırılmaya değerdir. Ancak buradaki esas değerler, bu özel insanların hayatlarından bize miras kalan "iyilik", "safılık" ve "yaratıcılık"tır.

Yararlanılan Kaynakça:

- Eyal, G. & Hart, B., (2016). Otizm Salgını, Çev. Erdem Gök-
yaran, İstanbul, YKY.
Wedding, D. & Niemiec, R., (2018). Filmlerle Pozitif Psikolo-
ji, Çev. Gülnihal Kafa, İstanbul, Kaknüs Yayınları.
Altan, Z. H., (2017). "Troubling Love by E. Ferrante: Killing
Mother for Keeping Her Love" (The Psychoanalysis of Mo-
ther-Daughter Relationship), Berlin, LAP Lambert Academic
Publishing.

All Kids First

“İki Senelik Davranışsal Sağlık Mükemmelliği Merkezi Akreditasyonu”nu kazandı

*Gwinnett İlçesi Otizm Tedavi Merkezi,
“Önde Gelen Ulusal Hizmet Sağlayıcı” olarak
ödüllendirildi.*

Davranışsal Sağlık Mükemmelliği Merkezi (BHCOE), 2004 yılından bu yana Amerika’da hizmet veren ALL KIDS FIRST’e iki senelik bir akreditasyon vererek, bu kuruluşu ülke içinde önde gelen davranışsal hizmet sağlayıcılardan biri olarak tanıdı.

BHCOE, fon sağlayıcılara yardımcı olmak ve kaliteli davranışsal sağlık hizmeti sağlayıcılarını belirlemek için kullanılan uluslararası bir akreditasyon kurumu. Üçüncü taraf olarak hareket eden kuruluş, standartlaştırılmış yöntemler ve uygulamalar kullanarak davranış analizi topluluğunda mevcut kalite kriterlerini sistematik olarak ölçüyor, raporluyor ve yalnızca bu standartları karşılayan hizmet kuruluşlarını ödüllendiriyor.

BHCOE akreditasyonu, klinik kalite, çalışanlardan memnuniyet ve çalışanların yeterliliği ile tüketici memnuniyeti gibi alanlarda başarı gösteren istisnai davranışsal sağlık sağlayıcılarına verilmekte. Bu alanlardaki başarının ölçümü, kurumdaki klinik liderlikle mülakatlar yaparak, detaylı bir çalışan yeterliliği incelemesi gerçekleştirerek, anonim çalışan memnuniyeti anketi ve anonim tüketici memnuniyeti anketi düzenleyerek yerine getiriliyor.

BHCOE Kurucusu Sara Gershfeld Litvak konu hakkında şunları söyledi: “All Kids First’in klinik ve organizasyonel uygulamaları, eşit erişilebilirlik ile uyum gösteren kaliteli ba-

kımı sağlama konusundaki taahhütlerini yansıtmaktadır. Etik kurallara uygun ve etkili bakımları, müşterilerinin anlamlı bir ilerleme kaydetmelerine yardımcı olmakta ve Uygulamalı Davranış Analizi (ABA) alanını geliştirmektedir. All Kids First Kurucusu ve Yetkili Müdürü Nicky Altıkulaç’ı (MS, BCBA) ve kendisinin yüksek yeterliliklere sahip ve şefkatli ekibini, Berkeley Lake bölgesindeki otizm topluluğu ve ötesi için vazgeçilmez bir kaynak sağlamış olduklarından dolayı tebrik ederiz.”

All Kids First Kurucusu ve Yetkili Müdürü Nicky Altıkulaç (MS, BCBA) ise duyduğu memnuniyeti şöyle dile getirdi: “All Kids First, tedavide bakım ve tüketici/çalışan memnuniyeti konusunda en yüksek standardı gösterme konusunda BHCOE sağlayıcıları ağına katılmaktan büyük memnuniyet duymaktadır. Biz, aileleri ve bakıcıları güçlendirme ve daha çok müdahil etme ve kültürel çeşitliliğe ve hassasiyete sahip bir tedavi yaklaşımı sunma gibi alanlarda kendimizle gurur duyuyoruz. Uygulamalı Davranış Analizi (ABA) ilkelerini yaygınlaştırırken, etkili bir tedavi programının tasarlanmasında müşterinin ihtiyaçlarını, güçlü yönlerini ve tercihlerini göz önünde bulundurarak çeşitli dilleri, görenekleri ve gelenekleri birleştirmeye çalışıyoruz. All Kids First, 2004’ten beri ‘Çocukların Potansiyelini Arttırmaktadır’ ve önümüzdeki yıllarda bunu yapmaya devam etmeyi umuyoruz.”

Davranışsal Sağlık Mükemmelliği Merkezi (BHCOE) Hakkında
Davranışsal Sağlık Mükemmelliği Merkezi, en iyi performans gösteren davranışsal sağlık hizmetlerini tanıyan uluslararası bir akreditasyon kuruluşudur. BHCOE, üst düzey hizmet sağlayıcılarını istisnai hizmet sağlayıcılarından ayıran üçüncü taraf bir ölçüm sistemi sunmaktadır. BHCOE kriterleri, konu-alan uzmanlarının en son teknolojik davranışsal sağlık hizmetlerini ölçmek için geliştirdiği standartları içermektedir. Daha fazla bilgi almak için <http://www.bhcoe.org> adresini ziyaret edebilirsiniz.

All Kids First Hakkında

All Kids First, Gwinnett, DeKalb, Fulton, Cobb ve Forsyth ilçelerindeki gelişimsel engelli çocuklara ev tabanlı ve klinik tabanlı ABA (Uygulamalı Davranışsal Analiz) ve erken müdahale hizmetleri sunan özel bir kuruluştur. Daha fazla bilgi almak için <http://www.allkidsfirst.com> adresini ziyaret edebilirsiniz.

ŞİŞLİ BELEDİYESİ İFTAR YEMEĞİ

Şişli Belediyesi'nin engelli ailelerine yönelik olarak düzenlediği iftar yemeği 17 Mayıs 2018 tarihinde Grand Cevahir Hotel'de gerçekleşti. Sayın Hayri İnönü'nün açılış konuşmasıyla başlayan geceye ÖÇED olarak 33 ailemizle birlikte katıldık.

Şişli Belediyesi'nin STK başkanları ve yönetim kurullarına verdiği iftar yemeği ise 28 Mayıs 2018 akşamı Sayın Hayri İnönü'nün de katılımıyla gerçekleşti. Grand Cevahir Hotel'de gerçekleşen yemeğe ÖÇED Yönetim Kurulu Başkanı Parin Yakupyan, Başkan Yardımcısı Garbis Yakupyan ve Yönetim Kurulu üyesi Emine Eşki Araslı da katıldı.

ÖZEL EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER BULUŞMASI SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİ

İstinye Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı, ÖÇED ve Algı ABA Terapi Merkezi iş birliği ile düzenlenen “Özel Eğitimde İyi Örnekler Buluşması” semineri 18 Mayıs 2018 günü İstinye Üniversitesi 2. Konferans Salonunda gerçekleşti.

Seminerde özel gereksinimli çocukların eğitimleri ve ailelerin kabul süreçleri konuşuldu. “Özel Eğitimde 7 Dokunuş (Vaka Öyküleri)” sunumunu yapan Algı ABA Terapi Merkezi Program Koordinatörü Özge Özgeç ve Algı ABA Terapisti Hazal Önder ve ÖÇED Başkan Yardımcısı Selim Parlak, S.A.’nın hikayesini ve eğitim sürecini dinleyicilerle paylaştılar ve öğrenmeyi öğretmenin önemine vurgu yaptılar.

BEST BUDDIES TOPLANTISI

Alternatif Yaşam Derneği (AYDER) çatısı altında yürütülen Best Buddies Turkey’in Program Koordinatörü Fidan Karaahmetoğlu ile görüşerek “+18 yetişkin arkadaşlık programı” hakkında bilgi aldık ve bu çerçevede yapılabilecek işbirliklerini konuştuk.

NICKY NÜKTE ALTIKULAÇ GÜLGÜN FEYMANLA NASIL YANI PROGRAMINDA

22-23 Eylül 2018 tarihlerinde Haliç Kongre Merkezi’nde düzenlenecek olan 1. Uluslararası Uygulamalı Davranış Analizi Konferansı Türkiye’nin konuşmacılarından MS, BCBA Nicky Nükte Altıkulaç, 08 Haziran 2018 saat 16:00’da Ulusal Kanal’da Gülgün Feyman ile “Nasıl Yani” programına konuk oldu.

Programın tamamını QR kodu okutarak veya linki tıklayarak izleyebilirsiniz.

<https://youtu.be/3UsCf0mWY3A>

Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

1981 İstanbul doğumluyum. Evli ve bir çocuk babasıyım.

Intercity'deki görevinizden kısaca bahseder misiniz?

Nakit Akış ve Fon Yönetimi Müdürü olarak şirketin finansal operasyonel süreçlerinden sorumluyum.

Pozisyonunuzdaki birinin bir günü nasıl geçiyor?

Aslında finans sektöründe olan her kişi gibi yoğun geçiyor. Şirketimiz aslında bir banka gibi faaliyet gösteriyor dolayısı ile oldukça yoğun oluyorum.

Çocukken en büyük hayaliniz neydi?

Sanırım çocukken en büyük hayalim doktor olmaktı. Aslında liseye kadar bu hayalim, idealim devam etti ama lise yıllarımda bu mesleğin bana göre olmadığını anladım. Dolayısıyla İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne girerek ekonomi eğitimi aldım.

Hobileriniz neler?

En büyük hobimiz ailecek seyahat etmek. Bunun dışında müzik, sinema ve tiyatroyu severim. Ufak bir model koleksiyonum da var.

Kariyerinize yön veren etkenler neler oldu?

Özellikle bizim kuşak kariyerine çok yön verebildi mi bilemiyorum. Bir okul okuyup bir işe girip iş hayatı sizi nasıl şekillendiriyorsa kariyeriniz öyle oluyor gibi. Tabii şanslı insanlar vardır ama bende pek öyle olmadı. Yine de yaptığım işten ve kariyerimden memnunum.

İş hayatına yeni başlayacak gençlere neler tavsiye edersiniz?

Popüler söylem ile "hobinizi işiniz haline getirin" demek isterim.

"YAŞAMIN GERÇEKLERİNİN FARKINDA OLMAK ÖNEMLİ"

Intercity Nakit Akış ve Fon Yönetimi Müdürü Sedat Erdoğan, oğlunun doğum gününde tüm çocuklar mutlu olsun, sağlıklı büyüsün ve eğitim hakkından yararlanabilsin diye ÖÇED'e destek oldu.

Diğer bir deyişle zevk aldıkları işi yapsınlar, en önemlisi bu bence.

Oğlunuzun doğum günü vesilesiyle ÖÇED'e bağışta bulundunuz... Bu fikir nasıl ortaya çıktı?

Açıkçası herkes doğum günlerinde gelen kişilere katılım hatırası hediyeler veriyor. Bu hediyeler zaman için katılımcılarda pek kalmıyor ya da kullanışlı olmuyor. Bir de böyle bir bağışın daha hayırlı olacağını düşündük. İhtiyacı olan bir derneğe bağış yapmamızın daha mantıklı olduğunu düşündüm.

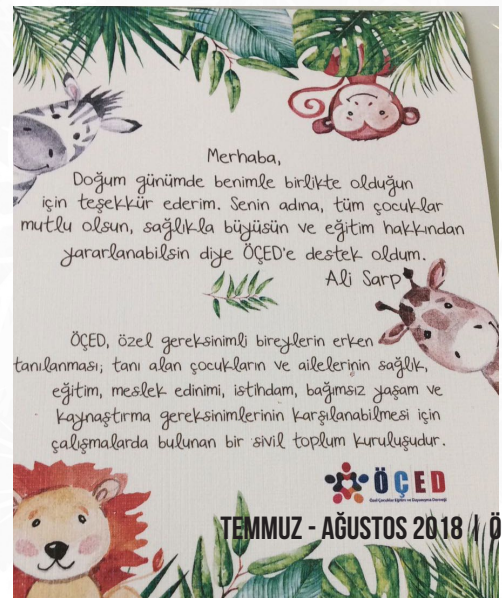
ÖÇED'i ve çalışmalarını takip ediyor musunuz?

Evet mümkün olduğu kadar takip ediyorum.

Sosyal sorumluluk neden önemli ve iş adamları bu konuda ne gibi desteklerde bulunabilirler?

Sosyal sorumluluk temelinde toplumsal yapının güçlenmesi için önemli.

İhtiyacı olmayan insanların ihtiyacı olan insanları görerek yaşamın gerçeklerinin farkında olması adına önemli. Bir tür paylaşma psikolojisi ve sosyolojik olarak toplumda eşit ve adil bir yaşam için gerekli diye düşünüyorum. Bu, çeşitli yöntemler ile teşvik edilmeli.

EĞİTİM SEMİNERLERİMİZ

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği ve Algı Özel Eğitim Kurumları iş birliğiyle düzenlenen 2018 eğitim seminerleri tamamlandı.

“ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE OKUMA YAZMA EĞİTİMİ”

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği ve Algı Özel Eğitim Kurumları iş birliğiyle düzenlenen 2018 eğitim seminerleri tamamlandı. Özel Gerekli Bireylerde Okuma Yazma Eğitimi semineri, Mehmet Nur Yıldız'ın sunumuyla 30 Nisan 2018 Pazartesi günü gerçekleşti. Seminerde ilkökula hazırlıkta temel olan becerilerin gelişimini desteklemeye yönelik çalışmalar ele alındı. Kas gelişiminden kalem tutmaya ön koşul beceriler hakkında bilgi paylaşıldı ve okuma yazma eğitiminde kullanılan yöntemler anlatıldı.

“DİSLEKSİ”

ÖÇED ve Algı Özel Eğitim Kurumları iş birliğiyle düzenlenen “Disleksi” konulu seminer, Zihin Engelliler Öğretmeni Evrim Duyşen Aksu'nun sunumuyla 08 Mayıs 2018 Salı günü gerçekleşti. “Disleksi nedir?”, “Belirtileri neler?”, “Tanı nasıl konulur?” gibi başlıkların ele alındığı seminerde ailelere yönelik ev etkinlik önerileri ve sınıf öğretmenleri için ipuçları da verildi. Seminerde disleksili çocuklarda sık karşılaşılan psikolojik ve sosyal sorunlar da ele alındı.

“ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE AİLENİN ROLÜ”

“Özel Gerekli Bireylerde Ailenin Rolü” semineri, 17 Mayıs 2018 günü Okul Öncesi Öğretmeni Gülzade Algül'ün sunumuyla gerçekleşti. Seminerde “Aile içi iletişim”, “Yeme alışkanlıkları”, “Dil gelişimi”, “Tuvalet eğitimi”, Kardeş kıskançlığı”, “İçe kapanıklık”, “Hırçınlık”, “İnatçılık”, “Teknoloji bağımlılığı”, “Uyku” gibi başlıklar ele alındı.

“OTİZMLİ BİREYLERLE İLETİŞİM BECERİLERİ”

Eğitim seminerleri kapsamında “Otizmli Bireylerle İletişim Becerileri” semineri 30 Mayıs Cuma günü, Özel Eğitim Öğretmeni Hakan Saday’ın sunumuyla gerçekleşti.

“Otizm temelinde iletişim problemi olun bir durumdur. Otizmli bireylerin dünyasına girebilmek için onların hassasiyetlerine kulak vermemiz gerekir” diyen Saday, seminerde jest, mimik kullanımı, beden dili, işaret etme, ortak dikkat gibi başlıklarla sözel ve sözel olmayan iletişim becerileri hakkında bilgi verdi.

“KONTROLCÜ EBEVEYNLİK”

ÖÇED ve Algı Özel Eğitim Kurumları iş birliğiyle düzenlenen 2018 eğitim seminerleri kapsamında “Kontrolcü Ebeveynlik” semineri 08 Haziran 2018 Cuma günü gerçekleşti.

Seminerde Psikolog Türker Omcacioğlu “sorumluluk nedir”, “kontrolcülük nedir”, “annelerin aşırı kontrolcü tutumları kendi hayatlarına ve çocuğa nasıl etki ediyor” gibi başlıkları ele aldı ve katılımcıların sorularını yanıtladı.

“OTİZMLİ BİREYLERDE ÖZGÜVEN GELİŞİMİ”

“Özel Gereksinimli Bireylerde Öz güven Gelişimi” başlıklı ücretsiz seminerimiz 22 Haziran Cuma günü, 11.00-12.30 saatleri arasında gerçekleşti. Cihan Bayar (Özel Eğitim Alanı-Uzman Öğretici) tarafından verilen seminerde “Mutlu birey”, “Çocuklarda özgüven nasıl oluşur?”, “Özgüven eksikliği nelere yol açar” gibi başlıklar ele alındı.

DUYU BÜTÜNLEME BOZUKLUKLARINDA KONUŞMA PROBLEMLERİ GÖRÜLEBİLİR

Fzt. Hülya KARAKAŞ
Nar Tanesi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi
Duyu Bütünleme Terapisti

Çocuklarda konuşma problemlerinin duyu bütünleme bozukluğundan da kaynaklı olabileceği düşünülmeli gereken önemli bir husustur.

1976'da Dr. Jean Ayres tarafından otizmli çocuklar için geliştirilen duyu bütünleme terapisinin daha sonraları bedensel ve zihinsel problemi olan çocuklarda da faydalı olduğu görülmüştür. Sinir sistemimiz her zaman değişen şeylere bakar, farklılıkları görür. Her şey aynı olduğunda konsantrasyonumuzu kaybederiz. Örneğin bizden renk olarak farklı ırktan birini gördüğümüzde ya da her zaman aynı düzendeki eşyaların yerini değiştirdiğimizde değişiklik dikkatimizi çeker. Duyu bütünleme farklı duyularımızdan aldığımız uyaranların sinir sistemimiz aracılığı ile beynimize iletilmesi ve parçalardan bir bütün oluşturularak manalandırılması ve yine sinir sistemi aracılığı ile adaptif cevaplar verilmesidir. Normalde dokunma, koklama, tat alma, işitme, görme duyularının var olduğunu biliyoruz ancak Dr. Ayres çocuklarda vücut farkındalığı ve denge duyuları üzerinde de durmuştur. Bu duyularımızın hepsi birbirini tamamlamaktadır. Bir tanesinde görülen bozukluk bir becerinin yapılmasını zorlaştıracaktır. Vücut farkındalığı yoksa ağızda da olmayacak çocuk dilim nerede, dudaklarım hangi pozisyonunda algılayamayacak ve konuşmada problemler yaşanacaktır. Çocuğunuzda konuşmada gecikme ve katı gıdalara geçememeyle ilgili problem yaşıyorsa bu duyu bütünleme bozukluğu ile ilgili bir problem olabilir.

İlk oral motor becerisi emmedir. Daha sonra ısırma, ezme, öğütme ve yalama gelir. Yalama en son gelişir. Bir yaşında çene ve dil izole olarak çalışır. Ağızdaki lokmayı sağdan sola, soldan sağa geçirebilir ya da lokmayı tükürebilir. Dilin rotasyonu (dönmesi) yapılır. Eğer gövde dönmesi yoksa dilin de olmayacaktır.

Çocuk anne karnında dinlemeye başlar. Üç aylık bir bebeğin bir tarafından anne diğer tarafından baba seslenirse anneye baktığını görürüz. Çocuk anne karnındayken duyularını kullanmaya başlamıştır.

Çocuk seslenince bakmıyor, 20 dakikada kucakta sallanmasına

ve sakinleştirilmeye çalışılmasına rağmen sakinleşmiyorsa bir patoloji olduğu düşünülebilir. Gaz sancısı mı var yoksa uykusu mu var anne bunu çocuğunun ağlama tınısından ayırt edebilir. Sakinleşmeyen çocuk çevreyle iletişime geçemez ve çevresini değerlendiremez. Bu durumda öğrenmesi beklenemez. Duyu bütünleme problemi olan çocuklarda emme, yutma, sadece belli ısıda ve sertlikte yiyecekleri yeme, salya kontrolünü kazanmamış olma, ağız içinde sürekli parmağını emmek, dişlerin geç gelişmesi, çürükler ve diziliş problemleri görülür.

Duysal problemi olan çocuklarda konuşma ve dil gelişimi ile ilgili beden dili ve yüz ifadesi kullanmak, iletişimin az olması, konuşma seslerinin farklı biçimde kullanılması, konuşurken farklı şekilde soluk alıp verme, dudaklarını kullanarak öpme, emme ve düdük çalma gibi hareketleri yapamaz.

Ağıza bir şey götürülmesini kabul etmeyen çocuk ağızının içi uyarı almadığından dolayı geç konuşacak ve katı gıdalarla beslenmeye geçemeyecektir. Duysal problem çözülmedikçe katı yiyecekleri de reddedecektir. Ağız içi farkındalığı olmayacağı için ağız içi suyunu algılayıp yutamayacaktır. Ağız suyu akıtma problemleri yaşanacaktır.

Bu belirtilerden bir ya da birkaçı görüldüğü zaman duyu bütünleme terapisi üzerine çalışan uzman kişilere başvurulması önerilir. Erken teşhis ve tedaviye başlanması yapılacak tedavinin etkinliğini arttıracaktır.

Soru ve görüşleriniz için 0212 321 61 89'u arayabilirsiniz. (Kağıthane Merkez).

Algı ABA Terapi Merkezi'nde Dil ve Konuşma Terapisi Seanslarımız Devam Ediyor

ALGI ABA TERAPİ MERKEZİ

Randevu almak için
0212 211 43 94 - 95

Algı ABA Terapi Merkezi

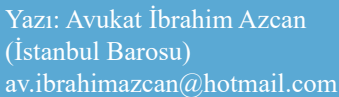

Büyükdere Cad. Raşit Rıza Sok. No:3 Yıldırım İş Hanı

Kat:8 Mecidiyeköy- Şişli- İSTANBUL

info@algiaba.com.tr

www.algiaba.com.tr

Disleksi fark edilmediğinde ne gibi sonuçlar ortaya çıkıyor? Aileler rapor konusunda neler düşünüyor? Disleksiye ilişkin yasal haklar neler? Kendisi de disleksik çocuk babası olan Avukat İbrahim Azcan, e-dergimiz için yazdı...

Disleksi problemi yaşayan çocukların fark edilmesi genellikle okula başlamasıyla ortaya çıkar. Nitekim ilköğretime başlayan çocukların hemen hepsi 3-4 ay içinde okuma yazmaya başlamalarına rağmen, disleksik çocuklar diğer çocuklar gibi okuma yazmayı öğrenemezler ve önlem alınmadığı takdirde de kabuslarını bir ömür boyunca sürdürürler. Oysa Disleksi zihinsel bir yetersizlik değildir. Bu çocuklar tedavi edilmediği takdirde yaşam boyu süren nörogelişimsel bir bozukluğu sürdürmektedirler. Diğer psikiyatrik bozuklukların gelişmesinde yatkınlığa yol açmaktadır. İleri yaşlarda madde kullanımı, eğitim prob-

Bu çocuklar fark edilemediği takdirde başta en önemli hakları olan eğitim haklarından mahrum kalırlar. Eğitim hakkı ise gerek uluslararası ve gerekse de başta Anayasamız olmak üzere ulusal yasal metinlerle güvence altına alınmış temel haklardan biridir. Bu hakkın karşılanmasında kamu yararı bulunmakta olup toplumsal bir ihtiyaç giderilmektedir. Bu nedenle başta Anayasamız olmak üzere eğitimin zorunlu ve parasız olması öngörülmüştür. Dolayısıyla eğitim çağına gelen bütün çocuklara eğitim hizmeti sunma yükümlüsü olan devlettir.

Eğitimle sağlanan kamu hizmeti birey açısından kişilik kazanımına yol açmaktadır. Toplumsal açıdan bakıldığında da toplumun kalkınmasına ve gelişmesine katkı sağlayan bir kamu hizmetidir. Dolayısıyla eğitim hakkının yerine getirilmesiyle toplumsal bir fayda ortaya çıkmaktadır. Nitekim bu toplumsal faydaya bağlı olarak eğitimin bireye sağladığı toplumsal, siyasal ve ekonomik işlevleri bulunmaktadır.

Eğitim hakkı niteliği itibarıyla ikinci kuşak haklarından olup; sosyal, ekonomik ve kültürel haklar içerisinde yer alan temel haklardandır. Pozitif statü hakları grubuna dahildir. Yani devletin hak sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılamak için olumlu bir edimle bir eylem ve müdahale planlaması yapma zorunluluğu vardır. Anayasamızın 42. maddesiyle de ilköğretimin zorunlu ve parasız olması hükme bağlanmış olup, özel eğitime muhtaç çocuklar için de devletin gerekli önlemleri alması gerektiğini belirterek devlete olumlu bir edim yükümlülüğü yüklenmiştir. Anayasanın eşitlik ilkesi gereğince eşit konumda bulunan çocukların eşit olarak eğitim hakkından yararlanmaları gerekmektedir. Nitekim özel eğitim gerektiren çocuklar için ilave önlemlerin alınması da Anayasanın eşitlik ilkesinin gereği olmaktadır. Zira özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar diğerleriyle eşit konumda yer almamaktadırlar. Dolayısıyla devletin özel eğitim gerektiren çocuklar için ilave önlemler alarak eşit olmayan kişilere farklı imkanlar sağlayarak fırsat eşitliği sağlaması ve bir dengeye ulaştırması gerek Anayasa ve gerekse de Milli Eğitim Temel Kanununa göre önemli bir zorunluluktur. Konunun asıl paradoksal yönü ise normal kişilerden farklı olan bu çocukların hayal dünyaları ve hisleri oldukça kuvvetlidir. Özgüven yitimi yaşamayan çocuklar emsallerinden de öne geçebilmektedirler. Bu nedenle bu çocuklara sahip çıkamamanın faturası olarak çok büyük bir kaynak kaybı yaratmaktadır.

Yaygın olarak kabul edilmekte olan görüşe göre de disleksi ilköğretim çağındaki çocukların % 3-5'inde görülebilmektedir. Bu durum, ilköğretim sınıflarının her birinde en az bir ya da iki çocukta disleksik çocuk olabileceği anlamına gelmektedir. Oysa tespit edilen sayısı bunun çok altındadır. Bu görüşe dayanarak çok büyük ve nitelikli bir kitlenin heba olduğu yargısını öne sürmek mümkündür.

Disleksi problemi yaşayan çocukların tespit edilebilmeleri aslında sınıf öğretmenlerince çok zor değildir. Bu alanda faaliyet yürüten Rehberlik Araştırma Merkezleri'nin ve öğrencinin her halini takip edebilen öğretmenlerinin varlığına rağmen disleksi problemi yaşayan çocuklar ortaya çıkarılamamaktadır. Ne yazık ki; ebeveynler de disleksinin ne olduğunu uzun bir araştırma neticesinde öğrenebildiği gibi hakları konusunda ise çok daha uzun bir zaman diliminde bilgi sahibi olabilmektedir.

Disleksi problemi yaşayan çocukları Milli Eğitim Bakanlığı yaşadıkları bu problemten ötürü özgül öğrenme güçlüğü ifadesiyle tanımlanmaktadır. Bu teşhisin konulabilmesi için de % 20 oranında engelli olması öngörülmektedir. Bu tanı Rehberlik Araştırma Merkezleri ya da tam teşekküllü hastanelerden alınabilecek sağlık raporlarıyla konulabilmektedir. Rehberlik Araştırma Merkezleri'nden alınması halinde disleksi problemi yaşayan çocuk okulunda kaynaştırma eğitimine tabi tutulma hakkına sahip olabilmektedir. Hastaneden rapor alınması halinde de özel rehabilitasyon merkezlerinden destek hizmet alabilme olanağına kavuşabilmektedir.

Disleksi problemi yaşayan çocuklar için engelli ifadesi kullanılması kuşkusuz ki çok doğru olmayan bir ifadedir. Muhtemelen fırsat eşitliği açısından diğer çocuklarla kıyaslandığında dezavantajlı grup içinde yer aldıklarından böylesi bir ifade kullanılmıştır. Ebeveynlerin yaşadıkları en büyük çelişkinin başında çocuklarının geniş hayal dünyaları karşısında böylesi bir nitelendirme onlarda bir kabul edilemezliğe ve bir tepkiye yol açmaktadır.

Acaba bu raporun alınması çocuğun avantajına mı yoksa da dezavantajına mı olacaktır? İşte disleksi problemi yaşayan çocukların ebeveynlerinin kafalarını karıştıran problemin düğümü burada yer almaktadır.

Ebeveynler çocuklarının rapor almalarıyla birlikte özürli mührü vurularak ileride birçok hak mahrumiyetiyle karşı karşıya kalacakları korkusuna kapılabilmektedirler. Oysa çocukların hak sahibi olabilmeleri için bu raporun alınması elzemdir. Diğer yandan da her ne kadar engelli nitelendirilse de bu çocuklar için verilen bu rapor hiçbir hak mahrumiyeti yaşamalarına yol açmamakta ve sadece özgül öğrenme güçlüğü yaşayan kişilere tanınan haklara sahip olabilmektedir. Diğer yandan da yasanın öngördüğü hakkın süjesi olabilmek için önemli bir hak elde edilebilme avantajı elde edebilmektedirler.

Bu çocuklar gerek bireysel ve gerekse de hukuksal olarak desteklendikleri ve ebeveynler tarafından da yüreklendirildiklerinde harikalar yaratabilecek kapasiteye sahiptirler.

Rehberlik Araştırma Merkezi'nce verilen özgül öğrenme güçlüğü raporu üzerine çocuğun okulunda aralarında velinin de yer alacağı kurul toplanır. Bu kurulda çocukla ilgili bir eğitim performansı saptanır, ilkeler belirlenir ve sosyal-fiziksel tedbirler konuşulur. Bu kurulun bir eğitim yılı içinde en az iki kez toplanma zorunluluğu vardır. Özel Öğrenme Güçlüğü tanımlı öğrenci haftada 12 saati aşmayacak şekilde ihtiyacı olan derslerden 'Destek Eğitim Odasından' bireysel olarak yararlandırılır. Çocuğa sınavlarda ek süre verilmesi, tek kişilik salonlarda sınav görmesi, bir öğretmenin okuyucu ve kodlayıcı olarak sınavlara eşlik etmesi, derslerde en önde oturması gibi hakları bulunmaktadır.

Çocuk hakları sözleşmesine göre çocuğun üstün yararı gözetilmek zorundadır. Diğer yandan da eğitim hakkının öznesi engelli ise bu hakkın yerine getirilmesinde devletin üstleneceği eylem ve önlemler önemli ölçüde farklılık göstermek zorunda kalacaktır.

Çocuğun raporlu olması halinde ebeveyn çocuklarının sahip olduğu hakların tatbik edilmesini okul yönetiminden talep edebileceklerdir.

Bu probleme yönelik hakların tatbikini talep edebilme ve mağduriyetlerine dayalı hak isteyebilme hakkına sadece raporlu kişiler sahiptirler. Disleksi sorunu yaşayan çocuklar rapor almaları halinde, Milli Eğitim de o oranda okullarını disleksi problemi yaşayan çocukların eğitimlerine uygun hale getirmeleri mümkün olacaktır. Diğer yandan eğitim hakkı pozitif statü haklarından olduğu için çocuklarının eğitimlerinde ortaya çıkan bir aksaklıktan ötürü ebeveynler haklarını arayabilirler.

“Katılımcılara ABA’yı çok yönlü dinleme imkanı sunmak istedik”

MS, BCBA, EI (ABA Uzmanı) Nicky Nükte Altıkulaç ile ABA’yı ve 22-23 Eylül 2018 tarihlerinde Haliç Kongre Merkezi’nde düzenlenecek olan 1. Uluslararası Uygulamalı Davranış Analizi Konferansı Türkiye’yi konuştuk.

1. Uluslararası Uygulamalı Davranış Analizi Konferansı Türkiye için geri sayım başladı. Öncelikle bu konferans neden yapılıyor?

ABA Türkiye’de yeni bir alan ve Amerika’dan çıkmış bir bilim dalı. Dolayısıyla kaynak açısından Amerika’da zengin kaynaklar var. Bu kaynakları Amerika’da çalışan board sertifikalı ABA uzmanlarıyla Türkiye’ye getirip, kendi çalışmalarını bizlerle paylaşmalarını istedik. Kaynağına gitmek yerine kaynağını bize getirmeyi hedefledik.

Amerika’da bu tarz konferanslar sık sık yapılıyor mu?

Amerika’da çok sık yapılıyor. Her eyaletin yaptığı bölgesel konferanslar oluyor artı board’ların hazırladığı konferanslar oluyor. Biz uzmanlar Amerika’da daha kalabalıyız. Ayrıca board sertifikalı olan diğer ülkeler de kendi içlerinde bu konferansları yapıyorlar.

Bu konferanslar katılımcılara nasıl fayda sağlıyor?

Konuşmacıların birçoğu kendi araştırmalarını paylaşıyorlar.

Konferanslarda alanda yapılmış yeni araştırmaların sonuçları, yeni yöntemler konuşuluyor. ABA gelişmeye devam eden bir bilim dalı ve yeni teknikler, yeni yöntemlerle çocuklardaki davranışları nasıl değiştiririz ya da çocuklardaki davranışın performansını nasıl arttırırız, bunun arayışı içindeyiz.

Konferansın kapsamında neler var? İki gün boyunca neler konuşulacak?

Amacımız yurt dışındaki board sertifikalı ABA uzmanları ile Türkiye’deki uzman kişileri bir araya getirmek. İki gün boyunca yerli ve yabancı konuşmacılar ile ABA’yla ilgili, otizmle ilgili bütün alanları kapsayan konulara değineceğiz. Kanada’dan, Amerika’dan konuşmacılar var. ABA nedir, davranış değiştirme teknikleri neler, ABA’nın otizmli çocuklardaki beslenme problemlerinde uygulanması, nasıl board sertifikalı ABA uzmanı olunur, ABA kullanırken etik kurallar nelerdir? Hangi etik kuralları takip ediyoruz, otizmde değişik profesyonellerin ekip çalışmasının önemi ve iş birliği gibi konulara değineceğiz.

Yurt dışı konuşmacılar nasıl belirlendi?

Konuşmacıları belirlerken özellikle farklı alanlardan farklı kesimleri temsil eden uzmanlar olmasına dikkat ettik. Mesela iki konuşmacı New York ve New Jersey’den geliyor. Bir konuşmacının beslenme üzerine bir araştırması var, bir başka konuşmacımız Autism Speaks’ten. O da Amerika’da ailelerin ABA terapisi kapsamındaki kanunları nasıl çıkarttıklarını anlatacak. Özellikle aynı kurumdan birkaç kişi davet etmedik ki, katılımcılar farklı vizyonları görebilsin. Hepimiz farklı yerlerden geliyoruz ama aynı şeyi söylüyoruz. Katılımcılara tek yönlü olarak değil, çok yönlü olarak ABA’yı dinleme imkanı sunmak istedik.

Sizin sunumunuzda neler olacak?

Ben ABA ve etik konusuna değineceğim, ayrıca ABA uzmanı olmak için gerekli eğitimlerden bahsedeceğim.

Konferans kimlere hitap ediyor?

Bu konferans otizmle ilgilenen bütün profesyoneller, özel eğitimciler, çocuk gelişimi uzmanları, ABA’ya inanan ve ABA’ya karşı olan herkes için. ABA ile ilgili uygulamacı hatasından dolayı oluşmuş önyargılar var. Bence gelip birinci ağızdan dinledikleri zaman, aslında hepimizin aynı şeyleri yapıp farklı terimler kullandığımızı görecekler. O yüzden karşı olanların da gelmesi bence çok önemli.

Birçok farklı yöntem varken sizin ABA’yı seçmenizin nedeni neydi?

ABA şu an Amerika’da otizm için en etkili tedavi yöntemi olarak kabul ediliyor. Çünkü bilimsel ve sistematik. Ben Amerika’ya özel eğitimci olarak gittim fakat Amerikan sisteminde eve özel giden özel eğitimci diye bir şey olmadığını gördüm. Özel eğitimciler zaten okul sisteminde çalışıyorlar. ABA’yı ilk defa orada duydum. Bilimsel kaynaklı, sistematik olması somut geldi. ABA’da yaptığımızı, çocuğun gelişimini bizzat görüyorsunuz, data alıyorsunuz, grafiğe döküyorsunuz.

Konferansta beslenme ile ilgili bir oturum da olacak. ABA terapisi alan çocuklara beslenme konusunda da önerileriniz oluyor mu?

Hepimiz belli alanlarda uzmanlaşıyoruz. Konuşmacılardan

biri bu konu üzerine araştırma yapmış ve uzmanlaşmış Ph. D. , CCC-SLP, BCBA Deirdre Muldoon. Kendisi üniversitede profesör zaten. Yapmış olduğu araştırmayı paylaşacak.

“Bu konferans otizmle ilgilenen bütün profesyoneller, özel eğitimciler, çocuk gelişimi uzmanları, ABA’ya inanan ve ABA’ya karşı olan herkes için...”

ABA terapi problemleri davranışları tamamen yok eder mi? Evet, eder.

Peki bir süre sonra başka bir problem davranış ortaya çıkar mı?

Her davranışın bir işlevi var, amaç o uygun olmayan davranışı aynı işlevi görecektir uygun davranış ile değiştirmek. Dolayısıyla programınızı, davranış planınızı ve genellemesini yaptığınız zaman tekrar geri dönmez. Eski davranış zaten silikleşir. Fakat davranışın orada ne kadar zamandır olduğuna bağlı olarak da müdahale programı daha uzun sürebilir. Davranış ne kadar köklü olursa değişime o kadar dirençli olur.

ABA terapi alan çocukların ailelerine önerileriniz neler?

Öncelikle ABA’ya inanmaları, bir deneme yanılma tahtası olarak görmemeleri ve önyargıyla başlamamaları lazım. Artı “ABA nasıl yapılır” konusunda bir fikirleri olması lazım. ABA seansından beklentileri neler, eğitimciden beklentiler neler? Sonuçta bir insan bilmediği bir şeyi denetleyemez. Eğer ne bekleyeceğinizi bilmiyorsanız planladığınız şeyden çok farklı olabilir ama bu sistemin yanlış olduğunu göstermez. ABA zaten daha çok ailenin desteğine ihtiyaç duyan bir sistem. Çünkü çocuk vaktinin büyük çoğunluğunu ailesiyle geçiriyor. Zaten ABA uzmanlarının bir işi de çocukla çalışmanın yanında aile eğitimidir. Aile isterse 40 saat de terapi alırsa evde kalan zamanda ailenin aynı şekilde devam ettirmesi lazım.

Özel eğitimcilere önerileriniz neler?

Ön yargılı olmamaları... Eğer otizmle çalışıyorlarsa yeniliklere açık olmaları gerekli. Çünkü otizm bir puzzle ve puzzle demek birden fazla parça ile çözülen bir şey demek. Dolayısıyla hiçbir teknik tek başına otizmin cevabı değil. Bu bir ekip işi. Hepimiz puzzle’ın bir parçasıyız. Hiçbir sistem bir başkasının alternatifi değil. Birlikte çalışmasını öğrenmemiz gerekiyor. Birbirimizi yargılamak yerine “çocuğumuzu nasıl ileriye götürebiliriz” buna odaklanmamız gerekiyor.

Konferansın tekrarı planlanıyor mu?

Bu bir başlangıç hepimiz için. Umarım güzel dönüşler alırız. Amacımız bundan sonra bunu geleneksel hale getirmek... Çünkü ABA devamlı kendini yenileyen, geliştiren bir bilim dalı. Her sene öğreneceğimiz yeni şeyler olduğunu düşünüyoruz. Biz de bu kaynakları kendi ülkemize taşımayı kendimize misyon edindik.

“HAYAT HER ZAMAN SÜRPRİZLERLE DOLU”

Down Sendromlular için ön eğitim girişimi UpSendrom'un kurucusu Burak Acerakis ile projesini ve baba olmayı konuştuk...

Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

Almanya'da eşim ve oğlum Aris'le birlikte yaşıyorum. Almanya'nın en büyük medya kuruluşlarından birinde gazetecilik ve radyo yayın yönetmenliği yapıyorum. Bir yandan da aralıklarla seslendirme sanatçılığı yapıyorum vakit bulabildikçe.

“Up Sendrom Projesi” fikri nasıl doğdu ve neden bu ismi seçtiniz?

Up Sendrom Projesi aslında benim katıldığım bütün televizyon programlarında, yazılı basındaki röportajlarda söyledim gibi tamamen bir vicdan rahatlatma mekanizması olarak doğdu. Aris doğduktan bir süre sonrasında Aris'in Almanya'da aldığı neredeyse kusursuza yakın eğitim evrelerini gördükten sonra araştırıp Türkiye'deki Down sendromlu çocukların bu imkanların birçoğundan mahrum olduğunu öğrenince bir şekilde onlara el uzatmak, terapistlerden, uzmanlardan bu işle ilgili deneyim sahibi insanlardan bir ağ kurmak fikriyle çıktım. Başta konuşma terapisi olmak üzere, ilk beş yıl içerisinde hayati önem taşıyan ön eğitimin bütün paydalarını bir şekilde onlara ulaştırmak istedim. Böyle başladı. İlk önce hatırı sayılır bir takipçi sayısı olduğu için Twitter'da bir deneme yaptım. Deneme bir süre sonrasında dalga dalga yayıldı ve geride bıraktığımız bir yıl içerisinde Türkiye'nin hemen her yerine uza-

“Projedeki en büyük hedefim aslında çocukların ilk beş yıl içerisindeki ön eğitim aşamalarını eksiksiz olarak alabilmelerini sağlamak.”

nan terapistlerden uzmanlardan, hepsi de gönüllülerden oluşan muazzam bir ağ oluşturmayı ve yüzü aşkın çocuğa bir şekilde terapist temin etmeyi başardık.

Bu proje ile hedefleriniz neler? Proje kapsamında neler yapıyorsunuz?

Projedeki en büyük hedefim aslında çocukların ilk beş yıl içerisindeki ön eğitim aşamalarını eksiksiz olarak alabilmelerini sağlamak. Tabii ki bu çok ütopik... Bu öncelikle devletin yapması gereken bir şey. En önemli etap konuşma terapisi ve dev-

letin kadrolu konuşma terapisti sayısı 97. Türkiye'deki kayıtlı olan down sendromlu birey sayısı 70 binin üzerinde ve bunun yüzde seksenini çocuklar oluşturuyor. Bu aradaki uçurum bile yaşananları ifade etmeye yetiyor. Hedef mümkün olduğunca çok çocuğa ulaşmak ama şunu açıkça söylemek gerekiyor ki bu çok zor, imkansıza yakın. Mevcut olan kaynakların büyük bir çoğunluğuna ulaştık ama artık konuşma terapisti anlamındaki sıkıntı bizi çok çok zorlamaya başladı. İşte bu yüzden mümkün olduğunca ailelere danışman olarak bir şekilde ulaşacak gönüllü terapistlerin videolarını hazırlamayı düşündük. Konuşma egzersizleri sırasında aileler nelere dikkat etmeli, dil ve konuşma bozukluklarıyla ilgili down sendromlu çocuklarına nasıl faydalı olabilirler üzerine bir takım videolar hazırladık. Youtube'daki kanal bununla ilgili ama bir şeyi düzeltmek gerekiyor, bu kanal bir konuşma terapisi kanalı değil. Çünkü konuşma terapisini sanal yolla, Youtube ya da sosyal medya üzerinden gerçekleştirmenize imkan yok. Sadece konuşma terapisiyle ilgili birtakım önemli kırılma noktalarını, ailenin çocukla iletişimini kolaylaştıracak ve hızlı yol almalarını sağlayabilecek önemli bir takım doneleri onlara aktarmak misyonu. Ayrıca yüklenecek bilgilendirici videolar sadece konuşma terapisiyle ilgili de olmayacak. Fizyoterapiyle ilgili, down sendromlu çocukların diğer etaplarıyla ilgili hatta kalp sorunlarıyla ilgili de videolar yer alacak. Bu projede çocukların ön eğitim almasıyla ilgili olduğu kadar önemseyeceğim bir diğer etap da yeni down sendromlu bebek sahibi olan aileleri bilgilendirmek. Birinci yıl sonrasında daha çok ona yoğunlaşacağız çünkü gerçekten büyük bir çoğunluğu bu bilgilendirmeden mahrum ve sudan çıkmış balığa dönüyorlar. Onların bu keskin virajı en az hasarla ve mümkünse hasarsız olarak atlatabilmeleri için bir takım çalışmalar yapacağız.

Projeye birçok ünlü isim de destek verdi ve dalga dalga büyüdü. Ailelerden size birçok hikayeler de geliyor... Bunları kitaplaştırma projeniz var mı?

Evet var ama bunun öncesinde şu an "Aris'in Yolculuğu" isimli bir kitabı halihazırda yazmaya devam ediyorum. Aslında sadece baş kahramanı down sendromlu olan bir kitap. Aris sadece isim benzerliği, oğlumun ismini koydum kitabın baş kahramanına. Bu, 9-14 yaş arası çocukların okuyup keyif almalarını hedeflediğim bir çocuk kitabı. Diğer yandan bütün çocukların okumalarını çok arzu ediyorum çünkü bu kitaptaki kahramanın down sendromlu sınıf arkadaşlarına, sosyal hayatta tanıştıkları down sendromlu yaşlıtlarına ilişkin algılarını

değiştirebileceğine, normalleştirebileceğine inanıyorum. En büyük hedefim bu. Ailelerden gelen hikayeleri kitaplaştırmak gibi bir fikir kafamın bir köşesinde hep var ama açıkçası o kadar ölümcül bir tempo içerisinde koşturuyorum ki bunu biraz ötelemek zorunda kaldım.

Almanya'da Aris'in nasıl bir eğitim, terapi programı var?

Aris, Almanya'da bir hafta boyunca muhtelif eğitimler alıyor, bunun yanında bir anaokuluna gidiyor. Öncelikle fizyoterapi eğitimi alıyor, konuşma terapisi alıyor ve bir pedagog nezaretinde gelişim süreci takip ediliyor. Buna göre yol haritamızı daha sağlıklı çizebilmemiz için raporlar oluşturuluyor. Bütün bu bahsettiğim etapların hepsindeki özel yerler, devlet teşekkülleri değil. Hepsinin masrafını devlet karşılıyor ve tamamı işlerinde son derece ehil olan pedagoglar, uzmanlar. Bu anlamda gerçekten çok şanslıyız. Anaokulu dahil olmak üzere bütün masraflarını devlet karşılıyor. Bu sadece down sendromlu çocuklar için geçerli değil, otizmlili çocuklar ve diğer bütün özel statüye sahip çocuklar için de geçerli...

"Aris benim hayata olan bakış açımı, hayatımı, içinde bulunduğum yaşamsal boyutu sil baştan değiştirdi."

Aris sadece hayat ritminizi değil, hayata bakış açınızı da değiştirdi mi?

Aris benim hayata olan bakış açımı, hayatımı, içinde bulunduğum yaşamsal boyutu sil baştan değiştirdi. Bu arada kendisi bu konuyla ilgili yazıp çizmeye de eşim de bir gazeteci. Ben daha aktivist moddayım ama eşsiz bir annedir Aris'in annesi. Biz onun eğitiminde, egzersiz tekrarlarında birlikte zaten sırt sırta vererek şu anki gelişim sürecini katlamayı başardık.

Aris benim hayata dair bütün algıyı değiştirdi. Ben zaten geçmişten bu yana özel, farklı çocuklara dair bir projeye dahil olup onlara katkı sağlayabilmeyi, yardımcı olabilmeyi, hayatlarını kolaylaştırabilmeyi çok temenni eden birisiydim.

Hayat her zaman sürprizlerle dolu ve benim özel bir oğlum oldu ve onun hayatını renkli, zengin ve mutlu kılabilmek için çalışıp çabalama fırsatı elde ettim. Her yerde söylediğim gibi hayatımın en eşsiz ve en renkli macerası oldu Aris ve bizi sürekli şaşırtıyor. Her evrede, eğitimiyle ilgili bütün etaplarda gösterdiği gayretle, inanılmaz azmiyle bizi sürekli şaşırtıyor. Hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmadık ama arada sırada "şu olabilecek mi, bu olabilecek mi, şunu yapabilecek mi, bunu becerebilecek mi" diye dertlenip meraklandığımız her an bizi utandırıyor. Onunla gurur duyuyorum ama şu kadarını söyleyeyim bizim yaşadığımız mutlu ve keyifli süreç bu hep üzerinde durduğum ilk beş yıllık ön eğitimin eksiksiz ve sağlıklı şekilde çocuğa verilmesiyle ama daha da önemlisi ailenin evde bu egzersiz tekrarlarını bıkmadan, usanmadan, of demeden yapmalarıyla ilgili. Yani dünyanın en iyi uzmanlarıyla dahi çalışsalar aileler kendileri bu tekrarları yapmadıkları zaman yol almalarına imkan yok. Bu yüzden her yerde yazıp çiziyorum ve söylüyorum, anne-babalar çocuklarından asla vazgeçmesinler.

MEHMET HİLMİ EREN SORULARIMIZI YANITLADI

“İnsanların ne dediği önemli değil, doğru olanı yapmak önemli ve siz dik durduğunuzda, kendi zayıflıklarınızı alaya alabildiğinizde insanlar sizi daha çok alkışlıyorlar” diyen Hilmi Eren, çalışmaları ve bakış açısıyla ilham veren isimlerden...

RAM müdürlüğü, dernek başkanlıkları, akademik kariyer... Oldukça faal bir isimsiniz. Çalışmalarınızdan kısaca bahseder misiniz?

Ben Mehmet Hilmi Eren. 2002 İstanbul Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık mezunuyum. İlkokul, orta okul, lise türü kurumlarda rehber öğretmen olarak görev yaptım. Bu kurumlarda görev yaparken de özel eğitim süreçleriyle karşılaştım. 2006 yılında Zeytinburnu Rehberlik Araştırma Merkezi'nde kurucu müdür olarak göreve başladım. 2010 senesinde Bakırköy Rehberlik Araştırma Merkezi müdürlüğü, 2012'de

bir sene Beykoz'da zihinsel engelliler okul müdürlüğü yaptım. 2014 senesinden beri de Bahçelievler Rehberlik Araştırma Merkezi müdürüyüm. Yine 2010 senesi itibarıyla üstün zekalılarla ilgili TÜZDER kurucu başkanlığı görevini yürüttüm, üç sene orada başkanlık yaptım. Türk PDR Derneği İstanbul Şubesi başkan yardımcısıyım. Gelecek Eğitimde Derneği'nin genel sekreteriyim. Bir ay önce faaliyete soktuğumuz Eğitim Evde ve Ev Okulu Derneği'nin de başkanıyım. İstanbul Aydın, Biruni ve Kültür Üniversitesi'nde de yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak devam ediyorum.

Bu tempo içinde çok sık da seyahat ediyorsunuz...

Ben ailelere ve gençlere üç şey öneriyorum. Bunlardan ilki maksimum insanla tanışmak. Her insan bir okul ve bir tecrübe kutusu... Ne kadar çok insanla tanışırsanız o kadar çok şey öğrenirsiniz ve çocuklarınızı ne kadar çok bireyle tanıştırsanız o kadar zenginleşirler. İkincisi maksimum yer ve mekan görmek... Mesela tatillerini hep aynı yerde yapmasın aileler, farklı yerler tercih etsinler. Bazen Türkiye’de her şey dahil paketiyle aldıkları bir şeyin yerine çok daha ucuza yurt dışı seyahati yapabilirler. Ben turist değil, gezgin ruhuyla hareket ediyorum ve gördüğüm ülkelerin, tanıştığım insanların beni zenginleştirdiğini, tolerans düzeyimi arttırdığını görüyorum. Üçüncü önerim de şu, aileler, gençler ve eğitimciler kendilerine şu soruyu sormalılar: “Ben her zaman yapageldiğim şeyi yaparken ekstra ne yapabilirim?” Ben bunu gerçek anlamda keşfedeli 4 sene oldu. Arabalarımı kaç km’de alıp satmışım yazıyorum ve son 6.5 senede 372.000 km yaptığımı fark ettim. Bunu ortalama 9250 saatte tamamlamışım. Bu 385 gün ediyor! Yani 6,5 yılının 1 yılı direksiyon başında geçmiş. Kendi kendime “ben arabada ne yapabilirim?” dedim ve sesli kitap okumaya başladım. 650 sesli kitap bitirdim yollarda. Bunların bana muazzam katkısı oldu ve bu sadece arabayla ilgili şey. Üniversite öğrencileri yolda sadece yabancı dil dinleseler bu sorunu halledebilirler. İnsanların “Her zaman yaptığım şeyi yaparken fazladan ne yapabilirim?” sorusunu kendilerine sormalarını tavsiye ediyorum.

Bahçelievler RAM müdürüsünüz... Rehberlik Araştırma Merkezleri’nde ne gibi hizmetler sunuluyor?

İstanbul’da 36, Türkiye genelinde 250’ye yakın RAM diye bilinen Rehberlik ve Araştırma Merkezi var. RAM’lar tam olarak kamuoyu tarafından bilinmiyor hatta eğitimciler tarafından da bilinmeyebiliyor ama çok ciddi ve geniş bir hizmet alanı var. Rehberlik Araştırma Merkezi denince araştırma, arge yapan bir kurum gibi algılanıyor ama aslında biraz daha farklı. RAM’larda özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri olmak üzere iki bölüm var. İki bölümde de öğrencilere, velilere ve öğretmenlere yönelik ciddi faaliyetler yürütülüyor. Özel eğitim bölümünde özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitsel tanılamaları yapılıyor. İki tür tanılama var: Tıbbi

tanılama ve eğitsel tanılama. Tıbbi tanılama hastanelerde ve sağlık kurumlarında yapılıyor, eğitsel tanılamanın ise tek bir kurumu var o da RAM’lar.

“RAM’larda özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri olmak üzere iki bölüm var. İki bölümde de öğrencilere, velilere ve öğretmenlere yönelik ciddi faaliyetler yürütülüyor.”

RAM’larda kimler görev yapıyor?

Özel eğitim öğretmenleri, psikologlar, psikolojik danışmanlar görev yapıyorlar. Buraya bir velimiz çocuğuyla ilgili veya özel eğitime ihtiyaç duyan birisi kendisiyle ilgili başvurmak istiyorsa iki şeye bakılıyor: Resmi ya da özel herhangi bir eğitim kurumuna kayıtlıysa o eğitim kurumunun bulunduğu rehberlik araştırma merkezine müracaat edebilir, randevusunu oradan alabilir, incelemeleri oradan yapılabilir. Bunun için velinin talebinin yanı sıra okuldan da bir yönlendirme formu istiyoruz. Buradaki amaç, çocukla ilgili karar alırken hem devam ettiği okulun görüşünü görmek, öğretmenlerin kanaatini değerlendirmek hem ailenin görüşünü ve kanaatini bilmek hem de çocukla ilgili yapılan testleri ve yetenek ölçümlerini bir potaya getirerek ortak bakış açısıyla bir karar vermek... Eğer birey herhangi bir okula, kuruma kayıtlı değilse o zaman aile ikamet ettiği bölgedeki Rehberlik Araştırma Merkezi’ne müracaat edebiliyor. Örneğin bir aile Zeytinburnu’nda ikamet edip çocuğu Bakırköy’deki bir okula servisle gönderiyorsa o çocuğun incelemesi Bakırköy Rehberlik Araştırma Merkezi’nde

yapılabilir. Buradaki mantık, RAM ile okul arasında yazışma ve görüşmelerin de yapıyor olması. Zeytinburnu RAM, Bakırköy'deki okullarla yazışamayacağı ve onlardan, bazı işleri yapmasını isteyemeyeceği için buradaki RAM'a gitmesi gerekiyor. Hastanelerde olduğu gibi "Ben şu RAM'a gideyim" gibi bir mantık yok. Ayrıca kişi ve kurumların iş birliği çok önemli. Buradan kastımız bireyin devam ettiği rehabilitasyon merkezi devam ettiği, bununla ilgili STKlar dernekler vakıflar, ilgili sağlık kuruluşu, hastane, okul, rehberlik servisi, RAM ve hatta üniversite... Bunların ortak paydaya çocuğu alarak birbirleriyle sıkı iletişim kurmasının doğru olduğuna inanıyoruz. Bu aslında özel eğitimin temel ilkelerinden bir tanesi. Bu noktada devlet kurumlarının kendilerini ziyarete gelen özel özel eğitim kurumlarına mesafeli bakmasını ya da onlara soğuk bakmasını hiç doğru bulmuyorum. Çünkü eğer çocuğun yüksek faydasını konuşuyorsak, kurumların bu noktada iş birliği yapması lazım. Kimin çocukla ilgili ne yaptığını biliyor olması lazım. Burada sadece gidip gelme değil, telefonlaşma, mailleşme, sosyal medyadan görüşmede önemli. Çocukla ilgili her türlü iletişim kanalının kullanılıyor olması lazım. Bir bakıyorsunuz benzer konulara iki kurum da çalışmış, halbuki bir paslaşma olsaydı, rehabilitasyon merkezi başka bir çalışma yapar, okul da onu tamamlayıcı bir çalışma yürütüyor olurdu. Bu da tekrarı önlemiş olurdu. Bu noktada iş birliğinin kurulması ve diyalogun artırılması gerektiğini düşünüyorum.

“Durumu gizlemek değil, aksine bunu gururla ve onurla taşıyor olmak, ‘ben bu konuda böyleydim’ diyebilmek çok daha güçlü bir duruş...”

Ailelerin rapora bakış açısı nasıl?

Ailelerin bir kısmı benim çocuğum etiketlenecek diyerek çocuğunun mevcut durumunu görmezden gelmeyi tercih edebiliyor. Bunu doğru bulmuyorum. Bir kere “çocuğum bilinecek kaygısı” doğru bir kaygı değil, çünkü bugün başarılı insanların konuşmalarının yayıldığı platformlarda da pek çok insanın alkışladığı bir durum var ki o da şu, birtakım otizmi, aspergeri olmasına rağmen, özel öğrenme güçlüğü olmasına rağmen, fiziksel engeli olmasına rağmen başarılı olmuş kişiler bunu gururla, başları dik bir şekilde konuşuyorlar ve insanlar onları

ayakta alkışlıyorlar. Bu insanların pozitif olarak da hoşlarına giden bir durum. Durumu gizlemek değil, aksine bunu gururla ve onurla taşıyor olmak, “ben bu konuda böyleydim” diyebilmek çok daha güçlü bir duruş. Çocukların mevcut durumlarıyla bunu gizlemeden, saklamadan, rahatça paylaşarak sosyal hayatta olmak gereklidir. Utanmak ve sıkılmak bitmez, bu durum hayatları boyunca sürer.

Gelişen teknolojiye atılan her adım sistemde kayıtlı. Otizmlili çocuğu için ilaç almaya eczaneye gittiğinde zaten kimlik numarası ile giriş yapıldığında sistemde kayıtlı. RAM'a kayıtlı olmasa da kayıtlı. Doktora gidildiğinde yapılan kan, idrar tahlilleri, yapılan tüm testler ve işlemler zaten sistemde. O yüzden bunu bir kaçış olarak görmeyi doğru bulmuyorum. Özel eğitimde en önemli olanlardan biri erkenlik ilkesidir. Ne kadar erken şekilde hastane ve RAM sürecini tamamlar ve özel eğitime başlarsa o kadar iyidir. İnsanlara “Humor” denilen kavramı kullanmalarını tavsiye ederim. “Humor” kendini aşağı çalmadır ve Batı kültüründe biraz daha yaygındır. Kişi kendiyi alay eder, “salak kafam” der örneğin... “Salak kafam” diye konuştuklarında aslında kendilerini küçük düşürerek insanların gözünde büyütürler. Biz de ise karizma önemlidir. Adam merdivenden düşer, kırık çıkık var mı diye kendine bakacağına etrafa bakar, bir gören oldu mu acaba diye... İnsanların ne dediği önemli değil, doğru olanı yapmak önemli ve siz dik durduğunuzda kendi zayıflıklarınızı alaya alabildiğinizde insanlar sizi daha çok alkışlıyorlar.

RAM'larda eğitim desteği de sunuluyor mu?

RAM'larda daimi çocuk yok. RAM'lara çocuklar ortalama senede bir defa geliyorlar. RAM'lar tespit, tanılama ve yönlendirme merkezleri olarak görev yapıyor. Aile ve çocuk geldikten sonra iki tür karar alınıyor özel eğitim bölümünde, birincisi resmi tedbir kararı, diğeri de özel tedbir kararı. Resmi tedbir kararı dediğimiz çocuğun devam ettiği okulda normal bir eğitime mi devam edeceği, kaynaştırma dediğimiz normal sınıfta akranlarıyla bir arada olması fakat derslerin müfredatın ve sınavın daha esnek sunulması yönteminin mi uygulanacağı, yine normal bir okula devam edip en fazla 10 öğrencinin bulunacağı özel eğitim sınıfına mı devam edeceği ya da özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bir arada bulunduğu özel eğitim okullarına mı devam edeceği ve hatta evde eğitim mi hastanede eğitim mi alıp alamayacağına karar veriliyor. Buradaki ana ilkemiz çocuğun mümkün olduğunca akranlarıyla ve normal gelişim gösteren bireylerle bir arada bulunmasına yönelik kararlar almak. Parin Hanım'ın çocuğunda olduğu gibi... Bir özel eğitim tanısı var ama normal çocukların devam ettiği bir lisede yapabiliyor. Yapabileceğine yönelik kanaat güçlü ise, aile, devam ettiği kurum, öğretmenleri de bu noktada bir kanaat edinmişse biz buna karar veriyoruz, olmadı bir tık altı, olmadı bir tık altı gibi düşünüyoruz. Bu resmi tedbir kararları. Bir de özel tedbir kararları alıyoruz. Burada da çocuğun devam ettiği resmi kurumun dışında takviye bir eğitim alması gerektiğine kanaat getirdiysek, ayda 8 saat bireysel, 4 saat grupta olmak üzere destek eğitim hizmeti kararı alıyoruz. Burada da aile RAM'dan aldığı eğitim raporuyla herhangi bir özel özel eğitim kurumuna gidip tercihinin yapıp orada bu eğitimi alabiliyor. Burada aileye biz bu kurumu seçerken hassas olması gerektiğini, kurumun bu konuda profesyonel kişilerle iletişim halinde olup olmadığını alan mezunu insanları çalıştırıp çalıştırmadığını, çocukların eğitimiyle ilgili sağlıklı geri bildirim verip vermediğini sorgulamasını, kurumu bizzat görmesini tavsiye ediyoruz.

RAM'larda bir de rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümü var. Okullarda devam eden öğrencilerimiz için herhangi bir psikolojik destek ihtiyacı varsa, okulun halledemediği bir boyut varsa bize müracaat edebiliyor. Buradaki uzmanlarımızla görüşebiliyorlar veya rehberlik hizmetleri kapsamında mesleki rehberlik, tercih danışmanlığı, kariyer rehberliği gibi hangi puanla hangi üniversiteye hangi liseye gidebilir gibi süreçlerde de RAM'lar destek verebiliyor.

Aileler eğitim hakları konusunda da buraya başvurabiliyor mu?

RAM'dan giden kararın bağlayıcılığı var ve karara hem okul öğretmenleri hem de veli itiraz edebiliyor. Burada kişi ve kurumların süreyi göz önünde bulundurması lazım. Çünkü itiraz için 60 ve 70 gün gibi sürelerimiz var. Yani 60 günü geçirdikten sonra o karar artık kesinleşmiş oluyor, kişi ve kurumlar bu kararı kabul etmiş oluyor. Bazen veli ve kurumların bu süreci geçirdiğini görüyoruz. Buna dikkat etmeleri lazım. Gittiği kurumla ilgili sıkıntı yaşayıp bize gelen velilerimiz oluyor. Bunlarından kimilerinde bizzat yerine gidiyoruz, kurumu ziyaret ediyoruz. Mesela Down sendromlu çocuğun devam ettiği sınıftaki diğer veliler toplanıp bana gelmişlerdi ve çocuklarının psikolojisinin o down sendromlu çocukta etkilendiğini söylemişlerdi, çocuğun sınıftan alınmasını istemişlerdi. Dindim onları, kaygılarını anlamaya çalıştım, çok geri bildirim yapmadım. Bu arada da okuldaki öğretmeni ile görüştüm. Bir hafta sonra da down sendromlu çocuğun doğum günüyümüş. Dedim ki, "siz velilerinize yönelik bir eğitim semineri planı yapın, RAM müdürü gelecek, çocuk iletişimiyle ilgili seminer verecek deyin." O gün anneler geldi, ben iletişimden konuya girdim, sonrasında konuyu özel eğitime getirdim. Birkaç video, fotoğraf da göstererek, konuyu anlatarak biraz da duyguyu yüklü bir konuşma yaptım. Böylece velilerin yaptıkları hatanın farkında olmasını sağladık. Bu arada kapı açıldı, down sendromlu çocukla birlikte diğer çocuklar da içeri girdiler, doğum günü pastasını hep beraber üflədiler, göz yaşları döküldü...

Ve veliler şu mesajı aldılar: "Bizim çocuklarımız farklı gelişim gösteren çocukları gördüklerinde daha kabullenici oldular, empati becerileri gelişti, hem kendi farklılıklarını hem diğer insanların farklı olabileceğini ve anlayış düzeylerinin gelişeceğini fark ettiler." Bunun gibi uygulamalarımız oluyor. Mesela yine evde eğitim kararı verdiğimiz, evden çıkamayacak cam kemik hastalığı, lösemi gibi durumda olan çocuklarımız var. Bu çocuklara eve öğretmen gönderiliyor fakat bazen devlette görev yapan öğretmenler müsait olamıyor veya gönüllü bulmakta zorlanabiliyoruz. Bu noktada ben ders verdiğim üniversitelerde de bu duyuruyu yapıyorum, buraya gelen stajyerlere de duyuru yapıp gönüllü olarak evde eğitim alması gereken öğrencilere ders desteği verebileceklerini söylüyoruz. Okul müdürlerine ve öğretmenlere yönelik eğitimler veriyoruz, farkındalık artırıcı eğitimler organize ediyoruz.

"Babalık semineri" projeniz devam ediyor mu? Bu seminerlerden de kısaca bahseder misiniz?

2006 senesinde "çocuğun iyi olma halini arttırmak için anne babanın iyi olma halini arttırmak gerekli" fikriyle okullara gittik ve anne-baba eğitimleri yaptık. Ama bu seminerlere sadece anneler geldi. Babalara da ulaşmamız gerekiyordu. Bu fikirle "ne yapabiliriz acaba" dedim ve babaların yüzde 90'ının Cuma günü camiye namaza gittiğini düşününce, "Acaba Cuma vaazı yerine babalık eğitimi verebilir miyim?" diyerek Zeytinburnu Müftüsü'ne gittim. Durumu anlatınca müftü güldü, "olmaz öyle şey" dedi ve "Siz ne mezununuz?" diye sordu. Psikolojik danışman olduğumu söyleyince de "İlahiyat mezunu değilsen konuşamazsın" dedi. İzin çıkmayınca ben de ilahiyata kaydoldum ve bitirdim. Bu kez il müftüsünün yanına gittim, fikrimi anlattım. Çok beğendi ve bana valilik oluru yazdı. 2008 itibarıyla istisnasız her cuma bir camide "aziz cemaat..." diye başlayarak 450.000 babaya babalık eğitimi verdim. Babalığın öneminden, dinimizin bu konuda söylediklerinden, çocuk iletişiminden bahsettim.

“YAŞAM KÖYÜ BİZİM HAYALİMİZ, İDEALİMİZ”

Kuruluşundan bu özel eğitime muhtaç çocukların gereksinimleri için çalışmalar yapan ve farklı bireylerin sesini duyurmak için hayata geçirdiği projelerle adından söz ettiren İZEV Vakfı'nın Mütevelli Heyet Başkanı Berti Erbeş sorularımızı yanıtladı.

Berti Bey, sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

35 yaşında bir otizmlili bir çocuk babasıyım. Özel eğitim ve engellilerle ilgili konuların içine girmem onun sayesinde. Bir oğlum daha var, o da iki yıl evvel üniversiteden mezun oldu, çalışıyor. Bir zamanlar sanayiciydim şimdi emekli oldum ve kendimi daha ziyade vakıf işine yönlendirdim. İZEV ile alakadar oluyorum.

İZEV ne zaman kuruldu?

İZEV, 1986 yılında dernek olarak kuruldu sonra vakıf teşkilatına geçtik. Onun hikayesini anlatmam gerekirse bir okul yapma hayalimiz vardı. Onu yaptık şu anda devlete ait bir okul var

Mecidiyeköy'de Saadet İlköğretim Ve İş Okulu adında. Okulu meydana getirdik, uzun seneler oradaydık. Oranın eğitim süper vizyonunu ve devlet okulu olmasına rağmen valilik onayıyla öğretmen istihdamını sağladık. Çok ciddi bir yatırımdı. Daha sonra orada devlet binayı yıkmak zorunda kaldığı için oradan ayrılmak zorunda kaldık ve Sarıyer'e yerleştik. Sarıyer'den sonra da yeni yerimiz Tarabya oldu. İlköğretim çağındaki çocuklara eğitimi bırakmak durumunda kaldık. Çünkü elimizin altında katkı verebileceğimiz bir okul yoktu artık. Bunun dışında rehabilitasyon ve terapi merkezini de kapatmak durumunda kaldık, çünkü bunun bize çok ağır bir maliyeti vardı. Milli Eğitim Bakanlığı ile bir protokol yapmıştık. Dedik ki, biz bu reha-

bilatasyon ve terapi merkezinin tüm gelirini kendimiz yapmış olduğumuz okulun personel istihdamı, yemek vs gibi harcamalarına yönlendireceğiz... Öğretmen istihdam ettik, öğretmen istihdam ettikten sonra onların SGK borçları birikti, onları yavaş yavaş tasfiye ettik, çocuklarımız da zaten belli bir yaşın üzerindeydi. Kendimizi daha çok istihdam konusuna, yani 18 yaş üstü gençlerin sosyal hayata uyumlarını sağlamasına verdik. Eğitimin de yaşam boyu devam ettiğini de görerek ve varsayarak o şekilde teşkilatlandık. “Çocuklar” diyoruz onlara ama bizim 60 yaşında çocuğumuz da var. Tiyatroya gidiyorlar, sinemaya gidiyorlar, Down Town Event kafe adında belediyeyle müşterek yaptığımız bir proje var. Burada belli gruplar halinde çalışıyorlar. Bunun haricinde Tarabya’daki İZEV Vakfı Merkezi şu anda bir gündüz yaşam evi gibi kullanılıyor. Her sabah çocuklar geliyor, o gün kafede çalışacak olanlar ayrılıyor işlerine gidiyorlar, geriye kalanlar orada bir eğitim alıyorlar, sanat terapisiyle uğraşıyorlar, az da olsa bir miktar akademik eğitim alıyorlar. Çünkü okuma-yazma, matematik gibi öğrendikleri şeyleri unutmamaları lazım.

Aileler için çalışmalarınız oluyor mu?

Aileler için senede birkaç defa psikolojik paylaşımlar olabiliyor ama bizim ailelerimizin durumu biraz farklı. Çocuk daha üç dört yaşındayken anne babalar bir takım travmalar geçiriyorlar. Biz bunları çoktan aştık. Şu anda benim yaşı 62. 26-27 yaşında farklı düşünüyordum, şu an farklı düşünüyorum.

Tam bu noktada yeni tanı alan ailelere bir şey söylemek ister misiniz?

Yeni tanı almış anne babaların mutlak suretle bir psikolojik terapidene geçmeleri lazım. Yalnız olmadıklarını hissetmeleri lazım. Eskiden eve kapanmak, çocuğu okula göndermemek gibi çağ dışı şeyler vardı. Bununla beraber yaşamayı öğrenmek, hayattan tat alabilmek lazım. En önemlisi bu engelle yaşamayı da kendilerine bir yaşam tarzı olarak seçmemeleri lazım. Çünkü insanların gerek iş hayatında gerek sosyal hayatında yapabilecekleri bir sürü iş var. Birtakım şeyleri evladiyla yapabilmeleri ve bundan hiçbir sıkıntı duymaması lazım. İşte bütün bunların bir şekilde verilebilmesi için bir takım psikolojik terapilere ihtiyaç olabilir. Zamanında biz bunları yaptık. Ailelerin baş edemedikleri konularda, çocuklardaki cinsel sorunlarla ilgili birtakım eğitimler verdik. Velilerle ilgili yapılması gerekenler psikolojik paylaşımlar ve bilgilendirme şeklinde... Bu bilgilendirmeyi biz Hacettepe, Ankara, İstanbul, Eskişehir gibi üniversitelerle yaptık. Şu an tabii ben bunları öneri olarak

söylüyorum çünkü biz o faslı çoktan kapattık. Bu çalışmaların velilere faydası olacağına inanıyorum. Hem kendilerini moral olarak merdivenin üst tarafında tutmaları hem de bilinçli hareket edip; neyi nasıl yapmak gerekiyor bunu öğrenmeleri için bu tip çalışmalar yapmak lazım.

İZEV’in “Hayat ve Biz” projesi kapsamında yer alan “Yaşam Hakkı-Duvar”ı konuşmak istiyoruz biraz... Detaylarını sizden dinleyebilir miyiz?

Şöyle söyleyeyim, biz 10 sene kendi kabuğumuza çekilmişti. SGK borçlarını ödemek, asgari sayıda çocuğa hizmet verebilmek... Eskiden İZEV böyle değildi. Eskiden gerçekten Türkiye çapında konferanslar düzenleyen, belli bir gayreti olan, hatta Milli Eğitim Bakanlığı’nın genelgeleri ve özel eğitime yönelik yasalarıyla ilgili olarak aktif çalışmıştı ve mevcut itibarıyla hala bizim ciddi katkımız vardır. 10 yıllık bir durgunluktan sonra bir parça topluma yönelik bir şeyler yapmak lazım dedik. Bir kere çocukların nelere muktedir olduklarını göstermek istedik. “Hayat ve Biz”, “Hayvanlar ve Biz” bu projenin bir parçası... Çok değerli bir genel sekreterimiz var. Sahadan olmamasına rağmen bu çok kısa bir sürede özümsemi bu işi. Hep beraber tanıtım ve engelli haklarının daha basit bir dille gündeme getirilmesi konusunu işlemeye çalışıyoruz. Çocuklar sergiye gidiyor, sergi yapıyorlar, orada her kesimden insanla görüşüyorlar, bunun içinde sanatçılar ve bürokratlar da var. Dolayısıyla toplumla sosyal bir bütünlük sağlanıyor. “Yaşam Hakkı” da bunun bir devamı niteliğinde...

Roger Waters'a ulaşmak ve desteğini almak nasıl oldu?

Bu bizim ilk videomuz ya da tanıtımımız değil. Bir şekilde Roger Waters'a yazıldı, etkilendi ve biz Türkiye'de şarkının iki yıllık kullanım hakkını aldık. Ne şekilde adapte edeceğimizi de kendisine bildirdik.

Sözler çok etkileyici... Kim tarafından yazıldı?

Hakan Kural adında reklamcı bir arkadaşımız var, onun tarafından yazıldı. Film Eski Beykoz Kundura Fabrikası'nda çekildi. Orijinaliyle uyum sağlayan bir şey oldu. Orada koşuşturanlara "helal olsun" demek gerekiyor, gerçekten güzel bir iş çıktı ortaya. An itibarıyla zannediyorsam da 2.435.000 civarı izlenme var.

Hedef 10 milyon mu?

Hedef belki de yüz milyon. Basında çıkan 10 milyon gibi rakamlar biraz şehir efsanesi. Bunlardan şimdiye kadar ne kadar kazanmış olmamız lazım diye sordum. Bana iki-üç bin lira bir paradan bahsettiler, bana göre Youtube'dan yaşam köyü parası kazanılmaz. Bizim ilk hedefimiz bir şekilde yaşam köyü kurmak. Bu yaşam köyü sadece bizim finansmanımızla olacak rakamları çoktan aşmış durumda. Personeli, döner sermayesi olması lazım... Bu on milyon tıklama ile halledilecek bir şey değil. Yaşam köyü bizim hayalimiz, idealimiz. Bu videonun yaşam köyü kurulması için bir katkısı olacak ama nasıl bir katkısı olacak? İnsanlar bizi daha çok tanıyacak, insanlar bizim ihtiyaçlarımızı sorgulayacak... Bu farkındalıkla yerel yönetimlerden veya birtakım kurumlardan bazı destekler gelmesi daha muhtemel.

Yaşam köyü hayalinizden, yaşam köyü konusundaki yurt dışı örneklerden biraz bahsedermisiniz?

Yaşam köyü çok eskiden, Avrupa'da bundan 50 yıl kadar evvel Almanya'da, İsviçre'de birtakım kurumlar şehir dışında çocukların, yetişkinlerin orada bulunması şeklindeydi. Biz şu anda buna karşıyız. Yaşam köyü veya yaşam evi dediğimiz çok geniş bir çerçeve. Misal vereyim sizin Nişantaşı'nda sahibi olabileceğiniz 4 tane bina veya 4 tane apartman dairesi yaşam köyü oluşturabilir. Yaşam köyü, şehir içinde olmalı, çocuklar çıktıkları zaman sinemaya gitmeliler, alışveriş yapmalılar, hayatın içinde olmalılar. Bu da ne kadar

mümkün o da bir soru işareti ama biz hem doğa ile iç içe hem de şehre uzak olmayan bir yerde bunu gerçekleştirmek istiyoruz. Bugünkü gayrimenkul fiyatlarıyla bu zor ama imkansız değil. Şu anda istek daha fazla çünkü yaş kemale erdi. Bizim bunu şimdiden, vakit geç olmadan yapmamız lazım. Engelli olmayan kardeşlerin de kendilerine göre bir hayatı olacak, evlilikleri olacak... Tabii ki kardeşlerine, abilerine, ablalarına karşı yükümlülüklerini yerine getirecekler ama bu yükümlülüğün birlikte yaşamak veya birlikte hayat sürdürmek şeklinde görülmesi çok yanlış. Tabii ki kardeşlerinin yaşadıkları alanı kontrol altına alacaklar, bir şekilde orayı denetleyecekler, ihtiyaçlarının karşılanmasına çalışacaklar ama bunu kendi hayat tarzından taviz vermeden yapmaları gerekiyor, onun için de bu çok önemli.

“Yaşam köyü, şehir içinde olmalı, çocuklar çıktıkları zaman sinemaya gitmeliler, alışveriş yapmalılar, hayatın içinde olmalılar.”

Gönüllüler İZEV'e nasıl destekler sağlayabilirler?

Birtakım projeler var ve bu projelerin içinde yer alabilirler. Best Buddies diye bir proje var örneğin. Onun uygulamasını Kabataş Lisesi öğrencileriyle yapmıştık. Bu tip projelerde ve buna benzer projelerde, birtakım organizasyonlarda, gezilerde hem refakati sağlamak hem de katkılarda bulunmak gönüllülük olabilir. Proje önerebilirler, bunları finanse edebilirler, sivil toplum kuruluşlarında ve vakıflarda bu sonsuz. Bina, arazi bağışlayabilirler. Bu tamamen kişinin imkanına, engelliler konusuna bakışına göre değişen bir şey. Biz her türlü katkıya açığız.

Uzun yıllardır sivil toplum çalışmalarının içinde olan biri olarak Türkiye genelinde nasıl bir mesafe alındı bu konuda?

Hiçbir şey bundan otuz sene önceki gibi değil, güzel şeyler yapıldı. Bakım evleri var, huzur evleri var, rehabilitasyon ve terapi merkezleri var. Sağlık yardımlarından tutun terapi yardımlarına kadar gelişmeler var ama kafi mi dersenez, değil. Daha yüksek fonların ayrılması lazım. Birileri "sorun budur" diye kıyameti kopartıyorsa bunlar sadece seçim nutuklarında gündeme gelmesi gereken şeyler değil.

1. ULUSLARARASI UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ KONFERANSI TÜRKİYE

YURT DIŞI KONUŞMACILAR

Nicky Nükte Altıkulaç, MS, BCBA, EI -ALL KIDS FIRST
Pelin Eraktan, MADS, BCBA-1to1 Therapy Services
Ling LyTan, MADS, BCBA-1to1 Therapy Services
Deirdre Muldoon, Ph.D., CCC-SLP, BCBA
Lina SlimTopdjian, PhD, CCC-SLP, BCBA of ASAP
Mike Wasmer, Director, State Government Affairs at Autism Speaks

YURT İÇİ KONUŞMACILAR

Prof. Dr. Elif Tekin İftar
Prof. Dr. Mehmet Barış Korkmaz
Prof. Dr. Nahit Motavalli Mukaddes
Doç. Dr. Oytun Erbaş
Uzm. Psikiyatrist Doktor, Tuba Mutluer
Elif Sanal Çalık, Psikolog, Otizmde ABA Uzmanı
Özge Özgeç Gürel, Klinik Psikolog
Arzu Gökgöz, Okul Öncesi Öğretmeni
Merve Şen, Çocuk Gelişimi Öğretmeni
Nevin Benal Penny, Yazar
Esra Bilge, Uzman Klinik Psikolog

“HER ÇOCUĞUN ÖZELİNDE BİR ANAHTAR BULMANIZ GEREKİYOR”

“Bireylerin sağlıkla ilgili gereksinimlerini bütüncül bir bakış açısıyla karşılamak ve daha sağlıklı bir yaşam kalitesine kavuşmasını sağlamak amacıyla hizmet veriyoruz” diyen Fizyolight kurucularından çalışmaları hakkında bilgi aldık.

Sizleri kısaca tanıyabilir miyiz?

İsmail Yavaş: İstanbul Üniversitesi Çapa Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü 2006 mezunuyum. Fizyoterapistim, aynı zamanda Osteopatim ve Manuel Terapi uzmanıyım. Çocuklarla ve yetişkinlerle olan psikolojik sıkıntılarla çalışmak için hipnoterapi uzmanlığımı da yaptım. Amerikan National Guild Of Hypnotist derneğinin üyesiyim. Hipnoterapistim. Sonrasında Hasan Aydın’la birlikte 5 yıllık Almanya menşei ile bir osteopati bölümüne devam ettik.

Hasan Aydın: 2009 yılında İstanbul Üniversitesi Çapa Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü’nden mezun oldum. Sonrasında Osteopati, Dry Needling, PNİ (PsikoNöroİmmunoloji) ana eğitimleri tamamladım.

Sevde Aydın: 2015 İstanbul Üniversitesi Çapa Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü mezunuyum.

Zeytinburnu Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi’ndeki ve Fizyolight’taki çalışmalarınız neler?

İsmail Yavaş: İlk olarak Zeytinburnu’nda Zeytinburnu Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi’ni kurduk. Orada serebral palsili, otizmlili çocuklara, duyu bütünlemeye ihtiyacı olan, motor gelişim geriliği olan çocuklara hem özel hem de Milli Eğitim Bakanlığı destekli ücretsiz programlarla hizmet veriyoruz. Bu yıl kendimizi geliştirmek ve daha iyi hizmet sunabilmek için Bakırköy’de Fizyolight Fizyoterapi Hizmetleri adlı merkezimizi açtık. Burada özel muayenelerimizi ve değerlendirmelerimizi yapıyoruz. Burada multi disiplinler bir yaklaşım tarzımız var. Herkes uzmanlığı dahilinde çalışmalarını sürdürüyor.

Osteopati ile fizyoterapinin farkı nedir?

Hasan Aydın: Osteopati biraz daha bütüncül... Fizyoterapide baktığınız zaman kas iskelet sistemi dolaşım sistemine bakarken osteopat biraz daha iç organlar, nörolojik sistemler ve bunların birbiriyle olan bağlantısı, hormonal denge, bunun kas iskelet sistemi dengesi nedir, ne değildir bunları göz önünde buluşturarak bir zincir oluşturur. Örnek verelim, bir insanın bel

ağrısını düşünelim... Bel ağrısı neden kaynaklanır, bu kastan kaynaklanır, acaba bu kas neden kaynaklı sıkıntı yaşamış olabilir gibi sorular zinciri oluşturarak ve zincirin ana kaynağına giderek sorunu çözmeye çalışan bir bakış açısı. Osteopot çalışmalarını manuel götürür, daha çok doku çalışmaları üzerinden götürür, uyarı sistemleri üzerinden götürür. İçeriğinde birçok dalı vardır. Bunları bütüncül olarak toparlayıp uygulamaya götüren bir çalışmadır. Fizyoterapi biraz daha lokaldir, bel probleminde bele bakar, belin alt ve üst zincirlerine çok bakmadan beli tedavi etmeye çalışır. Aralarındaki farkı bu şekilde açıklayabiliriz.

Duyu bütünleme tam olarak nedir?

Sevde Aydın: Duyular aracılığıyla alınan bilgilerin çocuğa özel aktivite ile beyinde işlenip fonksiyonel, duygusal ve sosyal cevapların oluşturulmasıdır.

Duyu bütünleme sadece farklı gelişen çocuklarda kullanılan bir alan mı?

Sevde Aydın: Duyu bütünleme asperger, otizm gibi farklı gelişen çocuklara özel bir yöntem gibi algılanıyor. Aslında böyle değil. Evet, otizmlili çocuklarla çalışılıyor ve güzel dönüşler alınıyor ama duyu bütünleme tüm gelişimsel farklılık gösteren çocuklarda kullanılabilecek bir tekniktir. Çocuk duyu bütünlemede aktif rol almalıdır. Anaokulunda yapılan birçok aktivitede oynama, zıplama ya da oyun hamurlarıyla olan çalışmalar aslında hepsi duyu temelli şeyler. Çocukların motor gelişimini bu duyular sayesinde sağlıyoruz. Normal çocuklar kendisi keşfediyor. Bizim çocuklarımız otomatik keşfedemiyor. Herkesin normal bir eşiği vardır, onların eşiği bazen yukarıda bazen aşağıda olabiliyor. Biz bu eşiği beyinde normal noktaya çekmeye çalışıyoruz.

Bunu nasıl çalışmalarla yapıyorsunuz?

Sevde Aydın: Örneğin dokunma problemi üzerinden gidelim. Aile çocuğu çıplak ayakla çimende, parkta, kumda yürütemi-

yor... Veya denize ya da duşa girmek istiyorlar ama çocuk irrite oluyor... Çünkü çocuğun eşiği normal eşikten aşağıda olduğu için bu uyaran ona kat kat fazla geliyor. Bununla ilgili ‘tactile’ uyaranları kullanıyoruz, hedefe yönelik olarak oyun içerisinde çocuğun onu anlamlandırmasını sağlıyoruz. Bu tamamen oyun içerisinde oluyor. Zorla çocuğu tutup fırçalama, dokundurma, alıştırma gibi bir süreç değil. Çocuğu ikna ederek oyun içinde tanışmasını sağlıyoruz diyebilirim.

“Bunu yaptığımız zaman da beyinde nasıl bir değişme oluyor?” dersiniz, nöronlar arasında bizim plastisite dediğimiz bir durum var. Nöroplastisiteyi sağladığımız zaman çocuk artık anlamlandırmaya başlıyor, eşik normal düzeye geliyor. Bundan sonra çocuk artık günlük hayatında problem yaşamamaya başlıyor.

Bu problem çözülmezse ileride ne gibi sorunlar yaratabilir?

Sevde Aydın: Uzun vadede baktığımızda da problemi çözmezseniz sorunlar artabilir. Öğrenmesine ve akademik düzeyine kadar yansır. Beslenme problemleri ortaya çıkabilir, bir şeye temas etmekten kaçındığı için motor gelişimini ve bilişsel gelişimini tamamlayamayabilir. Okul çağına geldiği zaman öğrenememe başlar, hatta aşırı hassas bir çocuksa okula bile gönderemezsiniz. Bu problemlerin çözülmesi gerekir.

Hasta profilinizde kimler var?

İsmail Yavaş: Sıfır yaştan seksen yaşına kadar hastalarımız var. Hepsinin farklı farklı problemleri var. 0-10 yaş arası çocuklar daha çok motor gelişim geriliği ve destek terapisine ihtiyaç duydukları için geliyor. Aynı zamanda değerlendirme, analiz veya çocuklarındaki yeterliliği sorgulayan veya geriliklerden kaynaklı psikolojik durumları da değerlendiren bir yapımız var. Klinik psikoloğumuz var, Sevde Hocam duyu bütünsel açıdan değerlendiriyor. Biz iç organ ve kranial dediğimiz beynin kendini yenilemesi ve gelişmesi yönünden yeterliliğini sorguluyoruz. Mesela ona bir örnek vermem gerekirse, bir ço-

çuğu aldığımızda belirli bir yaş grubunda kafanın hamur gibi oynaması gerekiyor. Kafatasında gördüğünüz testere dişi gibi görünümlü yerler aslında birer eklemidir. Biz o eklemleri minimal hareketlerle hareketlendiriyoruz. Ona dokunduğumuzda hiç hareket etmiyor ve hareket etmeyen bir yapının içinde sıkışan beyin kendi iç sirkülasyonunu, sıvı sirkülasyonunu sağlayamıyor, dolaşım sirkülasyonunu sağlayamıyor ve etrafına doğru kıvrım oluşturmaması gerekiyorken, yeni yeni şeyler öğrenmesi gerekirken bir haznenin içine hapsolmuş ve gelişebildiği kadar gelişebilen bir yapı haline dönüşüyor. Biz de osteopat olarak belirli özel tekniklerle o yapının sağlamlığını sağlıyoruz.

Craniosacral ritim nedir?

İsmail Yavaş: Üç tane yapının hareketliliğidir. Bir, cranium dediğimiz kafa taşı kemikleri, çeperlere doğru genişler ve daralır. İki, alt tarafa geçtiğimizde omurgamız aynı bir akordiyon gibi sanki bir arabanın amortisörü gibi aşağı yukarı esneme yapar. Üç, kuyruk sokumu kemiğimiz öne aşağıya ve geriye yukarıya doğru bir hareketi vardır. Bu üçü aslında belli bir ritim ve düzen dahilinde hareket eder. Nasıl kalbimiz belli bir sayıda atıyorsa, solunum sayımız belli bir sayıdaysa bu cranial ritmin de belli bir sayısı var. Eğer bu sayı çok yüksek olursa da bir şeyleri zorlayabiliyor, çok düşükse de zorlayabiliyor.

Peki bu sayının yüksek ya da düşük olmasını neler etkiliyor?

İsmail Yavaş: Genel vücut sağlığı... Stres bunu etkiler, iç organlardaki bir hareketsizlik etkiler. Otizmlilerde çocuklara gelirsek otizmlilerde çocuklarda metabolik problemler, Gastrointestinal sorunlar, beyinde biriken toksik maddeler, tüm bunlar bu ritmi etkileyen faktörler.

Ritmin düzelmesi için ne yapıyorsunuz?

İsmail Yavaş: Bu anlatıldığı zaman çok ütöpik bir tedavi gibi gelen ama yapıldığında çok iyi hissedilebilen bir şey. Ben hastanın annesinden veya babasından birine seansa başlamadan önce bir beş dakika gösteririm. Kafasından tuttuğunuz zaman “ne yapıyor bu benim çocuğuma?” diyor ama kendinde hissettiği zaman bu başka bir şeymiş diyor. Bu aslında refleks sempatik bir uyarı sistemi. Her zaman yapılmasına gerek yok, haftada bir iki üç seans alınır, bir hafta boyunca yaptığın uyarının etkisinin oluşmasını beklersin. Aynı bir tarlaya tohumun ekilmesi ve ürünün beklenmesi gibi. O yüzden de bir hafta

sonra geldiğinde değerlendirmeni yaparsın, değişiklikleri görürsün. Örnek vermem gerekirse otizmlilerde çocuklarda ilk önce bir seans boyunca çocuğu sabitlemeye çalışıyorsun, durmuyor, göz teması yok... İlk başta iki üç dakikalık bir seans için belki bir saat emek sarf ediyorsun ama o iki üç dakikayı yakaladığın zaman o şeyi vermiş oluyorsun. Ondan sonraki seansta on dakikaya çıkıyor. Ondan sonra bir bakmışsın çocuk gözlerini dikmiş sana bakıyor.

Bir yaş sınırı var mı?

İsmail Yavaş: Yaş sınırı yok ama genelde otizmlilerde çocuklarda belirli bir seviye alabilmek için 0-6 yaş önemli.

Otizmliler için ne gibi çalışmalarınız var?

İsmail Yavaş: Craniosacral terapi, duyu bütünleme yapıyoruz, konuşma terapisi ile alakalı çalışıyoruz ve Hasan Hocamın uyguladığı psikonöroimmunoloji var. Her otizmlilerde çocuğun özelinde bir anahtar bulmanız gerekiyor. Bir çocuğun anahtarı eldivenden yaptığım balondur, bir tane çocuğun anahtarı suydur... Çocuğu suyla her tarafa götürebiliyordum. Her çocukta bunu üçüncü, dördüncü seanstan sonra bulabiliyorsunuz. Her çocuğun bir anahtarı var ve o anahtarı çevirdiğiniz andan sonra çok bambaşka bir dünyaya giriyorsunuz.

Anne babalardan nasıl geri dönüşler alıyorsunuz?

Sevde Aydın: Duyu bütünleme seansı yaptığımız zaman onun devamlılığının olması gerekiyor. Bu sebeple aile seanslarımızı izliyor ve kendilerinden de evde bu tarz çalışmaları yapmalarını istiyoruz. Onlar geri dönüş yaparsa sonuçlar çok güzel oluyor ama çok zorlanıyorlar. Meslek erbabı değiller, otizm kendi çocuklarında karıştıkları bir problem olduğu için panik halinde oluyorlar. O anahtarı keşfetmek gerçekten zor oluyor. Fakat doğru anahtarı bulunca çocuklar o zaman gerçek potansiyellerini açığa çıkarıyor.

Fizyolight’ta konuşma terapisi var mı?

İsmail Yavaş: Konuşma terapistlerinin alanına girmiyoruz. Burada konuşmak için ortamı hazır hale getiriyoruz. Bazen çocukta sadece fonetik problemi olmuyor, boğazında problem olabiliyor kemikleri tam gelişmemiş olabiliyor, hava kaçırma, solunumla alakalı problemler olabiliyor. Dil, damak ve boğazlarla alakalı ve kasılma veya gevşeklik varsa onlarla ilgileniyoruz.

Selim PARLAK
ÖÇED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
selim@oced.org.tr

CV HAZIRLARKEN VE İŞ GÖRÜŞMESİ SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Yeni bir kariyer için atılacak ilk adım profesyonelce hazırlanmış bir CV... Peki, özgeçmiş hazırlarken ve iş görüşmesi sırasında nelere dikkat etmek gerekiyor?

Katıldığımız kariyer günlerinde ve bireysel başvurular ile her yıl yüzlerce CV ulaşıyor elimize. Bu yazımda elimize ulaşan CV'lerde gördüğüm eksiklerden bahsetmek ve bazı önerilerde bulunmak istiyorum. Genç arkadaşlar "CV hazırlamak ne kadar zor olabilir?" diye düşünüyor olabilirler ve bence haklılar da. Bu çok zor değil gerçekten, ben de böyle düşünüyorum ve bu yüzden de gereken özeni göstermeden hazırlanan CV'lere anlam veremiyorum.

Bize ulaşanlar arasında mail adresi ve telefon numarası bulunmayan CV'ler bile var. Bazılarında fotoğraf bulunmuyor, bazıları ise özgeçmişlerini Messenger gibi uygulamalardan gönderiyor. Bazılarında ise ikamet adresi eksik... Eğitim ve deneyim bölümü zengin olsa bile bu CV'leri elediğimizi söylemeliyim.

Dikkat ettiğimiz noktalardan biri de eğitim ve iş tecrübesi bölümlerinin tarihsel sıralamaya göre yazılmış olması. Detay gibi görünse de bunlar başvuran kişi hakkında ipuçları veriyor çünkü.

Bu önerilerin yeni mezun arkadaşların veya yeni bir kariyer

planı yapan arkadaşların işine yarayacağını düşünüyorum. Alta ise yöneticinin işe alım sürecinde dikkat ettiği diğer noktaları kısaca sıralamaya çalıştım...

- Ektili CV yazımı önemli. Bunun için fotoğrafın güncel olması, adres, email, telefon gibi iletişim bilgilerinin atlanmaması, göz yormayacak bir yazı fontu seçilmesi, mümkünse referans mektubu eklenmesi gerekli. Geçmişteki iş deneyimleri, burarlarda çalışma süreleri ve ayrılış nedenleri özgeçmişe eklenmeli ve sıralamaya dikkat edilmeli.
- Mülakata zamanında gidilmeli.
- Görüşme sırasında cep telefonu sessiz moda alınmalı.
- Spor kıyafetler veya çok dikkat çekici renklerde kıyafetler yerine görüşmeye uygun kıyafetler tercih edilmeli.
- Kullanılan parfüm rahatsız edici olmamalı.
- Görüşmede sorulan sorulara uygun ve net yanıtlar verilmeli. Burada kısa cevaplarla geçiştirmemek de, sözü fazla uzatıp konuyu dağıtmamak da önemli.
- Firma ve başvuru pozisyon hakkında yeterli bilgiye sahip olmak ve bu konuda önceden araştırma yapmak da artı puan olacaktır.

MUTLU ANNE MUTLU ÇOCUK

“Anne güçlü, sabırlı, mutlu olmadan çocuk mutlu olamaz” fikriyle yola çıkarak Mutlu Hayat Akademi ve ÖÇED iş birliği ile gerçekleştirdiğimiz “Mutlu Anne Mutlu Çocuk” projesi tamamlandı. 15 günde bir bir araya gelerek gerçekleştirdiğimiz, teorik ve pratik uygulamaları içeren program, Psikodramatist Sibel Aslantepe tarafından yönetildi.

25 NİSAN

25 Nisan’da gerçekleşen 6. oturumda, Sibel Aslantepe’nin yönetiminde sorunlara bakış açımızın değişimiyle (merkeze almak ya da gerçek yerine koymak) problem çözmeye becerilerimizin nasıl dönüştüğünü deneyimledik.

9 MAYIS

Yedinci oturumdaki çalışmada, bastırılan her duygu ve düşüncenin bizi olumsuz etkileyeceğini, bunları fark ettiğimizde ve uygun şekilde ifade edebildiğimizde dönüşebileceğini öğrendik ve deneyimledik.

23 MAYIS

Çalışmada hislerimizi paylaşarak bastırılan kaygı, öfke ve endişelerin altında yatan nedenleri konuştuk. Olumsuz olaylara karşı bakış açımızın bize nasıl mesajlar verdiğini ve onları nasıl dönüştürebileceğimizi çalıştık.

6 HAZİRAN

Dokuzuncu oturumda “psikodramatik çocuk” çalışması yaparak çocuklarımızdan beklentilerimize baktık ve grup üyelerinin geri bildirimleriyle birçok konuda kendimizle yüzleştik.

18 HAZİRAN

Sonlandırma oturumunda geri bildirim oyunları oynadık. Süreç boyunca yaşadıklarımızı değerlendirip kazanımlarımıza baktık. HediyeLERimizi verip yola nasıl devam edeceğimizin niyet ve kararlarını aldık.

“FARKLIYIZ EL ELE MUTLUYUZ” PROJESİ TAMAMLANDI

ÖÇED ve ÜYÇAP (Üstün Yetenekli Çocuklar Aile Platformu) iş birliğiyle düzenlenen, 12-16 yaş arasında iletişim kura-bilen otizmli ve üstün zeka tanısı almış çocukları bir araya getiren “Farklıyız El Ele Mutluyuz” projesi 6 Haziran 2018’de gerçekleşen oturumla sonlandı.

Psikolog Türker Omcacıoğlu tarafından yönetilen ve Türk Psikoloji Öğrencileri çalışma grubunun da katılımıyla gerçek-leşen buluşmalarda, çocukların birbirleriyle empati yapmaları, toplum içerisinde yaşadıkları olumsuz durumlarla alakalı fikir alışverişinde bulunmaları ve topluluk bilinciyle başa çıkmaları amaçlandı. Projenin sonunda katılımcılara “Katılım belgesi” verildi.

“OTİZM VE FARKLI GELİŞİM” SEMİNERİ

Mektebim Okulları Avcılar Kampüsü’nde Rehber Öğretmenlere yönelik olarak düzenlenen “otizm ve farklı gelişim” konulu seminer, 21 Haziran 2018 günü Psikolog Türker Omcacıoğlu’nun sunumuyla gerçekleşti. Seminerde “gelişim ve farklı gelişim nedir?”, “özel eğitim nedir?”, “ABA terapi modeli nedir” gibi başlıklar ele alındı ve sıkça karşılaşılan özel tanı durumları hakkında bilgi verildi.

“KABULLENME SÜRECİ NE KADAR KISALIRSA AİLEDE YAŞANAN ÇATIŞMALAR O KADAR AZALIYOR”

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Ana Bilim Dalın öğretim üyesi Nusret Soylu, üç çocuk babası. Sekiz buçuk yaşındaki ikizlerinden biri atipik otizm tanısıyla takip ediliyor... Kendisiyle hem uzman hem baba olmayı, aile içindeki süreçleri, aile içi ilişkileri konuştuk...

Uzman olmak ve baba olmak... Oğlunuzun tanı almasında bu iki kimlik sizi nasıl etkiledi?

Sanki baba kimliği, uzman kimliğinin biraz önüne çıkıyor. Oğlumun gelişme dönemiyle ilgili bazı aksaklıkları çok erken fark ettik ama erken doğum olmuştu, dolayısıyla “Acaba erken doğuma bağlı gelişimsel aksamalar mı var?” diye düşündüğümüz dönemler oldu. Ebeveynlerin inkar süreci, pazarlık süreci, öfke süreci, kabullenme süreci gibi süreçleri oluyor. Uzman da olsanız, sizler de bu süreçlerden geçiyorsunuz.

Uzman olmak süreci kolaylaştırıyor mu zorlaştırıyor mu?

Sürekli bu tür vakalarla ve ailelerle çalıştığınız için çocukların yaşadığı zorlukları görüyorsunuz... Bunun da biraz sizi zorlayan ve kaygıyı arttıran bir yanı oluyor. Uzman olmanın avantajı ise nasıl davranılması gerektiğini, problemlerde nasıl

müdahale edilmesi gerektiğini bilmeniz oluyor.

Baba olmak hayatınızda neleri değiştirdi ve mesleğinize nasıl yansıdı?

Çocuklarla ve ebeveynlerle çalışıyoruz. Bizim mesleğimizin olmazsa olmazı empati yapabilmek, kendinizi karşıdaki kişinin yerine koyup onun ne yaşadığını fark edebilmek. Baba olmanın tabii ki ebeveynlerle empati yapabilmeniz, onlara şefkatle yaklaşabilmeniz konusunda artıları var. Otizm Spektrum Bozukluğu olan bir çocuk sahibi olduğunuzda da bu çocukların ebeveynlerinin yaşadıkları zorlukları, yaşadıkları duygusal süreçleri, eğitim, kaynaştırma, özel eğitim, davranış problemleri, günlük yaşamı planlama, uyku bozuklukları gibi problem ve sorunları kendiniz de yaşıyorsunuz.

“Ebeveynlerin kendi ruhsal iyilik halini sağlayacak aktivitelerde bulunmaları hem kendileri hem de çocuğun iyiliği için olmazsa olmaz bir şeydir.”

Size tanıyla gelen anne babalara neler öneriyorsunuz?

Bazen çocuk psikiyatristleri ya da hekim arkadaşlarımız bir çocuk karşılarına geldiğinde ve yeni tanı aldığında, çocuk odaklı ilerleyerek ebeveynlerin sıkıntılarına, tanıyı almış olmanın getirdiği duygusal yüke çok odaklanmayabiliyorlar. Ben asistan arkadaşlarıma şunu söylüyorum: “Otizm Spektrum Bozukluğu tanısında çocuk için acil bir süreç yok. Evet, eğitim desteği ne kadar erken alınırsa o kadar yararlı olacaktır ama burada acil çalışılması gereken kişi ebeveynlerdir.” Çünkü tanıyı almanın getirdiği şok, inkar aşaması, sonrasında “Nasıl baş etmem gerekiyor?” düşüncesinin getirdiği depresyon, kaygı oluyor. Bu dönemde ebeveynlerle daha çok çalışılması gerekiyor. Çocuğa tanı konulması aile için şok hali ve aile için bir kriz durumudur. Yoğun kaygı, anksiyete, mutsuzluk durumu sonrasında bazen öfke patlamaları yaşanabiliyor, yoğun bir çaresizlik ve umutsuzluk durumu yaşanabiliyor.

Ve bu durum bazen aile içi sorunlara da neden olabiliyor...

Kriz durumu iyi bir şekilde yönetilirse ailelerin bu durumdan kriz öncesine göre daha da güçlenmiş bir şekilde çıkabilmeleri de mümkün ama uygun bir şekilde yönetilmezse bu krizin ailenin dağılmasıyla da sonuçlanabilmesi mümkün.

Peki bu süreç nasıl yönetilebilir?

Bu alanda çalışan uzmanlar, çocuk psikiyatristleri, çocuk nörologları, hekimler bazen ailelerin duygusal yükü, zorlukları, kafa karışıklıkları ile çok fazla çalışmıyorlar, tamamen çocuğa odaklanıyorlar. “Şunu yapın, şu aktiviteyi yapın” diyerek ailelere görev ve yük yükleme modunda oluyoruz. Bazen yanlış yönlendirmelerle de aileler, “Çocuğumu otizmden çıkarabilirim, bu benim çabamla ve gayretimle olacak bir şey” diyerek kendilerini tamamen çocuğuna adanarak, sadece çocuğunun mevcut problemlerinin üstesinden gelmeye odaklanarak kendilerini, ailelerini, eşlerini ve ailenin diğer bireylerini ihmal edebiliyor. Sadece otizmlili çocuğun problemlerini aşmaya odaklı bir yaşam planlanması oluşuyor. Otizm Spektrum Bozukluğundaki bir çocukla bir aktivite yapmak, onunla etkileşime girmek en deneyimli özel eğitimcilerin bile zorlandığı bir şey. Böyleyken bu konuda herhangi bir eğitimleri olmayan ebeveynlere böyle bir yük veriyoruz. Ebeveynler her an “bu çocukla ilgili bir şey yapmak zorundayım, her an eğitimine katkı sunmalıyım” yükü altında kalıyorlar. Bu hem duygusal olarak yıpratıcı oluyor hem de yetersizlik ve çaresizlik hissettiriyor. Enerjilerinin büyük bir kısmını bu alana verdikleri için sosyal hayat içerisinde keyif aldıkları, doyum sağladıkları ilişkileri de ihmal ediyorlar. Burada ebeveynlerin birbirlerine karşı suçlayıcı tutumları olabiliyor. “Sen bu çocukla vakit geçirmiyorsun, eğitimle ilgilenmiyorsun” diyerek birbirlerini suçlayabiliyorlar. Bazen şunu görüyorum; babalar gündüz çalış-

ıyor, akşam eve gittiğinde iletişim kurması oldukça zor çocuk evde onu bekliyor ve eve gittiğinde o çocukla eğitsel anlamda doktorun ya da özel eğitimcinin önerdiği bazı şeyleri yapması gerekiyor. Bu bir kaçınma davranışına yol açıyor. “Eve gideceğim, ne yapacağım, onunla nasıl vakit geçireceğim, davranış problemleriyle nasıl baş edeceğim, eşim bu konuyla ilgili beni suçlayacak...” Bu düşünceler eve geç gitme, mesaiye kalma, farklı yerlerde vakit geçirme gibi bir kaçınma davranışına yol açıyor. Bu kaçınma davranışları daha yoğunlaştığında ve aradaki ilişki zedelendiğinde maalesef ilişkinin koptuğu, boşanma noktasına kadar gittiği bir süreçle karşılaşabiliyoruz.

Bir defa ebeveynlerin şunu bilmesi gerekiyor, bu hiç kimsenin suçu değil. Annenin suçu değil, babanın suçu değil, annenin ya da babanın yaptığı yanlış bir şeyden bu çocuk böyle olmadı. Evet, otizmin genetik bir tarafının olduğunu biliyoruz ama bu, birçok genetik hastalık gibi değil. “Genlerim sorunlu bundan oldu” diyeceğimiz bir genetik geçişten bahsetmiyoruz. Birçok genetik ve çevresel faktörlerin sonucu ve şu an otizmin nedenini tam olarak da bilmiyoruz. Dolayısıyla otizm, ebeveynin yaptığı yanlış bir şeyden dolayı oluşan bir tablo değil. Ebeveynlerin birbirlerini ve kendilerini suçlamayı bırakmaları çok önemli.

Siz nasıl bir babasınız ve evde bu dengeyi nasıl sağlıyorsunuz?

Ali tanıyı aldığında tabii ki bizler de duygusal olarak zor ve sıkıntılı süreçler yaşadık. Kabullenmeyle ilgili o aşamaları geçirdik ama tabii alanda çalışan bir uzman olmamın ve eşimin eğitimci olmasının işimizi kolaylaştırıcı bir tarafı oldu. Ben de, eşim de kendimizi sosyal olarak soyutlamadık. Her şeyle kendimizi çocuğumuza adamadık. Bu onu ihmal ettik anlamına gelmiyor elbette. Gerekli eğitimleri, desteği alması konusunda üzerimize düşenleri yaptık ama kendimizi tamamen kısıtlayıp sadece Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuğumuza odaklanmadık. Ali’nin ikiz bir kardeşi var. İkiz kardeşi olmasının kolaylaştırıcı bir tarafı vardı. Onunla etkileşime giren, uyaran veren bir kız çocuğu... Ali için bu da bir şanstı ama biz de Elif’e hazır olmadığı, yüklenmesinin mümkün olmadığı bir yükü alıp omuzlarına vermeyi de çok uygun görmedik.

Bunu biraz açabilir misiniz?

Çatışmaları olduğunda “Sen onu idare et” diyerek hep ondan bir şeyleri beklemek doğru değil, bunu yapmadık. İkincisi Elif’in tüm gününü kardeşiyle ve onunla oynayarak geçirmesi

gerektiğini düşünmedik. Onun normal gelişim gösteren çocuklarla oyun oynaması ve etkileşimi çok kıymetliydi. Okul sürecinde hep aynı okullara devam ettiler ama hiçbir dönemde ikisini aynı sınıfa vermedik, Ali'nin sorumluluğunu üstlenmesini beklemedik. "Kardeşin okulda nasıldı, bu gün ne yaptılar?" gibi sorular da sormadık.

Ailece vakit geçirmeyi severiz ama ben bazen sadece Elif'le çıkıp vakit geçiririm. Bazen eşimle kızımın başbaşa vakit geçirdikleri olur. Bazen annesi Ali'yi alıp bir şeyler yapar.

Elif şu an sekiz buçuk yaşında. Ben her dönem yaşına uygun şekilde kardeşinin zorluklarını kendi akranlarına nasıl anlatabileceğini, onlarla bu durumu nasıl paylaşabileceğini, arkadaşları Ali'nin farklılıklarını sorduğunda nasıl anlatabileceğini öğrettim. Şu an ilişkileri çok iyi, zorluklarının farkında ve onu kabullenmiş durumda. Okulda kendi akranlarına Ali'nin farklılıklarını uygun bir şekilde anlatıyor, paylaşıyor. Bu, onu da duygusal bir yükten kurtarmış oluyor. Ebeveynlerin normal gelişim gösteren çocuklarına kardeşlerinin farklılığını kendi akranlarına nasıl anlatabileceğini söylemeleri gerekiyor. Öbür türlü nasıl söyleyeceklerini bilemiyorlar, kardeşleriyle aynı ortamda bulunmak istemiyorlar. Elif şu an bunu biliyor, çok rahatlıkla paylaşıyor ve Ali'yle aynı ortamda bulunmaktan hiçbir zaman rahatsız olmuyor.

Özel günler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Anneler Günü'nde çocukları da örgütleyerek anneye sürpriz yapıp hediye alıyoruz. Babalar Günü'nde de eşim çocuklarla örgütlenip bir sürpriz yaparlar. Anneler Günü, Babalar Günü gibi günlerin bir günle sınırlandırılmış olması taraftarı olmasam da, ilişkilerin sıcak olması, güçlenmesi için bu günlere bakış açım çok olumsuz değil.

Babalara ne söylemek istersiniz?

Otizm Spektrum Bozukluğunda bir çocuğunuz olması evet hayatı zorlaştıran bir şey ama şunu da bilmek gerekiyor, zorluklar insanları olgunlaştırır, ilişkileri de güçlendirir. Babaların farklı gelişim gösteren bir çocukları olduğunu kabullenmeyi hızlıca atlatmaları çok önemli. Otizm Spektrum Bozukluğu yaşam boyu süren bir bozukluktur. "Bir yıl içinde toparlayacak, düzelecek, yaşıtları gibi olacak" keşke diyebilsek. Bunu söylemek çok zor. Bu, yaşam boyu sürecek bir maraton olacak ve amacımız çocuğumuzun bağımsız yaşam becerilerini kazanmasına odaklanmak. Bununla ilgili çaba sarf etmek gerekiyor. Bu durumu kabullenme süreci ne kadar kısalsa ailede yaşanan çatışmalar o kadar azalıyor. Otizm Spektrum Bozukluğunda tanıyla ilgili kafalarını netleştirecek deneyimli bir çocuk psikiyatristinin değerlendirmesinin yapılması ve diğer alanlarla ilgili değerlendirmeleri hızlıca tamamlamak gerekiyor. Sonrasında bunun kısa süreli bir tanı olmadığını bilmek gerekiyor. Çocuklarının farklılıklarını çevrelerine söyleme, paylaşma konusunda çok yavaş hareket etmemek, bundan kaçınmamak gerekiyor. Bu paylaşım, ebeveynlerin yüklerini azaltan ve kabullenme sürecini hızlandıran bir şey.

Eşlerin birbirlerine "Şunu eksik yaptın, sen çocukla vakit geçirmiyorsun" gibi suçlamalarda bulunduklarını görüyoruz. Evet bu çocuklarla vakit geçirmek, etkileşime girmek zor ama bu zorlukları bilerek "Ben bu yükün neresine omuz verebilirim?" sorusuna odaklanarak, dayanışma içerisinde o zorlukları aşmaya çalışmak gerekiyor. Eve gitmeyle ilgili bahsettiğim kaçınma davranışlarını azaltmak ama bir yandan da sosyal ilişkileri devam ettirmek çok önemli.

"Ailelerin ekonomik güçlerini, motivasyonlarını, enerjilerini uzun soluklu maratona çıkmaya uygun bir şekilde planlayarak harcamalarını öneriyorum."

Bazen aileler "Ben önemli değilim çocuğum önemli" diyor. Hayır! Otizm Spektrum Bozukluğundaki bir çocuğun ebeveynlerinin iyilik hali yoksa yaşam kaliteleri çok düşmüşse, depresyondaysa, çaresizlik hissediyorsa, umutsuzluk hissediyorsa o çocuğa yardımcı olmaları çok zor. Kaliteli iletişim kurabilmeleri, uygun yanıtlar verebilmeleri, davranış problemleriyle baş edebilmeleri, eğitim sürecinde destekleyici olabilmeleri mümkün değil. Ebeveynlerin kendi ruhsal iyilik halini sağlayacak aktivitelerde bulunmaları hem kendileri hem de çocuğun iyiliği için olmazsa olmaz bir şeydir. Bunu sağlamak gerekiyor. Bir de babalara önerim şu olur: Aile tanıyı alıyor ve 1-2 yıllık bir tanı gibi değerlendiriyorlar, 'bunu atlatacağız' diye düşünüyorlar ve bütün imkanlarını bir iki yıl içinde tüketiyorlar. Bu imkanlardan kastım hem ekonomik imkanlar hem ruhsal dayanıklılık, motivasyon ve enerji... Uzun bir maraton koşususun ilk 100 metresini hızlı bir şekilde, kendilerini yorarak koşuyor ebeveynler, sonra da enerjileri, motivasyonları tükeniyor ve yürüyecek mecalleri kalmıyor. Ailelerin ekonomik güçlerini, motivasyonlarını, enerjilerini uzun soluklu maratona çıkmaya uygun bir şekilde planlayarak harcamalarını öneriyorum. Otizm Spektrum Bozukluğuyla ilgili mucizevi bir tedavi şekli yok. Hiçbir özel eğitim yönteminin de mucizeler yarattığını söyleyemeyiz. Evet, kısmen üstünlükleri gösterilmiş özel eğitim yöntemleri var ama kendi yöntemini mucize gibi gösteren, "6 ay sonra bir şeyi kalmayacak" şeklinde sunan kişilerden uzak durup kendi ekonomik imkanlarını sömürmeden, kendi ruhsal motivasyonlarını tüketmeden, hayal kırıklığı yaşamayacak şekilde planlayarak uzun soluklu bir maratona hazırlanmalarının yararlı olacağını düşünüyorum.

“ÇUKUR OTİZMİN FARKINDA”

Ay Yapım imzalı fenomen dizi ‘Çukur’, Haliç Kongre Merkezi’nde gerçekleşen Sezon Finali Gala Gecesi ile yeni sezona kadar veda etti.

“Çukur otizmin farkında” sloganıyla düzenlenen gecede tüm Çukur ekibi, sezon finalini konuklarla birlikte izledi.

Aras Bulut İynemli’den Ercan Kesal ve Perihan Savaş’a, Dilan Çiçek Deniz’den Erkan Kolçak Köstendil, Öner Erkan ve Rıza Kocaoğlu’na, Burak Sergen’den Nebil Sayın, Alperen Duymaz ve Ahmet Tansu Taşanlar’a kadar yolu ‘Çukur’dan geçmiş tüm oyuncular, Haliç Kongre Merkezi’nde gerçekleşen Sezon Finali Galası’nda bir araya geldi.

Ebru Akel’in sunuculuğunda gerçekleşen gecenin başlangıcını unutulmaz türkü ‘Haydar Haydar’ ile Nebil Sayın ve Gökhan Bölükçü yaparken, ikiliyi No: 1 ve Melek Mosso, Cem Adrian ve Gazapizm, Eypio ve Allame takip etti. Kubilay Aka da ‘Gamzendeki Çukur’ şarkısını söyleyerek büyük alkış topladı. Ardından Toygar Işıklı ve orkestrası, ‘Çukur’un müziklerini çalarak salondaki izleyicileri büyük sezon finaline hazırladı.

Dizinin sezon finalinde yani 33’üncü bölümünün başlangıcında Yamaç’ın, Nazım ve Emrah’ı oyna getirdiği anlar salonda büyük alkış toplarken

İdris’in ailesiyle birlikte ‘Çukur’u terk etmesi izleyicileri derinden etkiledi. Nefeslerin tutulduğu bölümde ilk reklam arasında sahneyi devralan Erkan Kolçak Köstendil ve Mustafa Kırantepe büyük bir coşkuya neden oldu. İkili ‘Nemrudun Kızı’nı söylerken, gecenin en merakla beklenen anı yaşandı ve Aras Bulut İynemli, Gazapizm ile birlikte sahneye çıkarak ‘Heyecanı Yok’u söyledi. Şarkı bitiminde tüm konuklar tekrar söylemeleri için tezahürat ettiler.

Show TV, Ay Yapım ve Tohum Otizm Vakfı’nın iş birliğiyle gerçekleşen gecenin finalinde tüm oyuncular sahneye çıkarak ‘Çukur’ izleyicilerine yeni sezona kadar veda ederken, “Çukur otizmin farkında” sloganını ve otizmin farkındalığının ne kadar önemli olduğunu konuklara yeniden hatırlattılar. Çukur’un sezon finali gecesinden elde edilen tüm gelir, otizmle çocuklara burs verilmesi amacıyla Tohum Otizm Vakfı’na bağışlandı.

Çukur’un yeni sezonu Eylül’de Show TV’de ekranlara gelecek.

“DEĞİŞİM Mİ İSTİYORSUNUZ? ÖNCE KENDİNİZDEN BAŞLAYIN!”

“Lacivert” ve “Işık Her Zaman Bir Yolunu Bulur” kitaplarının yazarı ve Recall Healing Terapisti Pinar Gogulan sorularımızı yanıtladı.

“Can Leo’nun doğumuyla uyanışım başladı” diyorsunuz... Bu doğumla hayatınızda neler değişti?

Müzdarip sol beyinken, sağ beyinini keşfeden bir anneye dönüştüm. Doğum sonrası yaşanan komplikasyonla, acil ameliyata girdim. Ağır anestezi verilmiş olmasına rağmen, tüm ameliyatı izledim, doktorun “kaybediyoruz” çılgınlıkları, “kan bankasını arayın, kan bulunsun” feryatları. Bir noktada nabzım durdu duracakken dışarı koşup bekleyenlere “rahmi almak zorundayım yoksa kaybediyoruz” demesi... Hepsini an be an yaşadım.

Doğum öncesi her şeye analitik bakan beynim, o ameliyatta nasıl olur da tüm ameliyatı izler, nasıl olur da o ameliyatta etrafta beliren ışık varlıkları görür, ona konuşan sesi duyar diye sorguladı. Bu sorgulama beni regresyona, oradan ruhunun çıktığı yolculuğa, daha sonrasında Recall Healing, Yeni Alman Tıbbi serüvenine sürükledi. Aldığım her eğitim ve terapiyle değişiyor, dönüşüyordum.

Ruh, zihin ve beden uyumunun kutsallığını keşfettim. Olaylara farklı boyutlardan, dört kadranlı bakabilme yetisine sahip oldum. Regresyon ve Recall Healing konularında uzmanlaştım. Binlerce danışanla çalışma şansını yakaladım. Verdiğim eğitim ve seminerlerde, yüzlerce katılımcının değişim ve dönüşümlerine şahit oluyorum.

Oğlumun doğumuyla yaşamın renklerini, olağanüstülüklerini, doğamızın kusursuzluğunu anlamaya, fark etmeye, görmeye ve kendi yaşam amacımı gerçekleştirmeye başladım.

School Of Younity’nin kuruluşu ve Regresyon Terapisti Danışmanlığı’na başlamanız nasıl oldu?

Can Leo’nun doğumu sonrası yaşadığım şeyin “Ölüme Yakın Deneyim” olduğunu EARTH Dünya Regresyon Terapistleri Birliği’nden meslektaşım sevgili Nassos Komianos’tan öğrendim. Ameliyat sonrası, oldukça ağır bir depresyona girmiştım.

Bu benzer deneyimi yaşayanlarda rastlanan bir durummuş. Kendi terapi sürecimde, terapistim beni eğitime davet etti. “Ben ne anlarım terapistlikten, finansçıyım” derken, kendisinin de makine mühendisi olduğunu öğrendim. O zamanlar analitik beynim sonuç odaklı, “eğitim sonrası ne olacak ki” diye sorguladı hemen. Eğitmenim sürece odaklanmam gerektiğini, asıl değişimin ve şifanın süreçte saklı olduğunu belirtti. Ben de elimden geldiğince, sürecin ve akışın öğretilerine ve şifasına bıraktım kendimi.

Mezun olduktan sonra, EARTH’ün eğitim ve kongrelerine katılmaya devam ettim. Aynı çocuksu heyecanla, hastalık teması altında yapılmış bilimsel bir çalışma var mı acaba diye araştırırken Yeni Alman Tıbbi, Total Biyoloji ve Recall Healing çıktı karşıma. Dr. Gilbert Renaud eğitimleri öylesine derinden etkiledi ki beni, “Türkiye’ye gelmeli bu sistem” dedim. Türk hekimlerimiz bu sistemle ve Gilbert ile tanışmalı diye düşündüm. Her eğitimde davet ettim kendisini. Sonunda benden kurtuluşun olmadığını anlayınca kabul etti. School of Younity aynı çocuksu heyecanla, amatör bir ruhla kuruldu. School of Younity ile birlikte Türkiye Recall Healing Enstitüsü’nü kurduk sevgili Gilbert ile. 2015 yılından bu yana senede iki kez İstanbul’da Recall Healing eğitimleri veriliyor.

Kitabınız Lacivert’te okurları neler bekliyor?

Lacivert’de sizleri Pinar Gogulan’ın kendisiyle, egolarıyla, sırlarıyla, korkularıyla, gölgeleriyle, kör noktalarıyla yüzleşme hikayesi bekliyor. Mor ve Lacivert’in öğretileri, yüzlerce danışanın çalışmalarının sentezi ve derin farkındalık öykülerini barındırıyor.

İlginç bir serüven, okuyanlar içinde kaybolduk zannederken aslında aradıkları cevapları bulduklarını söylüyorlar. Bu da beni çok sevindiriyor.

Recall Healing nedir? Danışanlarınız genellikle size hangi konularla ilgili olarak geliyor?

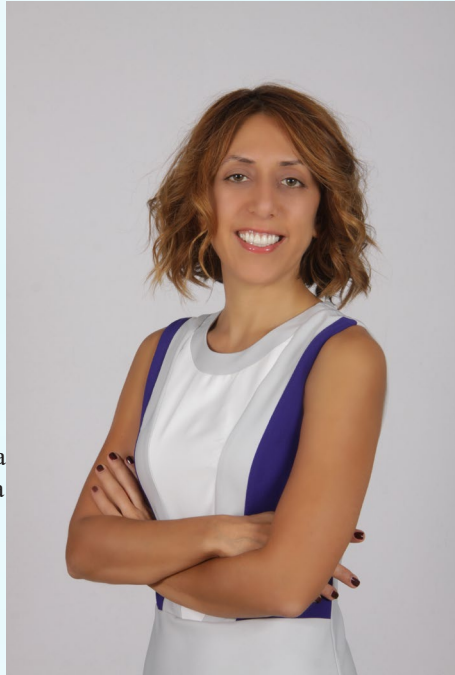
Recall Healing, bireylerin hastalıklarının geçmiş travmalardan kaynaklanabildiğini savunan ve hastalıkların tedavi süreçlerine destek olan bir terapi yöntemidir, tekniğin temelini Dr. Ryke Geerd Hamer'in The German New Medicine/Yeni Alman Tıbbi Yaklaşımı tezine dayanır.

"Birilerini değiştirme çabasıdaysanız, hemen vazgeçin! Boşa kürek çekmiş olursunuz!" diyorsunuz. Bunu biraz açabilir misiniz? Anneler de çocuklarını değiştirmeye çalışıyor mu sizce?

Sevgili Kuantum Fizikçisi Dr. Peter Stefany ile derin sohbetlerimiz olmuştu. Bu sohbetlerde, dışarıda gördüğün her şey içinde, yukarıda gördüğünse altın (bilinçaltında) diye çok önemli bir konuya dikkatimi çekti sevgili Peter. Bizim gördüğümüz ve tecrübe ettiğimiz dünya, aslında içimizdeki yansıması.

Recall Healing sistemi de yaşadığımız hayatın, genetik mirasın sonucu oluştuğunu savunuyor. Dolayısıyla, bir problemim varsa, bunun cevabı da benim içimde.

Kendi soy ağacımın ve dallarının, yani atalarımın, soy ağacımdaki bireylerin kader planlarına baktığımda, travmalarını, hayat öykülerini analiz ettiğimde, benim yaşadığım hayatla benzerliklerine baktığımda, kim olduğumu değil, kim olmadığımı bulmaya başladığımda, aile sırlarına ulaştığımda, bilinçaltındaki su yüzüne çıkardığımda, işte o anda gizlidir gerçek şifa ve cevaplar. Bu bana göre yaşamın şifresini çözmek gibi. İçimde barındırdığım doğuştan bana ait hazineye ulaşmanın haritası gibi. Dolayısıyla, değişim mi istiyorsunuz? Önce kendinizden başlayın.

Ebeveynlere neler önerirsiniz?

Genel olarak tüm ebeveynlere önerim Recall Healing eğitimlerine katılmak olur. Yeni Alman Tıbbi, Homeopati, Recall Healing, bu tür Holistik yani bütüncül yaklaşım gösteren tedavi yöntemlerini araştırın. Batı Tıbbi şüphesiz çok değerli. Ancak tek başına yeterli gelmiyor.

Korkuya ve paniğe gerek yok!

Suçlu yok!

Kurban yok!

Suçlamak yok!

Kurban değilsiniz!

Cezalandırılmıyorsunuz da!

Günahkar hiç değilsiniz!

Her derdin gerçekten bir çaresi var!

Kaldı ki bu tip durumlar dert değil! Beynimin beni hayatta tutabilmesi için bir savunma mekanizması!

Öncelikle durumu kabullenmek anahtar!

Kabullenikten sonra, direksiyona geçip kontrolü ele almak önemli!

Çocuğum konuşmayarak bana benimle ilgili 'hangi travma' ayna tutuyor olabilir?

Çocuğum hiperaktif davranışıyla bana ne mesaj iletmek

istiyor olabilir? 'Annecim, beni gör?', 'Annecim, korkma ben hayattayım, yaşıyorum!'

Çocuklarımızdan örnek alalım! Oynayalım! Puzzle'ın parçalarını toparlayalım!

Bir bakmışız, büyük resmi gördüğümüzde, ortada hastalık diye bir şey kalmamış! Bir bakmışız çocuğumuz özgürleşmiş! Denklem gerçekten basit!

MUTLU ANNE = MUTLU ÇOCUK

SAĞLIKLI ANNE = SAĞLIKLI ÇOCUK

Minik Bedenler & Dev Ruhlar seminerleri veriyorsunuz. Bu seminerinizin içeriğinde neler var?

Bu seminer anne ve babaların bir rehberlik yolculuğu. Seminerlerimize gebe annelerden yeni doğum yapmışlara, arkada bebeğini emziren annelerden, yanında ağzından çıkan her şeyi kaçırmadan not etmeye çalışan babalara, pedagog ve öğretmenlerden eğitimcilere, çocuk doktorlarımızdan doula-

lara, babaanne, anneanne ve dedelerden, içindeki çocuğa şifa bulmak isteyenlere, nice katılımcımız var. Çocuklarımızın sağlığı, mutluluğu, kendilerini dolu dolu gerçekleştirmeleri, öz güvenli olmaları hepimizin hayali. Onlara hamile kaldığımız andan itibaren başlar sanıyoruz sorumluluğumuz. Evvelini ve evvelinin çocuklarımız üzerindeki etkilerini hiç düşünmüyoruz.

Minik Bedenler & Dev Ruhlar seminerinde tırnak yeme problemlerinden, alt ıslatmaya, KBB rahatsızlıklarından, Hiperaktivite ve Öğrenme Bozukluklarına nice konuya yer veriyorum. Yeni Alman Tıbbına göre tüm bu hastalıkların sebeplerini konuşuyoruz. Nasıl hastalanırsınız? Beynimiz nasıl çalışır? Hastalık patterni nasıl oluşur? Bir hastalıklı durumun kaynağına nasıl ulaşırız? Bolca vaka örnekleri veriyorum.

Courage for Change (Değişim İçin Cesaret) etkinliği ekim ayında gerçekleşecek. İçeriğinde neler var?

Değişim CESARET istiyor.

Doğum bir cesaret öyküsü, bir çocuğu büyütme kararı, evlilik edinme kararı, kişisel gelişim çalışmalarına katılma kararı, yüzleşmek karar gerçekten cesaretiniz yoksa kolay kolay mümkün olmuyor. Biz de, Courage For Change (Değişim için Cesaret) Zirvesi oluşturduk. Dünyanın dört bir yanından, dört büyük üstadı davet ettik. Hay House ünlü yazarlarından Pam Grout, Dünya Regresyon Terapistleri Birliği duayenleri Hans TenDam ve Trisha Caetano ve Hintli Mitoloji Uzmanı Dr. Devdutt Pattanaik.

Türk üstatlarına da yer ayıralım dedik, bizim ülkemiz topraklarında da nice kadim bilgelik gizli. Sanat dünyasından ve iş dünyasından da üstatlarımız aynı sahneden yaklaşık 500 katılımcıya 6-7 Ekim'de İstanbul Artı Sahne'de çeşitli eğitim ve workshoplar verecek.

İçinde müzikle terapiden mandala boyama çalışmasına, dört büyük üstadın uzmanlıklarını ve güçlü teknikleri paylaştıkları workshoplara kadar zengin içeriği olacak. Hayatında en az bir şeyi değiştirme cesareti bulmak isteyen herkesi bekliyoruz.

RAMADA
HOTEL & SUITES
İstanbul Golden Horn

RAMADA HOTEL & SUITES
İSTANBUL GOLDEN HORN

A: Sötlöce Mah, İmrahör Cad. No:12

Beyoğlu İstanbul

T: +90 212 255 8080

E: info@ramadagoldenhorn.com

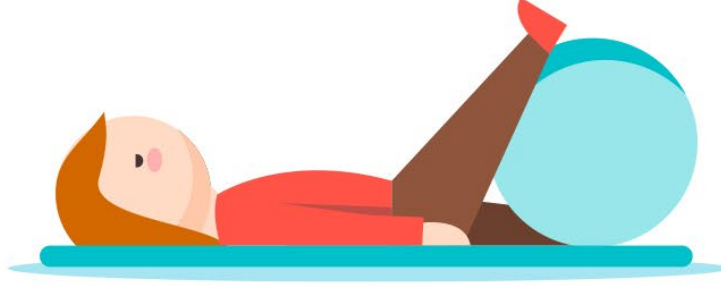
Koordinatlarımız :41.053794, 28.945748

Ramada Hotel & Suites Istanbul Golden Horn İstanbul Beyoğlu bölgesinde Haliç'e hakim merkezi konumda Haliç Konre merkezi, Miniatürk, Musiad Genel Merkezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Koç Müzesi, Vialand Tema Parkı ve Bilgi Üniversitesi bulunmaktadır. Tarihi Feshane ve Pierre Loti de çok yakın çevrededir. Tarihi yarımada, Taksim, Beşiktaş ve Levent'e 10 dakika yakınlıktadır.

algi

ALGI ABA TERAPİ MERKEZİ

“Çocuğunuzun Yaşam Kalitesini Yükseltin”

FİZYOTERAPİ

SEANSLARIMIZ BAŞLADI

Adres: Büyükdere Cad. Raşit Rıza Sok. No:3
Yıldırım İş Hanı Kat:8 Mecidiyeköy - Şişli - İSTANBUL

Telefon: 0212 211 43 94 - 95

www.algiaba.com.tr

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN ERKEN TANI ALMASI VE ERKEN EĞİTİM PROGRAMLARINA DAHİL EDİLMESİ İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALARA SİZ DE DESTEK OLABİLİRSİNİZ.

ÖÇED

Özel Çocuklar Eğitim ve Dayanışma Derneği

www.oced.org.tr
bilgi@oced.org.tr

HESAP İSMİ :
ÖZEL ÇOCUKLAR EĞİTİM VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
HESAP BİLGİLERİ :
AKBANK MECİDİYEKÖY ŞUBESİ
HESAP NUMARASI (IBAN NO) :
TR970004600133888000174201

[/ocedorgtr](https://www.facebook.com/ocedorgtr)